ALEXANDRE DUMAS

DOCTOR BALSAMO

VERSIUNE ROMÂNEASCĂ
de
CONST. PANAITESCU

Colecția Cardinal

EDITURA „EXPRESS"
STR. BREZOIANU Nr. 6 — BUCUREȘTI I. — TELEFON 4.59.51

I

MUNTELE TRAZNITUL

Pe malul stâng al Rhinului, la câteva leghe depărtare de vila imperială din Worms, aproape de locul unde isvorăşte pârâul Selz, încep cele dintâi creste ale unor munţi, care se pierd spre Nord, ca o cireadă de bivoli speriaţi, gata să dispară în neguri.

Munţii aceştia, ale căror povârnişuri domină un vast ţinut, cu rare aşezări omeneşti, sunt grupaţi ca într'o apocaliptică adunare, fiecare din ei purtând nume care le lămureşte forma sau reaminteşte legenda. Unul este „Scaunul Regelui", altul „Piatra Răsurilor", celălalt „Stânca Şoimului" altul „Creasta Şerpilor" Cel mai înalt dintre ei, un bloc uriaş de granit cu

vârfurile crenelate — ca o cunună de ruină — se numește muntele Trăznitul.

Seara, când umbrele stejarilor se îngroașe și când cele din urmă raze de soare poleiesc înaltele piscuri, o liniște nefirească prinde să coboare încet pe treptele nevăzute ale cerului spre câmpie. Apoi, un braț nevăzut, de dincolo de creste, trage deasupra naturii adormite un văl albastru prins de cer în butonii strălucitori ai stelelor. Numai pârâul Selz e veșnic treaz, mânându-și apele sale spre Rhin, într'un susur neîntrerupt, printre stânci și trestiile de pe maluri.

Puțin mai sus de locul unde izvoresc apele cristaline ale acestui pârâu, între Albisheim și Kircheim Poland, un drum cotit, săpat între două stânci abrupte, duce către Danenzels. De aci drumul se transformă într'o potecă îngustă care se pierde cu încetul în brâul verde de păduri care înconjoară creasta muntelui Trăsnitul. Călătorul ajuns sub coama stufoasă a stejarilor milenari, cari formează această pădure, poate să-și urmeze calea fără să fie văzut și auzit din câmpie, chiar dacă întâmplător, calul său ar fi împodobit cu clopoței ca un catâr spaniol, sau învelit în valtrapuri de mătase ca un cal de împărat. Desimea pădurii stinge orice sgomot, iar întunericul sterge orice culoare. Liniștea și singurătatea pădurii înfioară chiar astăzi, când legendele sunt ascultate cu zâmbet

pe buze de călătorul semeț care se aventurează în desișurile ei.

In acest ținut încremenit și sălbatic, cutreerat abia de rarii ciobani în trecere cu turmele lor, se desfășoară o bună parte din întâmplările pe cari le vom povesti aci.

Era 6 Mai 1780.

Soarele apăruse roșu, însângerând linia zării, când un călător care venea dela Maicuța apăru dincolo de satul Danenfels, urmă poteca atâta timp cât fu vizibilă, apoi când începu să se piardă în desișuri descălecă și luând calul de dârloage îl legă de trunchiul gros al unui stejar.

Animalul nechează puternic și ecoul făcu să răsune deasupra pădurii neobișnuitul sgomot.

— Bine! Bine! murmură călătorul. Liniștește-te, bunul meu Djerid! Iată douăsprezece leghe parcurse. Ai ajuns la timp la capătul călătoriei noastre.

Privirea lui îmbrățișă apoi umbrele albastre-negre ale pădurii în care nu mai putu deosebi nimic. Se întoarse din nou spre animal, îi cuprinse capul cu amândouă brațele și își apropie buzele de nările fumegânde. — Adio, bravul meu armăsar, murmură el. De azi înainte poate nu te voi mai vedea. Adio!

Un nechezat prelung și dureros acoperi ultimele cuvinte ale călătorului. — Tu nu te înșeli, Djerid, spuse el, pericolul este chiar aci...

Incă o privire dureroasă, de rămas bun și

necunoscutul scoase din coburele şelei două pistoale cu ţevile şi mânerele încrustate cu argint suflat în aur. Le descărcă rând pe rând, scoţând plumbii şi iarba de puşcă, apoi le puse la loc. Dar ceremonialul nu era sfârşit. Călătorul, care purta la coapsă o sabie cu mânerul de oţel îşi deschee centironul, îl răsuci pe sabie, o aşează pe şea şi o legă cu scara în aşa fel încât vârful săbiei corespundea cu vintrea calului, iar mânerul cu umărul lui. Işi scutură apoi cismele prăfuite, scoase mănuşile, se căută prin buzunare şi găsind întrânsele o pereche de foarfece şi un briceag cu prăsele de sidef, le asvârli, pe rând, pe deasupra umerilor. Apoi puse mâna, pentru ultima oară, pe coapsele lui Djerid, respiră adânc, ca pentru a-şi înăbuşi suspinul şi se pierdu în desişul pădurii.

Călătorul acesta, personaj important în cursul povestirii de faţă, era un om între treizeci şi treizeci şi doui de ani. de talie mijlocie, bine făcut. Era îmbrăcat într'o redingotă de călătorie de catifea neagră, cu butonii brodaţi în aur. Cele două colţuri ale vestei se zăreau în partea de jos a redingotei, iar pantalonii scurţi, de catifea, se mulau pe pulpele sale nervoase, strânse în cisme de piele lustruite.

Trăsăturile necunoscutului aveau mobilitatea tipurilor meridionale. Era o ciudată amestecătură de forţă şi de fineţe. Privirea îi era ageră şi pătrunzătoare, putând să cuprindă o gamă nesfârşită de sentimente, obrajii păreau

arşi de soare dogoriţi, iar gura largă şi senzuală dasvăluia două şiruri de dinţi albi, strălucitori, puternici.

Necunoscutul făcu zece-cincisprezece paşi dealungul unei liziere de brazi şi auzind sgomot în direcţia în care îşi lăsase calul se opri brusc, se înălţă în vârful picioarelor şi îndreptându-şi privirea printre crengile rare ale unui luminiş zări silueta lui Djerid dispărând printre copaci, trasă parcă de o mână invizibilă. Fruntea i se încreţi neplăcut, un surâs amar îi crispă figura. Nu se opri totuşi. Inaintă încet spre mijlocul pădurii, unde poteca se pierdea între tufişuri, apoi se opri.

— Am venit bine până la Danenfeld, rosti el cu glas tare, pentrucă dela Mayenţa la Danenfeld există un drum: am călătorit mulţumitor dela Danenfeld la Brayere Noire pentrucă dela Danenfeld la Brayere Noire este o potecă; am venit dela Brayere Noire aci, deşi nu este nici un drum, dar zăream pădurea, — aci însă, sunt silit să mă opresc: nu mai am nici un punct de orientare...

Abia pronunţă aceste cuvinte, într'un dialect jumătate francez, jumătate sicilian şi o lumină străluci deodată la cincizeci de paşi depărtare de că'ător.

— Mulţumesc, spuse el. De vreme ce această lumină mă călăuzeşte o voi urma...

Fâşia de lumină se mişca încet, calculat, ca un reflector bine pus la punct. Paşii călătorului

o urmară câtva timp apoi se opriră. În spatele acestuia se ghicea prezența unor umbre care-l făcură să tresară.

— Nu te întoarce, se auzi un glas din umbră, sau ești mort...

— Prefer să nu mă întorc, răspunse nepăsător călătorul.

— Nici o vorbă mai mult, sau ești mort!, adause un alt glas din umbră.

Călătorul se înclină în semn de acceptare.

— Dacă ți-e teamă, completă o a treia voce, înapoiază-te. Asta va însemna că renunți la misiune și ți-se va da libertatea să te înapoiezi de unde ai venit.

Călătorul făcu un gest larg din mâini că nu primește oferta și își urmă drumul.

Era o noapte întunecoasă, ca de smoală; desișul pădurii era de nepătruns, iar lumina care-l călăuzea pâlpăia ca o candelă gata să se stingă. Din când în când se împiedeca, ramurile arborilor îi biciuiau fața, lăstarii îi îngreunau pașii...

Trecuse mai bine de a oră, când, deodată — întocmai cum apăruse — lumina călăuzitoare dispăru, înghițită de întuneric și misteriosul călător se trezi în marginea pădurii. Câteva stele clipeau trist pe cer. Călătorul aruncă o privire în jur și se îndreptă spre locul unde dispăruse misterioasa lumină care-l călăuzise prin desiș. Abia făcu însă câțiva pași și se trezi în fața ruinelor unui castel. Inainte de a putea

îmbrăţişa cu privirea silueta zidurilor năruite, simţi lipindu-i-se de tâmplă ţeava rece a unui revolver şi o eşarfă de mătase îi acoperi ochii. Se părea că necunoscutul se aştepta la această bizară întâmplare, de vreme ce nici un gest al său nu trăda spaima sau uimirea. Dimpotrivă întinse uşor braţele ca pentru a se lăsa condus şi întâlni o mână uscată, descarnată, o mână de schelet care prinse să-l conducă cu repeziciune pe povârnişurile prăpăstioase ale muntelui.

Peste puţin ciudata călăuză îşi desprinse mâna-i osoasă, legătura de pe ochi îi fu scoasă şi necunoscutul putu privi în jur.

Ajunsese în vârful muntelui Trăznitul.

II

CONGRESUL FANTOMELOR

In mijlocul unui luminiş mărginit de câţiva mesteacăni pleşuvi se înălţa silueta unui castel ruinat; unul din acele nenumărate castele pe care seniorii feudali le-au semănat odinioară dealungul întregei Europe Centrale, la înapoerea lor din cruciade.

Era o construcţie bizară, cu terase acoperite de ornamente meşteşugit dăltuite, cu socluri năruite, care, altădată, trebuie să fi susţinut statui de preţ, dar care astăzi erau năpădite de o vegetaţie barbară de viţă sălbatecă înfrăţită cu straturi groase de muşchi.

Călătorul se trezi în fața treptelor umede care duceau spre galeria principală, întâmpinat de silueta fantomatică a celui care-l condusese. De sub lințoliul care-i acoperea trupul bizara călăuză scoase un braț descărnat pe care-l îndreptă spre interiorul ruinelor, unde se zărea o lumina slabă, spectrală. Călătorul își înclină capul în semn de consimțământ Fantoma urcă încet, fără sgomot treptele, înfundându-se în ruine și necunoscutul o urmă. Apoi, porțile ruginite ale castelului se închiseră cu scârțâit prelung de fiare ruginite.

Parcurseră câteva coridoare pustii și la intrarea unei săli circulare, pardosită cu lespezi negre și luminată de trei lampadare cu reflexe verzui, fantoma se opri.

— Intră, rosti ea.

— Te ascult, îi răspunse necunoscutul.

Atunci fantoma, trase cu o mișcare repede și mândră sabia pe care o purta sub lințoliu și lovi cu ea o coloană de bronz care vibră adânc ca o orgă.

Jur împrejurul sălii se ridicară lespezile cele negre și nenumărate fantome, asemănătoare celei dintâi, apărură și luară loc pe piedestalele ce mărgineau sala. In lumina verzue a încăperii șirul de fantome păreau statui umane, care se desprindeau straniu pe fondul negru al unei draperii care acoperea umedele ziduri.

In mijlocul sălii erau rânduite șapte jeturi, probabil rezervate șefilor. Șase dintre ele erau

ocupate. Unul era liber Fără să se aştepte ocuparea lui, una din fantomele aşezate pe jeţurile din mijloc se ridică şi întrebă adunarea:

— Câţi suntem aci, fraţilor?

— Trei sute, răspunseră într'un singur glas fantomele, făcând să hăue prelung sălile pustii ale Castelului.

— Trei sute, reluă preşedintele, şi fiecare reprezintă zece mii de asociaţi. Trei sute de săbii, care preţuesc trei milioane de pumnale...

Rosti vorbele rar, apăsat şi se întoarse apoi către călător.

— Ce doreşti? îl întrebă el.

— Să văd lumina, răspunse acesta.

— Căile care duc la muntele de foc sunt aspre şi gloduroase. Nu te temi să te încumeţi în lupta aceasta?

— Nu mă tem de nimic, răspunse călătorul.

— Ţine seamă că de îndată ce vei face un singur pas înainte nu-ţi mai este îngăduit să te retragi. Gândeşte-te bine la lucrul acesta.

— M'am gândit. Nu mă voi opri decât atunci când îmi voi fi ajuns scopul.

— Esti gata pentru jurământ?

— Da.

Preşedintele ridică mâna şi cu o voce liniştită şi solemnă rosti formula jurământului:

„In numele fiului Crucificat, jur să sfărâm legăturile trupeşti care mă leagă de părinţi, fraţi, surori, soţie, amantă, rude, prieteni bine-

făcători şi de orice fiinţă îi voi fi promis credinţă, supunere sau serviciu".

Călătorul repetă cu voce puternică şi sigură formula, iar preşedintele continuă ritualul:

„Din acest moment eşti deslegat de pretinsul jurământ făcut patriei şi legilor şi juri să comunici noului şef pe care-l cunoşti, tot ceiace ai aflat şi chiar să cauţi să afli ceiace nu ţi s'a arătat în faţa ochilor".

„Să onorezi şi să respecţi *„aquatoffana"*, continuă preşedintele fără a-şi schimba tonul, ca un mijloc repede, sigur şi trebuincios de a curăţi globul prin moarte sau prin nebunie de aceia care caută să murdărească adevărul sau să-l smulgă din mâinile noastre".

„Să fugi de Spania, să fugi de Neapole, să fugi de toate pământurile cele blestemate, să fugi de ispita de a trăda cele ce vei vedea şi auzi, căci nici trăznetul nu te va lovi mai repede precum vei fi lovit în orice loc te vei găsi, de cuţitul cel nevăzut".

„Să trăieşti în numele Tatălui, Fiului şi Sfântului Spirit".

Cu toată ameninţarea teribilă a acestui din urmă paragraf, nici un muşchi nu se clinti de pe faţa necunoscutului. Repetă cuvintele dela sfârşit cu acelaş calm şi aceiaşi siguranţă ca şi pe cele dela început.

— Şi acum, spuse preşedintele, aplicaţi-i însemnele rituale.

Două fantome se apropiară de necunoscut,

care-şi plecă smerit capul. Una din ele îi încunună fruntea cu o panglică roză presărată cu ciudate semne argintii şi imaginea Maicii Domnului, cealaltă îi legă la spate cele două capete. Apoi se depărtară, lăsându-l din nou singur.

— Ce-mi ceri tu? întrebă preşedintele.

— Trei lucruri

— Care?

— Mâna de fier, paloşul de foc şi cumpenile de diamant...

— Pentru ce doreşti mâna de fier?

— Pentruca să strivesc tirania!

— Pentru ce doreşti paloşul de foc?

— Ca să gonesc necuratul de pe faţa pământului...

— Pentru ce doreşti cumpenile de diamante?

— Ca să cântăresc destinele umanităţii...

— Este gata pentru încercări?

— Cel tare este pregătit oricând şi pentru orice.

— Incercările! Incercările! strigară mai multe voci.

— Intoarce-te, spuse preşedintele.

Necunoscutul se supuse şi se găsi în faţa unui om cu faţa lividă, legat în lanţuri.

— Ce vezi? întrebă preşedintele.

— Un criminal sau o victimă.

— Este un trădător, care după jurământul pe care l-ai făcut şi tu a desvăluit secretul ordinului.

— Atunci este un criminal.

— Da Ce pedeapsă meritã?

— Moartea!

Corul celor trei sute de fantome repetă sacadat: Moar-tea!

Condamnatul fu târît într'un colţ al sălii. Necunoscutul îl văzu sbătându-se în mâinile călăilor săi, şi-i auzi vocea şuerătoare, sugrumată de căluş. Un pumnal sclipi deasupra capetelor şi corpul condamnatului se prăbuşi la pământ cu un sgomot surd, lugubru.

— Dreptatea s a făcut, rosti necunoscutul întorcându-se către cercul celor trei sute de fantome care priveau cu lăcomie spectacolul.

— Aşa dar, zise preşedintele, aprobi execuţia care s'a făcut?

— Da, de vreme ce condamnatul a fost cu adevărat vinovat.

— Şi vei bea la moartea oricui va trăda, ca şi acesta, secretul societăţii Sfinte?

— Voi bea!

— Ori care ar fi băutura?

— Oricare ar fi ea!

— Aduceţi Cupa, spuse atunci preşedintele.

Unul dintre cei doi călăi se apropie de necunoscut şi-i prezentă o licoare roşie şi căldicică, într'o hârcă de om montată pe un picior de bronz.

Necunoscutul luă cupa şi ridicând-o în semn de închinăciune, spuse:

— Beau pentru toţi aceia cari vor muri dacă vor trăda secretele sfintei noastre asociaţii.

Apoi, duse cupa la buze, o deşertă până la ultima picătură şi o înapoie celui care i-o prezentase.

Un murmur de admiraţie străbătu sala.

— Bine, spuse preşedintele. Urmează proba pistolului.

O fantomă se desprinse din grup şi se apropie de preşedinte ţinând într-o mână un pistol, iar în cealaltă un glonte de plumb şi o încărcătură de iarbă de puşcă.

Necunoscutul privi arma cu un zâmbet şters, dispreţuitor.

— Aşa dar promiţi supunere desăvârşită asociaţiei noastre? întrebă preşedintele.

— Da.

— Chiar dacă această supunere înseamnă primejduirea propriei tale persoane?

— Cel care intră în rândurile noastre nu mai aparţine lui, aparţine tuturor, răspunse necunoscutul.

— Aşa dar te vei supune oricărui ordin vei primi?

— Mă voi supune.

— De îndată?

— De îndată.

— Fără nici o şovăială?

— Fără nici o şovăială.

— Bine, spuse preşedintele. Ia pistolul acesta şi-l încarcă.

Necunoscutul luă pistolul introduse iarbă de puşcă, apoi glontele, le potrivi şi aşteptă.

Cei peste trei sute de membrî ai misterioasei asociaţii priveau surprinşi. Era o tăcere mormântală. Rar de tot aripile vântului făceau să răsune ecoul în ruinatele colţuri ale castelului.

— Pistolul este încărcat, rosti necunoscutul.

— Eşti sigur? întrebă preşedintele.

Un zâmbet fugar ilumină pentru o clipă figura aspră a necunoscutului. Scoase vergeaua şi o lăsă să cadă în ţeavă.

Preşedintele se înclină în semn că este convins.

— Da, spuse el, pistolul este într'adevăr bine încărcat.

— Ce să fac cu dânsul?

— Ridică cocoşul!

Necunoscutul ridică cocoşul în mijlocul unei tăceri mormântale.

— Acum, spuse preşedintele, pune gura ţevii la fruntea ta.

Necunoscutul se supuse.

— Foc! rosti preşedintele.

Arcul se destinse, iarba de puşcă luă foc dar nu se auzi nici o detunătură.

Un strigăt de admiraţie străbătu sala. Preşedintele întinse mâna către necunoscut când, deodată, isbucniră câteva voci:

— Pumnalul! Pumnalul!

— O cereţi?, întrebă preşedintele.

— Da!

— Pumnalul! Pumnalul! repetară vocile.

— Bine. Aduceţi atunci şi pumnalul.

— Este de prisos, rosti necunoscutul, privind cu oarecare dispreț adunarea.

— Pentruce „de prisos"? îl apostrofară șirurile de fantome.

— De prisos domnilor, repetă necunoscutul. De prisos! Nu faceți decât să pierdeți un timp prețios în încercări fără sens...

— Ce spui d-le? întrebă furios președintele.

— Spun că toate secretele dv. îmi sunt cunoscute. Spun că toate aceste probe nu sunt decât niște simple jucării, nedemne să mai preocupe în clipa de față bărbații serioși cari sunt adunați aci. Spun că omul pe care l-ați condamnat la moarte este viu nevătămat, că „sângele" pe care l-am băut n'a fost decât vin fiert pus într'o băsică pe pieptul său, sub vestminte, și că iarba de pușcă și glontele din acest pistol au căzut în patul armei în clipa în care am apăsat pe trăgaci. Vă înapoiez așa dar arma aceasta neputinciosă, bună doar să sperie pe laș. Ridică-te cadavru mincinos, tu nu vei putea speria pe cei tari!...

Un strigăt sălbatec făcu să răsune bolțile.

— Cunoști așadar misterele noastre! Ești un vizionar sau un trădător? întrebă președintele. Vocea lui fu însă acoperită de corul celor trei sute de voci.

— Cine ești? Răspunde îndată... Și în același timp douăzeci de săbii scânteiară în mâinile celor mai apropiați de necunoscut.

Fără să se clintească, figura acestuia se des-

tînse într'un zâmbet de superioritate şi ros calm:

— EU SUNT CEL CE SUNT!

Vorbele lui căzură ca un duş de uimire respect. Privirea sa scânteietoare străpung glugile fantomelor, domunându-le. Săbiile plecară lamele lucitoare, capetele se întoarse întrebătoare şi nedumerite spre preşedinte.

— Ai pronunţat un cuvânt imprudent, spu acesta. Şi cred că l-ai pronunţat pentrucă nu cunoşti greutatea...

Necunoscutul zâmbi şi clătină capul.

— Nu! Am spus ceiace trebuia să spun...

— Atunci de unde vii? întrebă preşedintel

— Vin din ţara de unde vine lumina.

— Totuşi, informaţiile noastre ne spun că v din Elvetia

— Cel care vine din Elvetia poate veni şi d Orient, răspunse necunoscutul.

— Încă odată te întrebăm: cine eşti? Noi n te cunoaştem...

— Cine sunt?, reluă necunoscutul. Fie! V voi spune îndată, pentrucă întrebarea voastr nu este decât prefăcătorie. Dar mai înainte d toate vă voi spune eu cine sunteţi voi. Fanto mele tresăriră Săbiile lor se ridicară spre piep tul necunoscutului.

— Mai întâi spuse streinul întinzând mân către preşedinte tie care te crezi un Dumneze şi care nu eşti decât un înainte mergător; ţi

reprezentantul cercurilor suedeze îți voi spune pe nume ca să nu fie nevoie să-l rostesc și pe al celorlalți. Așadar Swedenborg, îngerii care vorbesc familiar cu tine nu ți-au spus oare că acela pe care-l aștepți a plecat?

— Este adevărat, răspunse președintele ridicându-și gluga ca să privească mai bine pe necunoscut.

— Prea bine, continuă necunoscutul. La stânga ta este reprezentantul Cercului englez, prezidentul lojei Caledonia. Salutare mylord! Dacă sângele moșului vostru pulsează în vinele voastre, Englitera poate să spere că lumina cea stinsă se va reaprinde...

Săbiile se plecară. Un murmur de mirare străbătu asistența.

— Ah! Dumneavoastră sunteți căpitane? Continuă necunoscutul către cel din urmă șef, care era așezat la stânga președintelui. In care port ați lăsat frumosul dvs. bastiment pe care-l iubiți atât? „Provence" e o bravă fregată, un nume care va face cinste Americei. Nu este așa?

Intorcându-se apoi către acela care ședea la dreapta președintelui, necunoscutul adause.

— La rândul dumitale, domnule din Zuerich, cel care ai împins cunoașterea filosofică până aproape de divinitate, spune d-ta cu glas tare dacă în liniile de pe obrazul meu nu recunoști marturisirea misiunei mele?

Cel căruia îi fură adresate aceste cuvinte se trase un pas înapoi.

— Haide, continuă străinul adresându-se către vecinul acestuia, aide urmaşul lui Pelagel Când veţi goni oare pe Mauri din Spania? Va fi un lucru uşor dacă marii castelani nu vor fi pierdut pentru totdeauna sabia lui Cid.

Al cincilea şef rămase mut şi nemişcat, ca şi când vocea necunoscutului l-ar fi împietrit.

— Dar mie, întrebă cel de al şaselea şef, n'ai nimic să-mi spui?

— Ba da, răspunse necunoscutul fixând asupra lui o privire pătrunzătoare, îţi voi spune curând ceiace i-a spus Iisus lui Iuda".

Acuzaţia fluturată în vorbele necunoscutului stârni în sală murmure. Toate privirile se întoarseră către cel de al şeaselea şef care rămase împietrit în faţa fotoliului.

— Ai uitat pe reprezentantul Franţei, rosti preşedintele, ca pentru a împrăştia atmosfera de ghiaţă pe care o creiase acuzaţia necunoscutului.

— Ştii bine, răspunse acesta, că reprezentantul Franţei nu este printre noi. Locul său în faţa noastră este gol... Iar ca încheere ţin să-ţi amintesc că încercările fac să surâdă pe acela care vede în întuneric, agită fără să ceară concursul elementelor şi trăieşte fără voia morţii.

Președintele tăcu o clipă apoi răspunse cu îndoială în glas.

— Ești încă tânăr, gândește-te bine la vorbele care le rostești. Indrăzneala nu uimește decât pe cei nehotărîți sau pe neștiutori.

O dungă de dispreț se așternu pe fruntea necunoscutului.

— Sunteți cu toții niște nehotărîți, pentrucă nu puteți reacționa cu nimic împotriva mea; Sunteți și ignoranți, pentrucă nu știți cine sunt pe când eu îl cunosc pe fiecare dintre voi. In fața voastră nu pot reuși decât cu îndrăzneală, dar la ce poate fi necesară îndrăzneala pentru acei atotputernici?

— Proba acestei puteri, spuse președintele. Dă-ne proba acestei puteri.

— Cine v'a convocat? întrebă necunoscutul.

— Cercul suprem!

— Și fără îndoială această convocare nu a fost fără vre'un scop, de vreme ce ați venit dela Londra, dela New York, dela Zuerich, dela Madrid și dela Varșovia?

— Nu, negreșit, răspunse președintele. Noi am venit chemați de acela care a fondat o împărăție misterioasă în Orient; de acela care a reunit cele două emisfere într'o singură comunitate de credință; de acela care a legat laolaltă mâinile frățești ale întregei omeniri...

— Există vre'un semn după care l-ați putea cunoaște?

— Da, răspunse președintele.

— Numai dumneavoastră singur cunoaşteţi aces semn?

— Da, numai eu singur.

— Sunteţi sigur de această afirmaţie?

— Absolut sigur.

— Atunci, spuneţi cu glas tare care este semnul.

Preşedintele ezită.

— Spuneţi, repetă necunoscutul. Momentul suprem a sosit...

— Acela care ne-a convocat va purta pe piept o placă de diamante pe care sunt gravate cele dintâi litere ale unei devize cunoscute numai de el.

— Care sunt aceste trei litere?

— L. P. D.

Necunoscutul zâmbi, îşi desfăcu repede redingota, apoi jiletca, şi pe cămaşa sa, din olanda cea mai fină apăru strălucind ca o stea de flăcări placa de diamante, în mijlocul căreia scânteia în ape roşii, sângerii, cele trei litere gravate în rubine.

— Este EL, strigă preşedintele înmărmurit.

— Acela pe care-l aşteaptă lumea întreagă, exclamară cu turburare cei şase şefi.

— Marele Copht! murmurară în cor cele trei sute de voci.

— Ei bine! strigă necunoscutul cu un accent de triumf. Acum veţi crede când vă voi spune încă odată că *eu sunt cel ce sunt*...

— Da, recunoscură în cor fantomele.

— Vorbește, învățătorule, rosti și președinte înclinându-și fruntea spre pământ.

III

L. P. D.

Câteva secunde domni o tăcere profundă. Necunoscutul păru că-și adună gândurile risipite apoi aruncă o privire asupra întregii adunări.

— Domnilor, începu el, puteți să vă lăsați sabiile în jos fiincă vă osteniți fără nici un folos brațele. Vă mai rog să-mi acordați o clipă de atenție pentrucă din puținele cuvinte pe care vi le voi spune aveți foarte multe de învățat...

Un gest de largă aprobare străbătu rândurile.

— Izvoarele marilor fluvii, continuă el, au fost întotdeauna de esență oarecum divină. Nilul, Gangele, Amazonul se știe încotro curg, nu se știe însă de unde apar. Necunoscutul care învăluie origina lor îmi amintește că în ziua în care ochii inimii mele s'au deschis pentru a privi realitățile din jur, mă găseam la Medina, orașul sfânt al Islamului, alergând prin grădinile muftiului Salaym, un bătrân respectabil pe care-l iubeam ca și pe tatăl meu. Cu toate acestea, deși mă privea întotdeauna cu dragoste, îmi vorbea totuși cu un respect pe care mă sileam să-l înțeleg și nu reușeam. De trei ori pe

el se retrăgea în încăperile lui şi-mi trimitea un alt bătrân al cărui nume îl pronunţa întotdeauna cu recunoştinţă amestecată cu spaimă Acest bătrân respectabil, comoară de înţelepciune şi ştiinţă omenească, se numea *Althotas*. A fost învăţătorul şi este încă prietenul şi sfătuitorul meu, prieten şi sfătuitor venerabil, căci are îndoita vârstă a celui mai vârstnic dintre dvs. Inainte de a fi ajuns în al 30-lea an al vieţii mele eram iniţiat în aproape toate misterele vieţii şi ale naturii. Am învăţat mai întâi botanica, — nu însă acea ştiinţă mărginită pe care fiecare învăţat o poate descifra în colţul de pământ pe care locuieşte, ci toate cele şaizeci de mii de familii de plante care cresc în tot universul. Am învăţat, prin contemplaţie, să-mi cufund privirea sub valurile mărilor şi să clasez fără greş toate acele monstruoase şi indescrptibile vegetaţii ce plutesc între apele nepătrunse de vederea omului; am deprins toate limbile pământului, dela misterioasele hieroglife ale egiptienilor până la dialectele sălbaticilor din ţinutul strămtorii Magelan; am descifrat toată filozofia lumii dela Sanchoniaton până la Socrate, dela Moise până la Sântul Jeron şi dela Zoroastru până la Agripa..

Adunarea îl asculta uimită, neştiind unde vrea să ajungă necunoscutul cu această lungă enumerare de cunoştinţe.

— Mai departe, am studiat medicina. nu însă numai aceia a lui Hippocrat, Galileu şi Aver-

hols, el — mai ales — medicina acelui mare învățător care se chiamă Natura. Toate aceste preocupări au umplut perioada tinereții mele până la vârsta de 20 de ani.

Intr'una din zile învățătorul meu m'a găsit într'o grotă de marmoră în care mă retrăgeam în timpul căldurilor mari ale zilei. Avea o față ciudat iluminată, aspră și totodată veselă. In mână ținea un flacon.

— Acharat, mi-se adresă el, ți-am spus întotdeauna că nimic nu se naște și nu moare în lume; că leagănul și coșciugul nu însemnează numai un început și un sfârșit; că omului — pentruca să vadă adevărul existenței sale — îi lipsește numai acel dram de luciditate care-l poate face egalul lui Dumnezeu... Ei bine! Am găsit licoarea care risipește întunericul din mintea omului. Nădăjduiesc să găsesc și pe acela care gonește moartea... Acharat, am băut eri o parte din licoarea ce se găsește în acest flacon. Bea tu restul...

Cu toată veneraţia pe care o aveam pentru bătrânul meu învățător, l-am privit cu surprindere și neîncredere.

— Bea, îmi spuse el surâzând și-mi puse mâinile lui deasupra capului, precum obișnuia atunci când voia să-mi dea pentru moment dubla-vedere [1]).

— Dormi, îmi porunci el, și ține minte.

---

1) Hipnoză.

Adormii îndată și visând mi-se părea că eram culcat pe o stivă de lemne de santal și aloes. Un înger care trecea, ducând din Orient spre Occident voința celui Atotputernic, atinse cu vârful aripei sale stiva pe care mă aflam și aceasta luă pe dată foc. In loc de a fi îngrozit de flăcările care înaintau cu repeziciune, mă întinsei cu voluptate în mijlocul limbilor de foc ca o pasăre Phoenix venită să bea din nou apă din izvorul vieții celei fără de sfârșit. Atunci tot ce era material în mine dispăru, corpul își păstra forma lui însă transparentă, mai ușoară decât însăși atmosfera deasupra căreia se ridică de îndată. In clipa aceia — ca și Pythagora, ca e-și aducse aminte că fusese la asediul Troei — mi-am reamintit și eu că înainte de a fi cel ce sunt, vieţuisem nu mai puțin de treizeci și două de existențe... Revăzui trecând prin fața mea secolii ca o nesfârșită procesiune de bătrâni. Mă recunoscui sub diferitele nume pe care le purtasem din ziua nașterii mele cele dintâi și până la moartea mea cea din urmă, căci dumneavoastră, frații mei, știți că transmutarea sufletelor este unul din punctele cele mai pozitive ale credinței noastre.

Când m'am deșteptat, continuă iluminat necunoscutul, simțiі că eram mai mult decât un om; mă apropiasem de Dumnezeire și din clipa aceia mă hotărîi să dăruiesc nu numai existența mea actuală, dar toate existențeie ce-mi

mai rămân să vieţuesc, pentru fericirea umanităţii.

A doua zi Althotas, ca şi când ar fi citit gândurile mele, îmi spuse:

— Fiul meu, sunt douăzeci de ani de când mama ta a murit dându-ţi viaţa şi tot atâţi ani de când un obstacol neînvins împiedică pe ilustrul tău tată să te cunoască. Vom reîncepe călătoriile. Părintele tău va fi printre aceia pe care îi vom întâlni; te va îmbrăţişa dar totuşi nu-l vei cunoaşte... Am înţeles atunci că în mine totul — trecut, prezent şi viitor — trebuie să fie misterios. Am înţeles că eram printre cei puţini aleşi de graţia celui Atotputernic şi, resemnat, mi-am luat rămas bun dela muftiul Salaaym, care mă binecuvântă şi mă încărcă de daruri, apoi ne alăturarăm unei caravane care pleca spre Suez.

Iertaţi-mă, domnilor dacă am stăruit asupra acestui capitol de viaţă. Intr'una din zile un om venerabil mă îmbrăţişe şi nu ştiu ce stranie tresărire mă cuprinse în clipa când i-am simţit inima bătând alături de pieptul meu. Era şeicul din Mecca, un prinţ falnic şi foarte ilustru. Văzuse nenumărate bătălii şi numai cu un singur gest al braţului său putea face să se prosterne capetele a trei milioane de oameni. In momentul acela Althotas dispăru, ca să nu ne turbure sau ca să nu se trădeze şi nu reapăru decât atunci când ne reîncepurăm călătoria. Drumul nostru se înfunda în Asia. Sui-

răm Tigrul, vizitarăm Palmyra, Damascul, Siria, apoi Constantinopolul, Viena, Berlinul, Dresda, Moscova, Stockholm, Petesburgul, New Yorkul, Capul, Adenul unde ne găsirăm aproape de punctul de unde plecasem, ajunserăm în Abisinia, coborârăm Nilul şi însfârşit poposirăm la Malta unde, la douăzeci de leghe de coasta ne întâmpină o navă cu doi cavaleri ai Ordinului, care ne salutară şi ne duseră în triumf la palatul Marelui maestru Pinto.

Fără îndoială, mă veţi întreba domnilor, cum este cu putinţă ca musulmanul Althotas să fie primit cu atâtea onoruri chiar de către aceia care în credinţa lor urmăresc în primul rând exterminarea necredincioşilor. Explicaţia este că Althota, catolic el însuşi şi cavaler de Malta nu mi-a vorbit niciodată decât de un singur şi puternic Dumnezeu care prin ajutorul forţelor sale nebănuite guvernează armonia generală căria i-a dat frumosul, marele nume de Cosmos.

Cu vizita dela Malta şirul călătoriilor mele se sfârşise, dar cunoaşterea atâtor colţuri de lume nu-mă impresionase, pentrucă în timpul celor treizeci şi două de existente anterioare văzusem foarte multe din ele. Singurul amănunt care m'a preocupat a fost schimbările fundamentale ale oamenilor ce le populau. Am văzut că spiritul tuturor tinde către progres şi că progresul duce la libertate. Am văzut că toţi profeţii, toţi iluminaţii cari s'au

succedat, nu sunt decât trimiși Atotputernicului ca să susțină pașii șovăelnici ai umanității care plecând din leagăn oarbă face în fiecare secol un pas către lumină. Nu e puțin, domnilor. Secolele sunt zilele popoarelor.

Atunci, recapitulând cunoștințele și observațiile mele, mi-am spus că toate aceste lucruri sublime nu mi-au fost desvăluite ca să rămână îngropate în mine precum zădarnic muntele ascunde filonul de aur și oceanul comorile de mărgăritar. Nu voi face așa dar ca oceanul sau ca muntele, căci scufundătorul și minierul tot mă va cerceta, ci voi face întocmai ca isvoarele, adică voi mișca bogăția cunoștințelor și observațiilor mele asupra întregului univers. Veți înțelege dar că prezența noastră aci nu este numai o simplă îndeplinire de rituri masonice. Am venit din Orient ca să vă spun: fraților, luați cu împrumut aripile și ochii vulturului, suiți-vă deasupra lumii, ajungeți cu mine pe înălțimea muntelui, unde a dus Satana pe Iisus și aruncați-vă ochii peste împărățiile pământului. Popoarele formează o nemărginită falangă. Născute în epoci și condițiuni felurite ele au pornit și trebuiesc să ajungă, fiecare la rândul său, la ținta pentru care au fost create. Adeseori par inactive, alteori dau înapoi, dar totul nu este decât amăgire. Ca orice organism viu ele merg necontenit către țintă, iar când îți-se pare că dau înapoi nu este decât un pas

necesar ca să poată prinde din nou elan pentru a putea birui vre'un obstacol.

Franța e avant-garda națiunilor; să-i punem în mână o flacără. Și chiar dacă aceasta flacără o va incendia până în cele din urmă, să nu fim îngrijorați: Va fi un scump incendiu care va lumina lumea.

Reprezentantul Franței nefiind de față și trebuind un om care să nu dea înapoi dela nici o însărcinare, mă voi duce eu în Franța...

— Dumneavoastră?... In Franța?... întrebă nedumerit președintele.

— Da. Este postul cel mai important; îl iau pe seama mea. Este lucrarea cea mai periculoasă; mă însărcinez eu cu dânsa.

— Dumneavoastră știți atunci ce se petrece în Franța?

Necunoscutul surâse.

—Știu, pentrucă toate sunt pregătite de mine însumi. Acolo e un rege bătrân, fricos și corupt, pe cât de bătrân pe atât de disperat. I-au mai rămas de trăit numai câțiva ani și de aceea trebuie ca viitorul să fie bine cântărit în balanța intereselor noastre. Franța este cheia de boltă a edificiului. Cele șase milioane de oameni cari se vor ridica la un semn al cercului suprem vor desprinde această piatră și edificiul monarhic se va surpa. In ziua în care se va afla că în Franța nu mai există rege, suveranii Europei vor simți ameteala urcându-se la cap și ei înșiși se vor arunca în abisul pe care-l

va deschide surparea tronului Sfântului Ludovic.

— Iertare, prea venerabile maestre, întrerupse șeful care ședea la dreapta președintelui și care după accent părea a fi elvețian, — inteligența Voastră a calculat fără îndoială totul?

— Totul, răspunse marele Copht.

— Cu toate acestea, venerabile maestre, cred momentul inoportun căci, iată, se prepară un mare eveniment destinat să regenereze monarhia franceză. Eu însumi am văzut pe fiica împărătesei Maria Tereza îndreptându-se cu mare pompă către Franța, ca să unească sângele celor șaptesprezece Impărați cu acela al succesorilor celor șaizeci și unu de regi. Evenimentul face ca acele două popoare să se veselească orbeste ca întotdeauna când aceste popoare sunt lăsate în putină odihnă și li-se aureste jugul. Vă repet dar în numele meu și al fraților mei de credință că momentul e inoportun.

— Continuă frate, spuse marele Copht, spusele tale vor fi luate în seamă dacă dreptatea va fi de partea ta. Noi aceștia, aleșii lui Dumnezeu, nu gonim pe nimeni și nu sacrificăm niciodată interesele unei lumi întregi pentru amorurile noastre proprii.

Deputatul de Elveția, urmă în mijlocul celei mai desăvârșite tăceri:

— In studiile mele am reușit, prea venerabile mare învățător să mă conving de un adevăr: Totdeauna fizionomia omului descoperă

celui care ştie ceti într'ânsa, viciile şi virtuţile lui. Omul îşi poate compune figura pe care crede că o vrea. Îşi îndulceşte privirea, face buzele să surâdă: toate aceste mişcări muşchiulare sunt în puterea lui. Insă tipul adevărat al caracterului său rămâne în funcţie exclusivă de ceiace rămâne în inima sa. Ei bine! Eu am cetit pe fruntea tinerei care urmează a domni în Franţa mândria, curajul şi caritatea; am cetit pe faţa tânărului care va fi soţul ei sânge rece, linişte, blândeţe creştinească şi spirit de observaţie....

Poporul francez care nu are nici o aducere de minte pentru rău şi nu uită nici odată bine speră întotdeauna şi nu disperă niciodată. A va iubi o regină tânără, frumoasă, bună şi un rege blând, milostiv şi bun administrator; mai ales după domnia lui Ludovic al XV-lea ale cărui orgii publice şi ascunse răzbunări, au ilustrat un trist capitol de istorie. Franţa va binecuvânta pe prinţii cari reprezintă modelul virtuţiilor citate şi care vor aduce ca zestre pacea europeană. Iată că Maria Antoinetta trece frontiera; patul nupţial se pregăteşte la Versailles... Mă întreb, este momentul să începeţi prin Franţa şi pentru Franţa opera dvs. de reformă?

Cu aceste cuvinte reprezentantul Elveţiei îşi închee observaţiile şi aşteptă liniştit răspunsul marelui Copht.

— Dacă dvs. citiţi în fizionomia omului, prea

Ilustre frate, spuse el, eu citesc în viitor. Maria Antoinete este mândra. Ea se va îndărătnici în luptă şi va pieri în atacurile noastre. Delfinul Ludovic August este într'adevăr bun şi milostiv; el se va înmuia însă în luptă şi va pieri ca şi femeia sa şi împreună cu femeia sa. Este adevărat că se stimează în acest moment, dar noi nu le vom lăsa timp să se iubească, şi într'un an se vor dispreţui. Afară de aceasta, pentruce să mai deliberăm, fraţilor, pentruca să ştim din ce parte vine lumina, când această lumină mi s'a arătat mie? Mâine mă aştern pe lucru şi cu concursul dvs. vă cer douăzeci de ani pentruca să împlinesc lucrarea noastră. Douăzeci de ani vor fi îndeajuns dacă noi vom merge uniţi şi tari către aceiaş ţintă.

— Douăzeci de ani! murmurară mai multe voci. Este prea mult!...

Marele Copht se întoarse către aceşti nerăbdători.

— Da negreşit, spuse el. Este prea mult pentru aceia cari îşi închipue că cineva poate ucide un prinţ tot atât de uşor cum ai ucide un om cu cuţitul lui Jacques Clement sau cu pumnalul lui Damiens. Cuţitul poate ucide pe om, este adevărat, dar el nu face decât să taie o ramură dintr'o tulpină care poate da naştere la alte zece. Atunci în locul cadavrului regal aşezat în mormântul său, iată că se înaltă un Ludovic XIII-lea, tiran şi stupid; un Ludovic XIV-lea inteligent dar despot, sau un Ludovic

XV-lea, idol stropit cu lacrimile şi cu sângele adoratorilor săi, aidoma acelor monstruoase divinităţi pe care le-am văzut în India zdrobind cu indiferenţă femeile şi copii cari aruncau ghirlande de flori în faţa roţilor carului lor. Dvs. găsiţi că e mult douăzeci de ani pentru ca să se şteargă numele regelui din inima a treizeci de milioane de oameni cari de curând ofereau lui Dumnezeu viaţa şi copii lor ca să răscumpere astfel viaţa prea micului rege Ludovic al XV-lea? Credeţi că este o sarcină uşoară de a determina Franţa să urască acele flori de crini care au purtat în curs de o mie de ani lumina, caritatea şi victoria prin toate colţurile lumii? Incercaţi dar fraţii mei, încercaţi! Eu nu vă dau numai douăzeci de ani, ci un secol! Dar ţineţi seamă: Sunteţi împrăştiaţi, necunoscuţi unii de alţii. Numai eu singur cunosc numele dvs., valoarea dvs. astăzi împărţită, eu singur sunt lanţul care vă leagă într'un mare nod frăţesc... Sunteţi aci de faţă filozofi, economişti şi ideologi. Doresc ca în douăzeci de ani principiile pe care astăzi le enunţaţi abia şoptit în cabinetele voastre de lucru, pe care le aşterneţi pe hârtie cu teamă pentru ochiul indiscret care v'ar surprinde, să fie proclamate cu glas tare, în plină stradă, să fie imprimate şi răspândite în plină zi, în toată Europa, prin mijloacele normale de difuzare sau, dacă nu va fi posibil, în vârful baionetelor a cinci sute de mii de soldaţi, cari se vor ridica luptând

pentru libertate cu aceste principii înscrise pe stindardele lor. Mai doresc ca dvs., cari tremurați oridecâteori auziți vorbindu-se de Turnul Londrei și de închisorile inchiziției sau la numele acelei Bastilii pe care o voi înfrunta, să râdem de milă călcând în picioare ruinele acestor înfricoșate închisori. Toate acestea nu se vor întâmpla însă decât după moartea nu a monarhului, ci a monarhiei, după diminuarea puterii religioase, după nivelarea inferiorităților sociale și însfârșit după desființarea castelor aristocratice și împărțirea bunurilor seniorale. Cer deci douăzeci de ani pentru ca să dispară o lume veche și să se poată înălța una nouă. Douăzeci de ani, adică douăuzeci de secunde din eternitate, atâta cer... Vi se pare că este prea mult?

Un lung murmur de admirație și de consimțământ acoperi ultimele cuvinte ale înflăcăratului profet care reușise să cucerească în atât de scurt timp simpatia și asentimentul acestor misterioși mandatari ai gândirii europene.

Marele Copht așteptă câteva clipe până ce se potoli entuziasmul, apoi relua cuvântul.

— Și acum, fraților, când plec să-mi închin viața pentru dobândirea libertăților pe care le așteaptă lumea întreagă, doresc să știu ce veți face și dvs., pentru cauza căreia ne-am închinat și viața și starea și libertatea?

Aștept cuvântul dvs. Ce-mi puteți spune?

O tăcere grea, apăsătoare se lăsă deodată a-

supra întregii adunări. Cei peste trei sute de participanţi păreau împietriţi în jeţurile lor, obosiţi în gândurile care trebuiau să aducă prăbuşirea a douăzeci de tronuri. Apoi, cei şase şefi se despărţiră, amestecându-se în grupe şi după câteva minute de deliberare se întoarseră spre şeful superior. Preşedintele vorbi cel dintâiu.

— Eu, reprezint Suedia, spuse el. In numele Suediei mă oblig să lupt pentru desfiinţarea tronului dela Wasa, cum şi pentru colectarea a o sută de mii escuzi de argint.

Marele Copht scoase o tăbliţă şi însemnă pe ea angajamentul. Vorbi apoi cel care şedea la stânga preşedintelui.

— Eu ca trimis al cercurilor Irlandeze şi Scoţiene nu pot promite nimic în numele Angliei pe care o cred capabilă să ne combată cu ultima îndârjire. Insă în numele Scoţiei şi Irlandei mă înscriu cu o contribuţie de trei mii de oameni şi trei mii de coroane în fiecare an.

Şeful suprem înscrise şi această contribuţie şi se adresă celui de al treilea şef.

— Dar dvs.?

— Eu, spuse acesta, reprezint America, ţara în care fiecare piatră, fiecare arbore, fiecare picătură de apă sau de sânge mărturiseşte revoluţia. Cât timp vom avea aur îl vom da, cât timp vom avea sânge îl vom vărsa. Dar pentru aceasta trebuie să ni-se asigure libertatea. Impărţiţi şi izolaţi nu suntem decât un lanţ gigan-

tic cu inele separate. Ar fi necesar ca o mână viguroasă să împreune primele verigi, restul va veni dela sine. Trebuia, prea venerabile maestre, să fi început cu ţara noastră. Dacă voiţi să eliberaţi pe francezi de regalitate scăpaţi-ne întâi pe noi de dominaţia streină.

— Chiar aşa se va întâmpla, spuse marele Copht. America va fi prima ţară care se va bucura de libertate şi Franţa va contribui din plin la aceasta. Căci Dumnezeu a spus în toate limbile: „ajutaţi-vă unii pe alţii!". Aveţi însă puţină răbdare. Aşteptarea nu va fi de lungă durată... Apoi, se întoarse spre trimisul Elveţiei.

— Nu vă pot promite nimic, spuse acesta, decât contribuţia mea personală. Fiii republicei noastre sunt de mult timp aliaţi ai monarhiei franceze. Ei îşi vând sângele lor dela Mariguan şi Pavia. Sunt debitori credincioşi şi vor preda fără şovăială ceiace au vândut. Pentru prima oară, prea venerabile maestre, îmi este ruşine de sentimentele noastre...

— Fie, consimţi marele Copht. Vom învinge fără dânşii şi fără voia lor. Acum este rândul dvs., reprezentant al Spaniei.

— Sunt silit să mărturisesc că fiind sărac nu pot da decât trei mii de franci. Spania este o ţară leneşe unde omul preferă să doarmă şi pe un pat de supliciu, numai să doarmă.

— Bine. Dar dumneavoastră?

— Eu, răspunse cel vizat, reprezint Rusia şi

cercurile poloneze. Popoarele noastre sunt alcătuite din bogaţi nemulţumiţi sau din sărmani robi, supuşi la muncă fără repaus şi la moarte pretimpurie. In numele iobagilor nu pot să promit nimic fiindcă nu le aparţine nici chiar viaţa, însă promit pentru trei mii de bogaţi câte douăzeci de piese de aur de cap pe fiecare an.

Ceilalţi deputaţi, reprezentând fiecare un mic regat, un mare principat sau un stat sărac, se inscriseră cu ofrande pe tablele şefului suprem, obligându-se prin jurământ să-şi ţină promisiunea. Apoi, marele Copht se adresă tuturor:

— Acum cuvântul de ordine simbolizat în cele trei litere după care m'aţi recunoscut urmează să fie răspândit în toată lumea. Fiecare iniţiat trebuie să poarte aceste trei litere nu numai în inima, dar chiar pe inima lor, căci noi — Maestru Suveran al lojilor din orient şi din occident, — ordonăm pieirea crinului regal. Iţi ordon ţie, frate al Suediei, ţie frate al Scoţiei, ţie frate al Americei, ţie frate al Elveţiei, ţie frate al Spaniei şi ţie frate al Rusiei, LELIA PEDIBUS DESTRUE [1])

Aclamaţii puternice acoperiră ultimele cuvinte ale marelui Copht.

— Şi acum, în numele Tatălui şi al Invătătorului, retrageţi-vă, spuse şeful suprem, când liniştea fu restabilită. Strecuraţi-vă în ordine

1) Cele trei litere L. P. D. erau într'adevăr deviza iluminaţilor.

prin subteranele munţelui, unii pe la părău, alţii prin pădure, restul pe vale, şi despărţiţi-vă mai înainte de răsăritul soarelui.

Mă veţi vedea încă odată în ziua triumfului nostru. Plecaţi!

Această alocuţie finală fu urmată de un gest masonic pe care îl înţeleseră numai cei şase şefi care rămaseră în jurul marelui Copht.

Când ceilalţi iniţiaţi ai ordinului dispărură, şeful suprem luă deoparte pe reprezentantul Suediei.

— Swedenborg, i-se adresă el, tu eşti cu adevărat un om inspirat şi Dumnezeu îţi mulţumeşte prin glasul meu. Trimite bani în Franţa la adresa pe care ţi-o voi indica.

Preşedintele se înclină cu supunere şi se îndepărtă surprins de faptul că marele Copht îi dezvăluise şi numele său până atunci de nimeni ştiut.

— Salutare Fairfax, continuă el, dumneata eşti fiul demn al tatălui d-tale. Recomandă-mă lui Washington prin cea dintâi scrisoare pe care o poţi trimite.

Fairfax se înclină la rândul său şi se retrase pe urmele lui Swedenborg.

— Vino, Paul Jones, se adresă Cophtul către American, vino căci ai vorbit după cum mă aşteptam. Fără îndoială vei fi unul dintre eroii zilei tale. Şi fii gata şi tu şi ea pentru cel dintâi semnal.

Americanul înflorat se retrase purtând încă în urechi vocea cu inflecţiuni metalice a Marelui Copht.

— Şi acum, Lavater, continuă acesta, abandonează teoriile căci este timpul să treci la practică. Nu mai studia ceiace *este*, ci ceiace *poate fi* omul. Du-te şi vai şi amar acelora din fraţii tăi care se vor ridica în contra noastră. Mânia poporului nu va fi întrecută de cea a lui Dumnezeu.

Delegatul elveţian se înclină tremurând şi dispăru.

— Ascultă Ximenes, se adresă Cophtul aceluia care vorbise în numele Spaniei: Eşti zelos însă superficial. Ţara ta doarme spui tu; însă ea doarme fiindcă nimeni nu o deşteaptă. Du-te! Castilia este pentru totdeauna patria lui Cid.

Cel din urmă din şefi înaintă la rândul său, dar nu făcu nici trei paşi şi fu oprit.

— Tu, Scriffort, îţi vei trăda cauza după o lună şi tot după o lună vei fi mort...

Trimisul căzu în genunchi însă Marele Copht îl ridică cu un gest violent şi condamnatul vizitorului ieşi împleticindu-se.

Atunci, rămas singur, omul cel straniu, prezentat în această poveste ca să fie personagiu principal, privi împrejur şi văzând sala pustie îşi închise redingota de catifea neagră, împinse resortul uşii de bronz care se închise după dânsul şi se afundă în defileurile munţilor. A-

juns la marginea pădurii, pe care o străbătu ca și când ar fi fost călăuzit de o mână nevăzută, își căuta calul cu privirea și nevăzându-l ascultă atent. Atunci i-se păru că aude un nechezat îndepărtat, fluieră prelung și peste puțin timp Djerid se ivi printre arbori, credincios și supus. ca un câine vesel că și-a regăsit stăpânul.

Călătorul se aruncă în șea și amândoi dispărură înghițiți de ceața deasă care se întindea între Daunefeld și poalele muntelui Trăznitul.

IV

URAGANUL

Opt zile în urmă. către orele șapte seara, o caleașcă trasă de patru cai și condusă de doi surugii ieși din Pont-a-Mousson, orășel situat între Nancy și Metz. După ce schimbă caii la hotelul Poștei, caleașca își continuă drumul spre Paris, cu toate stăruințele fără rezultat ale unei hoteliere îndemânatece și vorbărețe care de pe pragul casei sale pândea călătorii întârziați și-i sfătuia să nu meargă înainte în timpul nopții.

Abea dispăruse vehicolul la colțul străzii și o droaie de copii și de cumetre care se strânseseră în jurul hotelului, în timp ce se schimbau caii, se retrase spre casele lor cu exclamații de mirare și de hilaritate pentru cele ce văzuse.

Intr'adevăr, de foarte multă vreme ceva asemănător acestei caleşti nu mai trecuse podul pe care îl construise. — cu cinci zeci de ani în urmă — peste Mosella, bunul rege Stanislas.

Mulţimea strânsă în jurul hotelului Poştei avusese într'adevăr ce să vadă. Era un fel de furgon de opt picioare lungime pe saşe lăţime, aducând cu acelea ale saltimbacilor, vopsit într'o stridentă culoare albastră şi având desenate pe laturi două iniţiale J şi B înconjurate de armele baronatului.

Două ferestre prevăzute cu perdele de muselină albe şi un grilaj care înconjurau furgonul completau ciudatul echipaj deasupra căruia se înălţa coşul fumegând al unei sobe interioare. In urmă, ancorat cu o lungă funie, galopa un cal înşeuat, semn că vreunul din misterioşii călători din această Arcă a lui Noe, se pasiona şi după cavalcade în urma sau înaintea furgonului.

La Pont-a-Mousson surugiul dela poşta precedentă primise împreună cu preţul poştei sale un bacşiş respectabil dintr'o mână albă şi muschiuloasă care se strecurase printre cele două perdele de piele care închideau partea din urmă a gabrioletei.

— Mulţumesc, domnule, spuse surugiul ridicându-şi respectuos pălăria.

Dincolo de perdele, o voce sonoră îi răspunse în nemteşte.

— Schnell! Schnell!

Vorbele necunoscutului făcu deosebită impresie surugiului. Caii se opintiră, porniră în galop și vigoarea bicelor îngădui ca echipajul să străbată două leghe și jumătate sau trei pe oră.

La Saint Michel aceiași mână trecu printre perdele plata poș ei și aceiaș voce se mărgini să facă aceiași recomandație.

Dincolo de Saint Michel începură dealurile și călătorii se mulțumiră să poată merge la pas. In vârful dealului surugii se opriră ca să lase caii să răsufle puțin. Perdelele de piele fură date la o parte. Aerul care până atunci fusese limpede și cald devenise înăbușitor. Nori negri se îngrămădeau fără contenire din spre sud, părând că urmează trăsura, grăbindu-se să ajungă mai înainte la Bar-lé Duc unde surugii își propuseseră să rămână peste noapte.

Porniră. Drumul se strecura capricios între o creastă de deal și un povârniș râpos în fundul căruia se vedea șerpuind Meusa. Panta era atât de repede încât nu se putea merge decât la pas, ca și la urcuș. Pe cer norii se îngrămădeau mereu, amenințători și vineți: o lumină albastră-cenușie învălui dealurile și văile, tunetul bubui prelung, fulgere brăzdară cerul despicându-l în unghiuri de foc și ploaia se porni ca o cataractă.

Trăsura își continua totuși drumul în mijlocul naturii deslănțuite. Prin coșul de deasu-

pra se strecura acum o șuviță de fum de culoarea opalului iar cele două ferestre se luminară, semn că cei dinăuntru, streini de uraganul de afară, se pregăteau să-și continue lucrul întrerupt de căderea serii.

Deodată trăznetul căzu pe coroana înaltă a unui stejar despicându-l în bucăți. Surugiii păreau îngroziți. Trăsura se opri.

— Ei bine, întrebă unul din ei, acum ce dracu facem?

— Mă întreb dacă trebuie să mergem mai înainte? adăugă celălalt.

— Iar în ce mă privește, cred că eu și nu dvs. trebuie să hotărăsc, răsună o voce din interiorul trăsurii. Dați-i drumul!

Glasul era atât de sever, de autoritar încât surugii se supuseră și trăsura porni în galop pe panta dealului.

— E în regulă, adăugă vocea și pe dată perdelele de piele căzură din nou între călător și capra vizitiilor.

Abia parcurseră câțiva metri și caii se împotriviră să mai înainteze. Drumul era desfundat, alunecos, străbătut de torente, ploaia cădea în rafale, trăznetele nu mai conteneau.

— Domnule, spuse surugiul dela oiște, este peste putință să mergem mai departe.

— Pentruce? întrebă vocea.

— Pentrucă nu mai pot merge caii.

— Suntem departe de poștă?

— Departe domnule, la patru leghe și jumătate.

— Ei bine! Atunci potcovește-ți caii cu argint și ei vor merge, spuse streinul deschizând perdeaua și întinzând surugiului patru piese a câte șase livre.

— Sunteți foarte bun, domnule, mulțumi surugiul luând monezile și strecurându-le în carâmbul larg al cismei.

— Mi-se pare că domnul a spus ceva, interveni și cel de al doilea vizitiu, care auzind sunetul monezilor nu voia să fie exclus dela o atât de interesantă conversație.

— Da, într'adevăr, spune ca să mergem mai departe.

— Aveți ceva contra acestei dorinți, amicul meu? întrebă cu voce energică călătorul.

— Nu, domnule, nu eu ci caii; ei refuză să mai meargă...

— Atunci la ce mai servesc oare pintenii? continuă călătorul.

— Domnule, chiar dacă îi voi înfige pe jumătate în pântecele lor și tot nu vor face nici un pas. Cerul să mă prăpădească dacă...

Nici nu apucă surugiul să sfârșească acest blestem și un trăznet căzu la câțiva pași de trăsură. Ingroziți caii o luară la goană pe pantă, trăgând după ei greaua trăsură care prinse să alunece în vale clătinându-se.

— Ei, domnule, vedeți... Iată trăsura merge

acum singură și încă mai repede decât am dori noi...

Capul călătorului apăru atunci între cele două perdele de piele.

— Ticălosule! strigă el, vrei să ne omori pe toți? Inaintaș la stânga! La stânga!

— Acum să vă văd domnule, răspunse surugiul speriat, încercând fără folos să împreune frâiele și să stăpânească animalele speriate.

— Joseph, se auzi atunci o voce speriată de femee din interiorul trăsuri, Joseph! Ajutor! Ajutor! O maică prea curată!

Momentul era dramatic Trăsura împinsă la vale de greutate și lipsită de conducere înainta vertiginos către prăpastie. Incă două-trei învârtituri de roată și caii, trăsura, surugii și călătorii, totul s'ar fi prăvălit în adânc, dacă în clipa aceia călătorul nu s'ar fi asvârlit pe oiste unde apucă pe surugiu de gulerul hainei, îl asvârli la zece pași, sări pe șea în locul lui și readuse echipajul în mijlocul drumului.

— La stânga! La stânga, strigă el celui de al doilea vizitiu, cu o voce îngrozitoare, la stânga nemernicule sau îți sbor creierii!...

Cuvintele lui avură un efect miraculos. Surugiul care conducea caii din față, turburat de țipătul nenorocitului său tovarăș făcu un efort disperat și reuși să evite marginea primejdioasă a drumului.

— La galop! La galop, strigă călătorul. Dacă

vei încetini voi trece peste corpul tău și al cailor tăi.

Surugiul înțelese că nu era vorba de o simplă amenințare. Își îndoi energia și trăsura porni într'un galop nebunesc în vale. Din timp în timp călătorul scotea capul din gabrioletă privea cerul sfâșiat de fulgere. Atunci pe fața sa se putea citi un sentiment de neliniște pe care nu căuta să și-l ascundă. Tocmai ajunseră în vale și echipajul se angajase în goană pe un teren neaccidentat când brusca schimbare a aerului făcu să se ciocnească cele două pături de electricitate norul se sfâșie cu un sgomot asurzitor și trăznetul se năpusti spre pământ. Un foc orbitor, mai întâi albăstrui, apoi verde și pe urmă alb. învălui caii.

Speriat, înfrenat aproape, cu coama sbârlită și gura spumegândă, animalul trăgea cu disperare să scape de legăturile ce-l țineau prinsoni de usa din spate a trăsurii.

Stăpânul său îi mângâie coama îi fluieră după obicei dar totul păru zadarnic.

— Afurisit animal, s'a îndrăcit și el, murmură atunci o voce bărbătească din interiorul trăsurii Si cu accentul nelinistei și al amenințării, aceiasi voce rosti în dialectul arab.

— Nhe goullae hogoud shaked haffrit! [1]

—Nu vă supărați pe Dierid învățătorule. zise călătorul deslegând calul.

A fost cuprins de frică și pe bună dreptate.

---

1) Îți ordon, astâmpărate demone!

Rostind aceste cuvinte călătorul deschise ușa, lăsă în jos scara și se urcă în trăsură.

V

ALTHOTAS

Intrat în interiorul trăsurii călătorul se găsi în fața unui bătrân cu ochii albaștri nas coroiat și mâini tremurânde care — înfundat într'un fotoliu — răsfoia cu mâna dreaptă un pergament, iar cu cea stângă ținea în apropiere un instrument ciudat de argint. Tabloul părea cât se poate de obișnuit călătorului căci privirea sa nu zăbovi nici o clipă asupra bătrânului. Așezat în fotoliu, înconjurat de rafturi cu cărți și policioare cu tot felul de borcane și flacoane închise în tocuri de lemn, acesta privea nemișcat un mic cuptor instalat în mijlocul trăsurii; cuptor care exala un miros pătrunzător. In momentul în care necunoscutul își făcu apariția în cadrul perdelelor de piele din spate, bătrânul tocmai își apropiă fotoliul de gura cuptorului pe a cărui vatră se găsea un recipient. Amestecă mixture cu luare aminte apoi își îndreptă scufia de catifea pe care o avea pe cap și exclamă supărat.

— Blestemat animal! I-a fost frică. Pentruce mă rog? Din cauza lui s'a mișcat cuptorul și mi s'a vărsat jumătate din elixir. Acharat Pentru numele lui Dumnezeu! Descotoroseș

-te de acest animal în cel dintâi pustiu prin
re vom trce.
Călătorul surâse.
— Învăţătorule, mai întâi nu vom trece prin
un pustiu, pentrucă suntem în Franţa, şi
oi nu mă pot despărţi de acest animal care
lângă faptul că valorează o mie de ludovici,
te pentru mine deadreptul nepreţuit...
— O mie de ludovici, o mie de ludovici,
mboni bătrânul. Iţi voi da când vei voi a-
astă mie de ludovici sau echivalentul lor. Pe
ne calul d-tale m'a costat mai mult de un
ilion, fără să mai pun la socoteală şi zilele
trudă pe care el mi le scurtează...
— Dar, învăţătorule, ce v'a mai făcut oare
etul Djerid?
— Ce mi-a făcut? Câteva minute dacă ar fi
ecut şi elixirul ar fi fost fiert, astfel că nici
picătură nu s'ar fi pierdut...
— Dar bine, scumpul meu învăţător, încă
ine secunde şi elixirul va fierbe din nou...
— Ah! da, va fierbe. Dar vezi Acharat, parcă
fi un adevărat blestem. Focul se stinge cu
etul. Nu ştiu ce tot cade pe coş...
— Eu ştiu, răspunse răzând călătorul. Este
...
— Apă? Ce fel de apă? Şi dacă este apă a-
ci elixirul meu este pierdut. Trebuie să în-
toată operaţia dela cap. Dumnezeule! Dum-
ule, strigă bătrânul învăţat ridicându-şi

disperat mâinile către cer Apă! Şi ce fel d apă, mă rog?...

— Apă curată din cer; ploaie de vară. N'a simţit?

— Când lucrez nu simt niciodată nimic. Apă Vasăzică asta e? Vezi Acharat incep să-mi pier răbdarea. De şase luni tot cer să se pună căciulă de tablă la coş. Ei bine, dumneata n te gândeşti de loc la asta. Azi ploaia, mâin vântul îmi încurcă toate calculele şi-mi zădăr niceste experienţele. Dumneata ştii că trebue să mă grăbesc! Ştii bine că ziua cea mare se apro pie şi dacă nu voi găsi elixirul vieţii atunci adio înţeleptul, adio învăţătorul Althotas! Sut anilor mei se împlineşte la 13 Iulie, orele 1 noaptea. Până la această dată elixirul trebui să fie complet pus la punct.

— Dar lucrurile pare că merg de minun scumpul meu învăţător

— Negreşit. Am făcut o primă serie de în cercări prin absorbire. Braţul meu stâng, a proape paralizat şi-a recăpătat elasticitatea; apoi câştig timpul cel întrebuinţam pentru mân care.. Mănânc la două-trei zile odată iar între intervaluri o lingură din elixirul, oricât de im perfect este, mă susţine admirabil. Şi când mă gândesc că nu-mi mai trebuie decât o plantă, o singură frunză din acea plantă, pentruca e lixirul să fie gata!... Dar şi mai trist e faptul că noi poate că am trecut de o sută, de cinc sute, de o mie de ori pe lângă această plantă,

au zdrobit-o picioarele cailor sau roţile trăsurii, fără să avem habar. Acharat, planta pe care o caut este cea de care vorbeşte Pliniu şi pe care învăţaţii n'au mai găsit-o, sau încă n'au recunoscut-o... Ar trebui să întrebi de numele ei pe Lorenza într'unul din extazele ei.

— Da, învăţătorule, fii liniştit, o voi întreba.

— Până atunci, continua Althotas, iată nici astăzi nu am putut termina cu elixirul şi-mi trebuie încă patruzeci şi cinci de zile ca să iau lucrurile dela cap. Şi, bagă de seamă, Acharat, De vei pierde cel puţin tot atât cât şi mine în ziua în care mi-se va stinge viaţa... Dar ce este sgomotul acesta? Nu cumva mai merge încă trăsura?

— Nu învăţătorule, este tráznetul.

— Trăznetul?

— Da. Trăznetul care era să ne ucidă pe toţi şi mai ales pe mine. M'a salvat numai faptul că sunt îmbrăcat în haine de mătase.

— Ei bine, iată la ce mă expun copilăriile voastre, Acharat, exclamă bătrânul. Să mor de trăsnet, să fiu ucis de o scânteie electrică pe care, dacă aşi fi avut timp, puteam să o silesc să se coboare în cuptorul meu ca să-mi fiarbă oala! Asta este nemaipomenit. Mă expuneti, dar nu numai accidentelor provocate de nedibăcia sau răutatea oamenilor ci şi celor naturale care sunt mai usor de prevenit!?!

— Iartă-mă, învăţătorule, nu mi-ai explicat încă...

— Cum? Nu ţi am explicat sistemul meu despre vârfuri, meul meu condu ător de electricitate? Acum nu am timp dar când voi găsi elixirul ţi-l voi explica încă odată.

— Crezi d-ta că trăznetul poate fi evitat?

— Nu numai că poate fi evitat, dar poate fi condus într'un anumit loc. Intr'o zi când suta mea de ani va fi depăşită voi pune trăznetului un frâu de oţel şi-l voi conduce unde voi voii cu aceiaşi uşurinţă cu care d-ta conduci pe Dejrid. Până atunci, te rog mult, Acharat, dispune să se pună o căciulă de tablă deasupra coşului.

— Se va face, fii liniştit.

— Se va face! Se va face! Intotdeauna viitorul ca şi când viitorul ar fi acelaş pentru amândoi. Ah! Nu voi fi niciodată înţeles! exclamă bătrânul învăţat... Fii liniştit! Imi tot spune să fiu liniştit şi peste trei luni dacă nu voi avea elixirul gata sunt un om sfârşit. Aşi vrea să mă văd trecut şi de această sută de ani ca să nu mai am trebuinţă de nimeni. Atunci sunt sigur că nu mi se va mai spune: Se va face, ci eu însu-mi voi putea spune: Am făcut!

— Asta o poţi spune şi acum în legătură cu marea noastră întreprindere? Te-ai mai gândit la ea?

— Ah! Dumnezeule! Da, m'am gândit vezi bine şi dacă aşi fi tot atât de sigur că voi găsi elixirul, după cum sunt sigur că pot fabrica diamante, atunci....

— Cum, învățătorule? Ești atât de sigur de ceiace spui?

— Negreșit, pentrucă am și făcut...

— Ai făcut?

— Da. Vezi și d-ta...

— Unde?

— In dreapta dumitale, în acel mic recipient de sticlă.

Călătorul luă cu lăcomie recipientul. Era o cupă minusculă de cristal al cărei fund era acoperit cu un strat mărunt de praf cristalin.

— Praf de diamant! strigă călătorul.

— Da, praf de diamant. Și uită-te bine în mijlocul lui.

— Un briliant! Un briliant de mărimea unui grăunte de mei!

— Mărimea nu însemnează nimic. Vom ajunge să adunăm tot praful acesta, să facem din grăuntele de mei unul de cânepă și dintr'unul de cânepă unul de mazăre. Dar, pentru Dumnezeu! scumpul meu Acharat, în schimbul acestui angajament ce-l iau față de d-ta fă să pună o căciulă coșului meu și-un fir conducător trăsurii d-tale, pentruca apa să nu mai curgă pe coș, iar trăsnetul să se plimbe în alte părți!

— Da, da. Fii liniștit.

— Acest „fii liniștit" a devenit pentru mine un adevărat blestem. Ah. Tinerețe nebună! Tinerețe trufașe! strigă bătrânul, întovărășind vorbele cu un râs amar care îi desveli o clipă gingiile vinete, lipsite de dinți.

— Învățătorule, interveni iarăși Acharat, focul se stinge, oaia se răcește, dar aș putea să știu și eu ce se găsește în ea?

— Uite-te.

Călătorul se apropie de recipient, deschise capacul și găsi înăuntru un cărbune sticlos de mărimea unei nuci.

— Un diamant! strigă el. Insă pătat, incomplet, fără valoare....

— Pentrucă s'a stins focul, zise Acharat.

Pentrucă lipsește căciula de tablă deasupra coșului...

— Iartă-mă, învățătorule, spuse Acharat, cred că ar fi mai bine dacă ai mânca puțin ca să te mai întremezi.

— De prisos. Sunt abia două ore de când am luat lingura de elixir.

— Te înșeli. învățătorule, aceasta a fost la orele șase dimineața.

— Prea bine. Și ce oră este acum?

— Aproape două și jumătate după amiază.

— Iisuse! strigă bătrânul. Incă o zi trecută, pierdută, isprăvită. Oare ce se întâmplă? Se micsorează zilele?

Acharat nu răspunse la întrebare.

— Dacă nu vrei să mănânci, dormi cel puțin câteva ore.

— Ei bine, voi dormi două ore. Dar, te rog uită-te la ceasornic si trezește-mă la timp.

— Iti promit, învățătorule.

— Vezi Acharat, spuse bătrânul. De câte ori

adorm mă tem să nu fie pentru eternitate. Vei veni să mă deştepţi, nu este aşa? Să nu mi-o promiţi, să mi-o juri...

— Jur învăţătorule.

— Peste două ore?

— Peste două ore.

— In timpul acesta se auzi de afară galopul unui cal, urmat de un strigăt care exprima şi nelinişte şi mirare.

— Ce-o mai fi şi asta? murmură călătorul. Şi deschizând în grabă uşa sări deadreptul în marginea drumului, fără a mai călca pe scară.

VI

LORENZA FELICIANI

Iată ce se întâmplase afară, în timp ce călătorul stătea de vorbă cu bătrânul învăţat.

Când trăznetul se descărcase în marginea drumului, trântind caii din faţă şi făcând pe ceilalţi să fugă înebuniţi, femeia din trăsură leşinase. Putin câte putin simţurile îi reveniră, se văzu singură, părăsită şi începu să se lamenteze cu glas tare.

— Dumnezeul meu, iată-mă părăsită, fără nici un ajutor, fără nici o fiinţă căreia să-i fie milă de mine!...

— Doamnă, interveni atunci o voce streină, dacă vă pot fi de ajutor sunt la dispoziţia dvs.

Tânăra femee scoase capul şi braţele prin

perdelele de piele ale gabrioletei și se găsi în fața unui tânăr care se urcase pe scara trăsurii.

— Dumneavoastră mi-ați vorbit, domnule, întrebă ea.

— Da, doamnă.

— Și mi-ați oferit ajutorul dvs?

— Da.

— Atunci, spuneți-mi mai întâi ce s'a întâmplat.

— Trăznetul care a căzut în apropierea gabrioletei dvs. a rupt șleaurile cailor din față care scăpând au fugit în goană mare împreună cu vizitii.

Femeia privi cu neliniște în jur.

— Și cel care conducea caii din urmă unde este?

— A intrat în trăsură, doamnă.

— Nu i s'a întâmplat nimic?

— Nimic.

— Sunteți sigur.

— Absolut sigur. A sărit după calul său ca un om neatins.

— Dumnezeu fie binecuvântat, exclamă femeia răsuflând ușurată.

— Dar dvs. unde erați, de vreme ce vă găsiți în clipa aceasta lângă gabrioletă?

— Am fost surprins de furtună, doamnă, și mă găseam adăpostit în înfundătura aceia întunecoasă care nu este decât intrarea unei cariere de piatră. La un moment dat am văzut la cotitura șoselei o trăsură venind în galop nebu-

nesc. Credeam că animalele se speriase și erau lipsite de conducere, dar peste o clipă văzui că erau strunite de o mână puternică. Atunci căzu și trăznetul și lovitura fu atât de puternică încât îmi pierdui cunoștința. Toate acestea mi le amintesc ca prin vis.

— Atunci nu sunteți chiar sigur că cel ce conducea caii a intrat în trăsură?

— Ba da, doamnă, îmi revenisem în fire când l-am văzut intrând.

— Atunci, vă rog cercetați dacă este acolo.

— In ce fel?

— Ascultând. Dacă este în interiorul trăsurii veți auzi două glasuri.

— Tânărul sări pe scară, se aproprie de pe retele trăsurii și ascultă.

— Doamnă, spuse el, este acolo.

Tânăra femee dete ușor din cap și se rezemă de cerceveaua ferestrei. In timpul acesta tânărul avu timp să o examineze fugar.

Era o femee tânără în etate de douăzeci și trei până la douăzeci și cinci de ani cu fața brună, cu trăsături regulate și ochi vii albaștri. Părul negru, nepudrat era strâns în bucle care cădeau în jurul gâtului alb ca de fildeș.

— Domnule, întrebă ea, unde ne găsim noi acum?

— Pe drumul dintre Strasbourg și Paris

— In ce punct al drumului?

— La două leghe de Pierrefitte.

— Ce este acesta?

— Un târg.

— Şi după Pierrefitte ce urmează?

— Bar-le-Duc.

— Un oraş?

— Da, doamnă.

— Populat?

— Cred că are patru sau cinci mii de suflete.

— Există un drum care să ducă mai direct la Bar-le-Duc decât acesta?

— Cred că nu, dar se poate întâmpla să nu-l cunosc eu.

— Păcat! murmură ea şi se retrase în gabrioletă.

Tânărul aşteptă puţin ca să vadă dacă este nevoie de prezenţa sa şi se îndepărtă. Atunci călătoarea îşi făcu din nou apariţia în faţa gabrioletei.

— Domnule! strigă ea. Incă o întrebare.

— Vă rog.

— Era un cal legat înapoia gabrioletei..

— Da, domnă.

— Tot acolo este?

— Nu doamnă. Persoana care a intrat în gabrioletă l'a deslegat de acolo şi l'a legat de roata din faţă.

— Nu i s'a întâmplat nimic nici lui?

— Nu cred...

— Este un animal de preţ, domnule şi îl iubesc foarte mult. Aşi fi dorit să mă asigur eu însumi dacă a scăpat neatins, dar noroiul ăsta

atât de mare încât intenţia mea nu poate fi pusă în aplicare.

— Pot să vi-l aduc eu până aci. răspunse tânărul.

— Vă rog, faceti-mi această favoare şi vă voi rămâne îndatorată.

Tânărul se apropie de cal, care-şi ridică semet capul şi prinse să necheze.

— Nu vă temeţi, spuse femeia din gabrioletă. e blând ca un miel. Apoi îl strigă: Djerid! Djerid.

Animalul cunoscu îndată vocea şi se întoarse cu capul spre gabrioletă. In timpul acesta tânărul îl deslegă. Indată ce se simti liber animalul făcu o săritură şi se depărtă de gabrioletă.

— Dierid! strigă din nou femeia. Aci Djerid, aci!

Frumosul cal arăbesc se apropie cu paşi mici şi eleganţi ca şi când ar fi urmat o măsură muzicală.

— Vino aci Djerid, vino aci, repetă femeia chemarea. Dierid se supuse. Atunci apucându-i coama cu mâinile subtiri femeia făcu o săritură îndrăzneaţă şi se avântă în şea.

Tânărul alergă spre ea, dar fu oprit cu un gest poruncitor

— Ascultaţi, spuse ea, deşi sunteţi tânăr sau tocmai pentru aceasta trebue să aveţi sentimente de umanitate. Nu vă opuneţi plecării mele. Fug de un om pe care îl iubesc. Fac aceasta pentrucă sunt o bună catolică, iar omul

de care vă vorbesc este un ateu, un magician care mi-ar fi pierdut și mie sufletul. Trăznetul care a căzut n'a fost decât un avertisment al Celui de Sus. Putea-va el să înțeleagă această prevestire? Spuneți-i toate acestea și fiți bine cuvântat pentru ajutorul pe care mi l-ați dat. Adio, domnule!

La aceste cuvinte dădu pieteni calului și dispăru în galop la o cotitură a drumului.

Tânărul nu-și putu reține un strigăt. Acela care atrase atenția călătorului din interiorul gabrioletei.

VII

GILBERT

Când a sărit din gabrioletă primul lucru pe care l-a zărit Acharat a fost tânărul care stătea în marginea drumului. La lumina unui fulger el examină fugar cu ochiul deprins al cunoscătorului. Era un flăcău de șasesprezece ori șaptespreze ani, scund, slab și nervos. Ochii lui negri erau lipsiți de blândețe, dar nu și de caracter, nasul era subțire, încovoiat, buzele subțiri, fine și umerii obrajilor sângerii trădau viclenia și neîncrederea.

— Dumneavoastră sunteți cel care a strigat adineauri?, întrebă Acharat.

— Da, domnule, eu!

— Și pentruce ați strigat?

— Pentrucă...

Tânărul se opri nehotărît.

— Pentruce? repetă Acharat.

— Domnule, răspunse tânărul, în gabrioletă era o doamnă...

— Da.

— Un cal era legat de roţile trăsurii...

— Da. Şi ce dracu s'au făcut?

— Domnule, doamna din gabrioletă a plecat pe calul de care v'am vorbit.

Fără să scoată un cuvânt, călătorul se repezi spre gabrioletă şi trase perdelele de piele.

— Pe sângele lui Christos! urlă el acompaniat de un tunet care părea că va dărâma catapetasma cerului, — a încerca să ajung pe Djerid cu unul din caii aceştia, murmură el, ar fi acelaş lucru să urmăresc o gazelă cu o broască ţestoasă. Voi ştí totuşi oricând unde se găseşte...

Cu un gest repezit călătorul scoase din buzunarul hainei sale un mic portofel pe care-l deschise. Intr'una din despărţituri era o hârtie strânsă cu grije şi în această hârtie o buclă de păr negru. La vederea acestei relicve figura călătorului se înseninâ.

— Tînere, exclamă el ştergându--şi cu mâna picăturile de sudoare care-i apăruse pe frunte, când a plecat doamna aceia nu v'a spus nimic?

— Ba da!

— Ce anume?

— Că nu vă părăseşte de mânie ci de tea-

mă... că era o demnă creştină pe când dvs... din contră...

Tânărul se opri la jumătatea frazei.

— Pe când eu... din contră? repetă îngândurat călătorul.

— Nu ştiu dacă trebue să vă mai spun şi restul, adause tânărul.

— Spune domnule, pentru Dumnezeu, spune...

— ...pe când dvs. sunteţi un ateu şi un necredincios căruia Dumnezeu i-a dat astăzi un ultim avertisment... Că dânsa a înţeles acest avertisment şi vă invită să-l înţelegeţi şi dvs...

— Asta e tot ce v'a spus?

— Da.

— Bine. Atunci să vorbim despre altceva.

Cuvintele fură pronunţate cu mult calm, iar de pe fata călătorului dispăruse şi ultimele cute de neliniste şi de nemulţumire.

Tânărul îl privea cu atenţie. Se vedea că şi el era înzestrat cu darul de a observa fizionomiile.

— Cum te numeşti d-ta, tânărul meu amic?

— Gilbert, domnule.

— Gilbert? Numai atât? Dar acesta e un nume de botez, după cum mi se pare.

— Pentru mine acesta este numele de familie...

— Prea bine domnule Gilbert. Providenţa v'a adus în calea mea pentru a mă scoate dintr'o mare încurcătură.

— Sunt la ordinele dvs., domnule şi voi face tot ceiace voi putea...

— Vă mulţumesc. La vârsta dvs. este o adevărată plăcere de a îndatora pe cineva. Dealtfel ceiace voiesc să vă cer nu este prea greu. Este vorba de a-mi înlesni un adăpost pentru noaptea aceasta...

— În primul rând avem această boltă de piatră sub care m'am adăpostit şi eu în timpul uraganului.

— Da. Aşi prefera însă o casă în care să pot găsi o cină şi un pat bun.

— Ştiu, dar acesta este lucrul cel mai greu.

— Suntem chiar atât de departe de primul sat?

— Da, domnule. La o leghe şi jumătate de Pierrefitte...

— O leghe şi jumătate! Cu caii pe care îi avem am putea fi acolo abia peste două ore... Să vedem, nu cumva vă amintiţi, undeva mai aproape, o locuinţă omenească?

— Există. Castelul de Taverney, la trei sute de paşi de aci....

— De ce nu m'-ai spus asta dela început?

— Pentrucă reşedinţa baronului de Taverney nu este un han...

— Este locuit?

— Desigur.

— De cine?

— De baronul de Taverney...

— Şi cine este acest baron de Taverney?

— Este tatăl domnișoarei Andreea, domnule!...

— Imi face mare plăcere să aflu aceasta, răspunse călătorul, dar vă întreb ce fel de om este baronul?

— Este un bătrân senior de șasezeci și cinci de ani, care se spune că ar fi fost foarte bogat.

— Da! Și acum este sărac: asta e povestea tuturor. Tânărul meu amic, conduceți-mă vă rog la baronul de Taverney.

— La baronul de Taverney?, întrebă speriat tânărul.

— Ei bine, da. Refuzați oare să-mi faceți acest serviciu?

— Nu domnule, dar...

— Dar, ce?

— Riscați să nu vă primească.

— Cum? V'a refuza un gentilom rătăcit care vine să-i ceară ospitalitate? Atunci baronul dv. trebuie să fie un adevărat urs!

Tânărul dete din cap aprobativ.

— Nu e nimic. Voi încerca.

— Nu vă sfătuesc, domnule!

— Totuși voi ncerca. Oricât va fi baronul de urs totuși nădăjduiesc că nu mă va mânca de viu.

— Fără îndoială. Dar poate că vă va închide poarta în nas.

— In acest caz o voi sparge. Rugămintea mea este numai de a mă călăuzi până acolo.

— Nu vă refuz, domnule.

— Prea bine. Arătați-mi atunci drumul.

— Cu plăcere.

Călătorul se urcă în trăsura şi reveni cu un mic felinar pe care îl înmână tânărului. Acesta îl întoarse pe toate feţele. Era stins.

— Ce voiţi să fac cu felinarul domnule?

— Să-mi luminaţi drumul în vreme ce eu voi conduce calul.

— Dar felinarul este stins, domnule.

— Il vom aprinde.

— Atunci, probabil că dvs. aveţi foc în interiorul trăsurii...

— Nu în trăsură, ci chiar în buzunarul meu

— Va fi greu de tot să aprindem iasca pe ploaia asta.

Călătorul surâse.

— Deschide felinarul amice, spuse el.

Gilbert se supuse, privind cu luare aminte

Călătorul scoase din buzunar o cutiuţă de argint şi din aceasta un chibrit. Apoi, deschizând partea de jos a cutiei frecă bătul de chibrit pe o pastă aprinzătoare şi pe dată chibritul luă foc arzând cu o lumină strălucitoare.

Gilbert era pur şi simplu uluit.

Călătorul surâse încăodată, închise cutiuţa apoi apropie flacăra de fitilul felinarului .Tânărul continua să-l privească cu admiraţie, necunoscând fosforul pe care numai câţiva chimişti îl întrebuinţa practic.

— Acum fiindcă avem lumină voiţi să mă conduceţi?, întrebă călătorul.

— Poftiți domnule, răspunse acesta pornind înainte, pe când companionul său îl urma purtând caii de dârlogi.

Câtva timp merseră în tăcere. Uraganul se depărtase, ploaia conten se, numai întunericul era greu și apăsător, făcând să se piardă conturul oamenilor și al lucrurilor.

— Amicul meu, reîncepu deodată călătorul, după cât se pare cunoașteți bine pe baronul de Taverney?

— Da domnule, și asta pentrucă sunt la dânsul încă din copilărie.

— Atunci, poate, este o rudă a dvs?

— Nu, domnule.

— Tutore?

— Nu.

— Stăpânul dvs?

Tânărul tresări, jenat.

— Nu, domnule, nu sunt deloc în slujba domnului baron.

— Atunci?

— Sunt fiul unui vechi arendaș: mama mea a alăptat pe domnișoara Andreea.

— Acum înțeleg. Dumneavoastră sunteți în casa aceasta cu titlu de frate de lapte al tinerei baronese, căci presupun că este o fată tânără.

— Are șaisprezece ani. domnule.

Din întrebările puse, călătorul observă că Gilbert se ferea să vorbească despre sine. El continua totuși chestionarul în altă direcție.

— Cărui fapt se datorește că vă găsiți la drum pe o asfel de vreme?

— Nu eram în drum, domnule, mă găseam sub o boltă de piatră de pe marginea lui.

— Si ce făceați acolo?

— Citeam.

— Sunt prea curios dacă am să vă întreb ce?

— Nu Citeam „Contractul social" de d. J. J. Rousseau.

Călătorul privi pe tânăr cu oarecare surprindere.

— Fără îndoială această carte o aveți din biblioteca domnului baron?

— Nu, domnule. Am cumpărat-o

— De unde? De la Bar-le-Duc?

— Nu. De aci, dela un colportor. Știți, de un timp încoace trec pe la țară foarte mulți colportori cu cărți bune.

— Cine v'a spus că acest „Contract Social" este o carte bună?

— Mi-am dat seama eu singur, citind-o.

— Prin urmare ați citit și cărți proaste dacă puteți face această deosebire?

— Da.

— Și ce numiți dvs. o carte proastă?

— „*Safa*", „*Turai si Neadarme*" și altele de soiul acesta

— Unde dracu le-ați găsit?

— In biblioteca baronului.

— Frumoase cărți posedă baronul, exclamă ironic călătorul.

— Are multe de acestea răspunse Gilbert
— Cred că uneori le citiţi şi dvs?
— Da. Când nu am alte lecturi la îndemâ
— Iertaţi-mi curiozitatea. Prin ce mijloace
procură baronul cărţile într'o văgăună ca
ceasta.
— I-se trimit dela Paris.
— Nu înţeleg. Dacă baronul este atât de
rac precum spuneţi cum îi convine să dea ba
pe astfel de cărţi?
— Nu le cumpără. I se trimit, domnule.
— Ah! I-se trimit... Şi de cine, mă rog?
— De unul dintre amicii săi; un mare sen
— Un mare senior! Nu cumva ştiţi num
lui?
— Se numeşte ducele de Richelieu.
— Ducele? Mareşalul cel bătrân?
— Da. Chiar el, domnule.
— Atunci, probabil, aceste cărţi nu sunt
sate la îndemâna tuturor şi mai cu seamă
domnişoarei Andreea.
— Din contră. Sunt lăsate la voia tuturor.
— Şi domnişoara Andreea este de acei
părere cu dvs. că aceste cărţi sunt proaste?
— Domnişoara Andreea nu le citeşte, r
punse cu răceală Gilbert.
Călătorul tăcu câteva clipe. Era cert că
ceastă curioasă amestecătură de bine şi de r
de ruşinare şi de îndrăzneală îl interesa.
— Şi pentruce aţi citit aceste cărţi de vre
ce ştiaţi că sunt rele?

— Pentrucă nu ştiam dela început valoarea

— Şi le-aţi judecat totuşi cu înlesnire?
— Da.
— In care scop?
— Fiindcă mă învăţau lucruri pe care nu le
— Dar „*Contractul Social*"?
— El m'a învăţat lucruri pe care le-am iubi
le-am apreciat.
— Care?
— Că toţi oamenii sunt fraţi, că societăţil
t rău organizate, că sunt alcătuite mai ales
iobagi sau robi şi că într'o zi toţi indivizii
fi egali în faţa legilor.
— Ah! Ah! exclamă călătorul. Atunci s'ar
ede că dvs. aveţi mare dorinţă de învăţătură?
— Intr'adevăr, este cea mai mare dorinţă a

— Şi cam ce aţi dori să învăţaţi?
— Totul, răspunse tânărul.
— Pentru ce această sete de învăţătură?
— Pentruca să fiu un om „bine crescut".
Gilbert se opri. Era sigur că dincolo de răs-
nsul dat se ascundea o altă ţintă pe care nu
rea să o desvăluie.
— Până unde doriţi să împingeţi această
nă creştere" insistă călătorul.
— Până unde se va putea,
— Dar cel puţin până acuma aţi studiat
va?

— Încă nimic, de vreme ce nu sunt bogat și locuiesc la Taverney.

— Cum? Nu cunoașteți de loc matematica?

— Nu.

— Fizica?

— Nu.

— Chimia?

— Nu, domnule. Știu doar să scriu și să citesc. Restul voi învăța altădată.

— Când?

— Într'o bună zi!

— Prin ce minuni?

— Nu le știu încă.

— Curios tânăr, murmură călătorul.

— Dar atunci... vorbi ca pentru sine Gilbert.

— Atunci? Ce va fi atunci?

— Nimic, domnule. Visuri. Simple visuri...

Din nou tăcere. Ploaia stătuse și pământul începuse să exale un miros dospit, specific după ploile repezi de vară.

— Domnule, întrebă Gilbert, dvs. știți ce este vijelia?

— Negreșit.

— Știți, așa dar, din ce cauză se produce trăznetul?

Călătorul surâse amuzant.

— Este o ciocnire a două pături de electricitate.

— Nu înțeleg, mărturisi tânărul.

Fără îndoială călătorul ar fi încercat să-i ex-

plice pe larg fenomenul, dar în acel moment prinse să se zărească o lumină între tufișuri.

— Ce este aceasta, amice?

— Taverney-ul, domnule.

— Prin urmare am ajuns?

— Da. Iată poarta pentru căruțe.

— Vreți să o deschide-ți?

— Imposibil, domnule. Poarta dela Taverney nu se deschide atât de ușor.

— Nu cumva Taverneyul dvs. este o cetate de război? Bateți atunci și vom vedea ce se va întâmpla.

Gilbert se apropie de poartă și bătu timid de câteva ori.

— In felul acesta nu se va auzi nimic, dragul meu. Bateți mai tare.

— Bine, domnule, dar veți lua totul asupra dvs.

— Fiți fără frică, amice!

Gilbert lăsă ciocanul și se agăță de clopotul care sună atât de tare că ar fi putut să fie auzit dela o leghe depărtare.

— Pe legea mea! Dacă baronul dvs. nu ne va auzi nici de data aceasta trebuie să fie surd deabinelea.

— Ah! Iată! Ne-a auzit. A început să latre Mahon.

— Mahon! repetă călătorul. Asta trebue să fie o atenție a baronului dvs. pentru amicul său ducele de Richeleu.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți domnul meu

— Mahon este cea din urmă aventură a mareșalului, lămuri acesta.

Gilbert își mărturisi încă odată ignoranța

— V'am mai spus, domnule, că din păcate nu știu nimic.

Călătorul desprinse din aceste vorbe o serie întreagă de suferințe și ambiții ascunse. Voi să spună ceva dar se auziră pași.

— In sfârșit, vine cineva.

— Este nerodul de la Brie, anunță Gilbert.

Poarta se deschise, dar la vederea străinului și a curioasei sale trăsuri, La Brie, se repezi să o închidă din nou.

— Mă ierți, amice, i-se adresă călătorul, nu trebue să ne trântești poarta în nas.

— Totuși domnule, înainte de toate trebuie să anunț pe domnul baron de această vizită neașteptată.

— Nu-ți mai dădea această osteneală. Te încredințez că nu mă va goni decât după ce mă voi încălzi, usca și sătura... Am auzit spunându-se că pe aci vinul este foarte bun... Dumneata trebuie să știi ceva despre aceasta...

In loc de răspuns, La Brie încercă să trântească poarta, dar fără folos. Cu un gest autoritar streinul deschise și băgă trăsura pe alee In fața acestui gest neașteptat, bătrânul servitor o luă la fugă spre casă strigând din toate puterile: Nicolo Legay! Nicolo Legay!

— Cine este această Nicolo Legay? întrebă călătorul naintând spre peronul castelului.

— Este femeia din casă a domnişoarei Andreea.

Atunci apăru de sub arbori silueta unei femei tinere şi frumoase.

— Ce doreşti, La Brie? Şi pentru ce atâta gălăgie?

— Nicolo, spuse într'o răsuflare bătrânul Du-te de înştiinţează pe domnul baron că un strein apucat de vijelie îi cere ospitalitate în noaptea asta.

Nicola dete fuga spre castel, iar bătrânul presimţind felul în care va fi primită vestea se opri precaut într'un tufiş. Peste puţin o voce aspră puţin ospitalieră se auzi din cadrul unei uşi de deasupra peronului.

— Un strein? Cine este? Când cineva se prezintă astfel în pragul nopţii cel puţin poate să-şi spună numele.

— Este baronul? întrebă călătorul.

— Da domnule. Sper că aţi auzit întrebarea?

— Se interesează de numele meu, nu este aşa?

— Da! Şi eu am uitat să vă întreb de aceasta.

— Atunci, anunţă pe baronul Josef Balsamo. spuse streinul.

La Brie se grăbi să-l anunţe, nu fără a se arăta puţin încurajat de titlul necunoscutului.

— Prea bine, bomboni vocea. Pentru ce-a venit? Să intre!

Streinul înaintă cu pas sigur şi ajuns pe treptele peronului se întoarse ca să vadă unde era călăuza

Gilbert dispăruse.

VIII

BARONUL DE TAVERNEY

Cu toate că era prevenit de Gilbert despre sărăcia baronului, acel care se anunţase sub numele de baronul Josef Balsamo, fu cât se poate de surprins văzând jalnicul aspect al locuinţei botezată pompos cu numele de castel.

Era o casă cu un singur etaj, formând un pătrat la ale cărei extremităţi se înălţau două pavilioane în formă de turnuri. La lumina palidă a lunei care apăruse printre norii sfâşiaţi de furtună, castelul nu părea totuşi lipsit de o oarecare notă de pitoresc. Şase ferestre în rândul de jos, câte două la turnuleţe şi un peron destul de larg erau tot ce puteau atrage atenţia noului venit, care urca spre pragul unde baronul aştepta cu un sfeşnic în mână. Era un bătrân între saizeci-saizeci şi cinci de ani, cu ochii vioi, fruntea prelungă şi o perucă proastă pârlită de lumânări şi roasă de şoareci. Ţinea în mână un şervet de o albeaţă îndoelnică, semn că fusese deranjat în momentul în care se aranjase la masă.

Figura răutăcioasă a baronului, oarecum asemănătoare cu a domnului de Voltaire se ilu-

mină în acel moment de o dublă expresie: un surâs de politeţă obligatorie şi altul de neplăcere. In lumina tremurătoare a lumânărilor fizionomia baronului de Taverney nu părea în general deloc atrăgătoare.

— Domnule, începu el, aşi putea şti cărui fericit eveniment îi datorez plăcerea de a vă vedea?

— Domnule baron, e foarte simplu. Uraganului care speriindu-mi caii era cât pe aci să-mi sfărâme trăsura. Eram singur în mijlocul drumului, căci surugii au fugit, când un tânăr mi-a arătat drumul care duce la castelul dvs. asigurându-mă de cunoscuta dvs. bună ospitalitate.

Baronul ridică sfeşnicul ca să lumineze un spaţiu mai întins în care să descopere pe ticălosul căruia îi datora fericitul noroc de care tocmai vorbise.

La rândul său călătorul privi şi el în jur. doar va descoperi pe tânărul ghid.

— Şi ştiţi cum se numea acela care va îndrumat spre castelul meu. domnule? întrebă baronul de Taverney. Doresc să-i exprim recunoştinţa mea...

— Da Un tânăr care se numeşte Gilbert.

— Ah! Gilbert! N'aş fi crezut nici odată ca el să fie aşa bun pentru aşa ceva. Prin urmare Gilbert! Tembelul! Gilbert, filosoful!...

Din această avalanşe de epitete, accentuate ameninţator, străinul înţelese îndată că între

baronul senior şi vasalul său există foarte puţină simpatie.

— In sfârşit, rosti baronul după un moment de concludentă tăcere, bine voiţi a intra, domnule...

— Permiteţi-mi mai întâi, domnule baron să-mi duc trăsura sub şopron, căci conţine obiecte destul de preţioase.

— La Brie, strigă baronul. La Brie! Conduceţi trăsura domnului baron sub umbrar. Va fi acolo mai puţin descoperită decât în mijlocul curţii. Caută însă un loc unde a mai rămas ceva verdeaţă căci alt nutreţ nu pot garanta că vor găsi caii dvs. în noaptea aceasta. Sunt însă cai de poştă aşa că amănuntul acesta nu vă poate interesa prea mult.

— Totuşi, domnule baron, adăugă străinul dacă vă deranjez prea mult, după cum am început să cred...

— O! Nu este asta domnule, întrerupse politicos baronul. Dvs. nu mă deranjaţi cu nimic Dimpotrivă, ţin să vă previn că dvs. puteţi fi cel deranjat...

— Domnule baron, credeţi-mă, vă voi fi întotdeauna recunoscător...

— Nu-mi fac niciodată iluzii, răspunse baronul, ridicând din nou sfeşnicul pentru a lumina partea spre care Iosef Balsamo, ajutat de La Brie, conduceau trăsura. Apoi, ridicând vocea pe măsură ce oaspetele său se îndepărta: Nu-mi

fac iluzii Taverneyul este o locuință tristă și mai cu seamă săracă...

Călătorul era prea ocupat pentruca să poată răspunde. El alese un colț de umbră unde trăsura putea rămâne mai puțin descoperită, apoi întinse lui La Brie un ludovic și se îndreptă spre peron.

— Să mă ferească Dumnezeu de a avea vreodată o părere proastă despre castelul dvs., domnule, reluă firul conversației Balsamo.

Acesta îi răspunse cu o plecăciune din cap, lumină o anticameră întunecoasă și umedă, apoi continuă:

— Știu ce am spus, domnule. Din nenorocire resursele mele sunt cât se poate de mărginite. Dacă sunteți francez — deși accentul dvs. german, desminte numele dvs. italian... dar nu face nimic — dacă dvs. sunteți francez, după cum am spus acest nume de Taverney vă va aduce aminte de lucruri astăzi apuse: odinioară se spunea „bogatul Taverney"...

Balsamo își spuse că această frază trebuie să se sfârșească negreșit cu un suspin, însă se înșelă.

— Filosofie, gândi el.

— Pe aci, domnule, pe aci, continuă baronul deschizând ușa sufrageriei. Aci! La Brie! Aci...

La Brie dete fuga să îndeplinească ordinul stăpânului.

— Nu am decât acest lacheu și mă servește cât se poate de prost, spuse Taverney. Este un

dobitoc pe care l am de douăzeci de ani şi-l ştiu fără sinbrie, numai pe mâncare... Este un prost, veţi vedea...

Balsamo îşi continua studiul în tăcere.

— Om fără inimă, gândi el. Insă în cele din urmă ar putea fi capabil şi de oarecare afecţiune.

Baronul închise uşa sufrageriei şi abia atunci mulţumită sfeşnicului ridicat mai sus de cap, Balsamo putu să cuprindă cu vederea sala în toată întinderea ei. Era o sală mare, joasă, odinioară încăperea principală a unei ferme, dar atât de sărac mobilată, încât la prima vedere părea goală. Câteva scaune de pae cu spătarele sculptate, nişte tablouri reprezentând bătăliile lui Lebrun, cu rame de lemn negru, lustruit, şi un dulap de stejar afumat reprezentau întregul mobilier. In mijlocul încăperii, pe o mescioară rotundă, se afla un vas cu un singur fel de mâncare: prepeliţă cu varză. Vinul era într'o butelie borcănată de pământ. Argintăria, înegrită şi strâmbă, se compunea din trei tacâmuri, un pahar şi o solniţă. Această ultimă piesă — deosebită şi de mare artă — părea un diamant preţios în mijlocul unor pietre fără valoare şi fără strălucire.

— Domnule, spuse baronul urmărindu-l din ochi pe Balsamo, admiraţi desigur solniţa Vă mulţumesc. Este singurul obiect prezentabil de aci. Dar, nu! Greşesc! Mai am ceva care merită să fie prezentat: fiica mea.

— Domnișoara Andreea?

— Da, răspunse mirat baronul. Ea este aceia pe care doresc să v'o prezint. Andreea! Andreea! Vino, copila mea, nu te teme.

— N'am de ce să mă tem tată, răspunse aceasta, apărând în cadrul ușei.

La vederea ei, Balsamo, abia putu să-și ascundă surprinderea și admirația. Era o fată înaltă, de o frumusețe răpitoare, cu păr de un blond castaniu care-i strălucea pe tâmple și pe gât; ochi negri, adânci și mari, privirea vulturească. Gura puternică, sensuală, era tăiată în linii ferme, ca un arc de coraliu, umed, strălucitor, talia mlădioasă și fermă. Numai îmbrăcămintea era de o f arte mare simplicitate, însă tocmai acest amănunt părea să-i dea un aer de și mai suverană frumusețe.

— Aveți dreptate, murmură Balsamo, întorcându-se spre gazdă, domnișoara este cu adevărat de o frumusețe fără egal.

— Nu-i faceți prea multe complimente, domnule; Andreea este încă prea copilă și le va crede pe toate. Spun toate acestea nu pentrucă urăsc cochetăria; din potrivă, ca părinte doresc să desvolt într'însa această calitate pe care o socotesc una din armele de prim ordin în arsenalul fiecărei femei...

Andreea plecă ochii și se roși. Ori câtă bunătate reeșea din cuvintele baronului, voioasa teorie nu putea să-i oprească un zâmbet abia schițat.

— Această credinţă a dvs face parte din cunoştinţele care i-au fost pr date domnişoareie de către foarte pioasele educatoare? întrebă Balsamo.

— Nu, domnule. Dar am ideile mele personale la care, după cum cred că aţi observat, ţin foarte mult.

Balsamo se înclină, în semn că este cu totul de acord cu spusele baronului.

— Nu doresc, continuă baronul, să imit pe acei părinţi care spun fiicelor lor: „fii cucernică, neînduplecată, oarbă, îmbatăte de onoare, de delicateţe şi de desinteresare". Aceştia sunt pentru mine, în cazul cel mai bun, nişte păcătoşi. Ii şi văd aidoma unor cavaleri care-şi conduc campionii la locul de luptă, lipsiţi însă de orice armă, în timp ce adversarii lor sunt înarmaţi până în dinţi. Acest lucru nu se va întâmpla cu Andreea, oricât de crescută ar fi ea la Taverney, într'o biată văgăună provincială.

Balsamo protestă.

— V'am spun: cunoscu Taverneyul. Dar, oricât de departe ne găsim de acel strălucitor Versailles, fiica mea va cunoaşte la rândul ei lumea pe care eu am cunoscut-o atât de bine. Ea va intra acolo — dacă aceasta se va întâmpla vreodată — cu un arsenal complet de cunoştinţe pe care le va dobândi graţie amintirilor mele. Ceiace numiţi dvs. educaţie religioasă ar fi putut să strice totul

— Domnişoara este un înger, conchise Bal-

samo, far ceface îmi spuneţi nu mă surprinde deloc.

Andreea mulţumi cu o uşoară înclinare din cap şi se aşeză la masă.

— Luaţi loc baroane, spuse Taverney, şi dacă vă este foame mâncaţi. Această varză fără nici un gust este preparată de nerodul de La Brie.

— Prepeliţe!? Dumneavoastră numiţi varza cu prepeliţe drept o mâncare fără gust? Prepeliţe în luna Mai? Insemnează că vă calomniaţi singur masa... Şi fără îndoială sunt prepeliţe vânate pe moşiile dvs.

— Moşiile mele? Este foarte mult timp de când au fost vândute. Astăzi — mulţumesc Cerului! — nu mai posed nici măcar un petec de pământ. Prepeliţele acestea au fost vânate de Gilbert pe vre'una din moşiile vecinilor... Trândav cum este, bun numai pentru citit şi visat, cine ştie de unde va fi furat puşca, iarba şi alicele cu care a ucis aceste păsări. Cu siguranţă va ajunge la galere, domnule, şi îl voi lăsa să se ducă acolo, căci numai aşa voi scăpa de el... Numai faptul că Andreei îi place la nebunie vânatul m'a determinat să-l iert...

Balsamo examină frumosul chip al Andreei şi nu descoperi pe dânsul nici un rictus, nici o tresărire, nici o umbră de roşeaţă. El se aşeză la masă între dânsa şi baron şi ea îl servi fără a se arăta stingherită de calicia mesei sau de mâncare adusă de Gilbert, gătită de La Brie şi dispreţuită de Baron.

In timpul acesta sărmanul La Brie, care nu pierdea nici unul din elogiile pe care Balsamo le aducea repetat pentru bunul gust al mâncării, schimba într'una talerele și supravghea masa.

— Iată, nici n'a sărat mizerabila asta de mâncare, strigă baronul după ce termină și a doua aripă de prepeliță pe care d-ra de Taverney i-o pusese pe taler deasupra unui strat gros de varză. Andreea, dă-i domnului baron solnița!

Andreea se supuse, întinzând solnița cu o deosebită grație.

— V'am prins baroane! exclamă zâmbind domnul de Taverney. Iar îmi admirați solnița.

— De data aceasta vă înșelați Admiram mâna domn'șoarei...

— Totuși fiindcă o aveți în față, vă rog să o examinați, spuse baronul fără să dea atenție cuvintelor lui Balsamo. Este o solniță minunată primită în dar dela Richelieu. O operă de artă; a fost comandată la Lucas, giuvaergiul. După cum observați înfățișează o serie de amoraș între satiri și bacante... O bucată cam libertină, dar nespus de frumoasă.

Abia atunci își dădu seama și Balsamo că minunata lucrare nu era numai libertină, dar chiar cutezătoare. El observă totodată că Andreea îi prezentase solnita fără nici o sfială, continuând să mănânce fără să roșească Intre timp baronul continua să explice liniștit gru-

pole reprezentate pe soclu, fără a se sinchisi de Balsamo care se străduia să schimbe firul conversației. Târziu de tot reveni cu un îndemn:

— Mâncați, baroane, mâncați. Nu avem decât acest singur fel de mâncare. Veți fi grozav de înșelați dacă vă închipuiți cumva că urmează friptura sau cine știe ce prăjitură.

— Iertați-mă, domnule, interveni atunci Andreea. Sunt nevoită să-l contrazic pe tata. Dacă Nicole mă va fi înțeles trebue să fi preparat un „tout fait" a cărei rețetă i-am explicat-o chiar eu.

— Rețetă!? isbucni baronul. Dvs. ați explicat femeii din casă rețeta unei prăjituri? Și femeia dvs. face pe bucătăreasa? Mai lipsește un singur lucru: acela de a vă duce să preparați singură mâncărurile. Ca și cum ducesa de Chateauroux sau marchiza de Pompadour găteau ele mâncarea regelui! Din contra, regele era cel care le prepara omletele! Pentru Dumnezeu! Ce aud? Femeile au ajuns în castel la mine să gătească bucate! Baroane, scuzați, vă rog, pe fiica mea...

— Dar, tată, interveni liniștită Andreea, trebuie să se gândească cineva și la asta... Să vedem ce a făcut Nicola.

— Din prăjitura aceasta nu se va mânca, isbucni furios baronul spărgându-și talerul, la vederea Nicolei care tocmai venea cu prăjitura.

— Poate că doreşte domnul, spuse cu răceală Andreea.

Apoi, întorcându-se către tatăl său:

— Domnule, ştiţi bine că din acest serviciu nu mai aveţi decât şaptesprezece talere pe care le-am moştenit dela mama mea!...

După ce rosti aceste cuvinte Andreea începu să taie liniştită prăjitura pe care Nicola Legay o aşezase pe masă.

IX.

ANDREEA DE TAVERNEY

Spiritul de observaţie al lui Balsamo găsea un larg câmp de experienţe în personagiile curioase şi izolate din acest colţ al Lorenei. Episodul cu solniţa descoperise de pildă o bună parte sau chiar întregul caracter al baronului de Taverney.

Nu tot atât de uşor se întâmplă însă cu Andreea. Privirile lui Balsamo o fixară insistent de mai multe ori şi de fiecare dată ea le susţinu cu tărie, fără a arăta nici sfială, nici slăbiciune. Abia atunci când baronul începu să taie cu nerăbdare bucata de prăjitură pe care i-o pusese în faţă Nicole, abia atunci se simţi turburată, obrajii i se împurpurară şi privirea îşi pierdu tăria de a înfrunta pe Balsamo. In acest timp baronul certa, înjura şi râdea, ca un adevărat senior de la ţară, ciupind din când

în când de braţ pe La Brie care avea nenorocirea să se găsească în apropierea sa. El se pregătea să facă acelaş lucru şi cu Nicole, când ochii lui se opriră deodată asupra mâinilor frumoasei cameriste.

— Ia priviţi, exclamă el, ce frumoase mâini are această fetişcană. Degetele ar fi minunate dacă lemnele pe care le sparge şi cratiţile pe care le freacă nu i-ar prăpădi grozav unghiile Nicole, puţin obişnuită cu complimentele baronului, îl privi surâzând.

— Da, da, continuă baronul, mândreşte-te. Te sfătuiesc eu...

Apoi către Balsamo : Scumpul meu oaspe, domnişoara Nicole Legay, care e de faţă, nu are atâta minte cât stăpâna ei; deaceia nici un compliment nu o înfricoşează...

Ochii lui Balsamo întâlniră privirea indignată a Andreei şi cu un zâmbet şters îi confirmă acelaş sentiment. Andreea păru să-i mulţumească în taină, privindu-l cu mai puţină asprime decât până atunci.

— Credeţi dvs., domnule, urmă baronul, mângâind bărbia Nicolei, că această fetişcană care a întovărăşit tot timpul pe fiica mea, a primit aceeaşi educaţie cu ea?

— Domnule, interveni nemulţumită Andreea, Nicola nu m'a părăsit niciodată pentru simplul motiv că aceasta a fost dorinţa mea.

Balsamo ridică privirea spre Nicola şi văzu din strângerea buzelor ei că fata nu era deloc

nesimțitoare pentru atâtea nemeritate umilințe. Ochii ei sirivîră o lacrimă furișe și se îndreptă spre fereastra sufrageriei prin fața cărei se prelinse silueta unui necunoscut.

— In casa asta totul pare ciudat, misterios, gândi Balsamo. Fiecare are secretul său. Cred că nu va trece mult până îl voi descoperi și pe al d-rei Andreea Pe ale baronului și ale Nicolei le-am descifrat...

Baronul profită de clipa de tăcere a lui Balsamo și interveni din nou:

— Văd că ați început și dvs. să visați, scumpul meu oaspe. Ar trebui să așteptați cel puțin noaptea... Visele acestea de zi se pare că sunt contagioase pe aci... Iată, avem printre pacienții acestei curioase boale pe d-ra Andreea, apoi pe Nicola și în sfârșit pe acel trândav care a ucis prepelițele...

— Vorbiți de Gilbert?

— Da. Un filozof ca și La Brie... Apropos de filozofi: Nu cumva sunteți și dv. unul dintre amicii lor ? Vă previu că în acest caz nu veți fi și amicul meu...

— Nu, domnule. Nu sunt pentru bunul motiv că nu cunosc pe niciunul dintre ei, răspunse Balsamo.

— Cu atât mai bine. Sunt niște dobitoace ticăloase, veninoase și urâcioase. Vor pierde monarhia cu maximele lor. Nimeni nu mai râde în Franța Toți citesc Și ce citesc? Niște fraze ca acestea: „*Sub un guvern monarhic este foar-*

te greu ca poporul să fie virtuos" [1]) sau *„Adevărata monarhie nu este decât o constituție închipuită destinată să corupă obiceiurile popoarelor și să le aservească"* [2]) ori și mai rău: *„Dacă autoritatea Regilor vine dela Dumnezu acesta este întocmai ca bolile și plăgile ce se abat asupra neamului omenesc* [3]). Cât sunt de îmbucurătoare toate acesteea! Un popor virtuos? La ce va fi bun el când toate merg rău de când Majestatea Sa a vorbit cu d. de Voltaire și a cetit scrierile lui Diderot?

Balsamo urmărea atent pe baron. In clipa aceia i se păru că obsearvă din nou o figură palidă trecând prin fața geamului.

— Nu cumva, domnișoara se ocupă cu filosofia? întrebă el surâzând.

— Nu știu ce este filosofia, răspunse Andreea. Știu un singur lucru: îmi plac lucrurile serioase.

— Domnișoară, strigă baronul, după părerea mea nimic nu este serios decât traiul bun... Asta să va placă...

— Dar domnișoara nu pare să urască viața, interveni Balsamo.

— Asta depinde de altcineva, domnule, răspunse Andreea.

— Iată încă un cuvânt prost, se răsti baro-

---

1) Helvetius.
2) Montesquieu.
3) J. J. Rousseau.

nul. Aţi putea crede că l-a rostit fiul meu, domnule.

— Aveţi deci şi un fiu, scumpa mea gazdă?

— Da, domnule. Am şi această nenorocire. Un viconte de Taverney, locotenent în jandarmeria Delfinului. O fiinţă excelentă!

Baronul pronunţă ultimele cuvinte scrâşnind din dinţi ca şi când ar fi voit să le strivească în măsele literă cu literă.

— Vă felicit domnule, spuse Balsamo înclinându-se.

— Da, domnule, încă un filosof. Să mori nu altceva. Zilele trecute, îmi vorbea de eliberarea negrilor. Dar zahărul ? l-am întrebat. Ştii că îmi place cafeaua cu mult zahăr, ca şi Regelui Ludovic XV... „Domnule, mi-a răspuns el, mai bine să rămânem fără zahăr decât să sufere o întreagă rasă"! Auziţi: „o rasă"! O rasă de maimuţe, cărora încă le facem o mare onoare luându-le în seamă... Dar nu numai atât. Ştiţi ce a pretins el în faţa celor spuse de mine? că toţi oamenii sunt fraţi! Auziţi! Eu frate cu un negru din Mozambic!...

— Oh! exclamă Balsamo. Asta e prea de tot.

— Ei, ce ziceţi de asta? Am dreptate, nu este aşa? Aceştia sunt copiii mei. Sora un înger şi fratele un apostol! Beţi, domnule, beţi! Vinul meu este insuportabil...

— Dimpotrivă, îl găsesc foarte bun.

— Atunci şi dvs. sunteţi un filosof şi în acest caz vă voi pune să-mi faceţi un jurământ... Dar

nu! Uitasem Filosofii nu au religie. Şi când te gândeşti că odinioară a crede în Dumnezeu şi în Rege era totul! Astăzi, ca să nu mai crezi nici într'unul, nici într'altul trebuie să înveţi multe lucruri şi să citeşti încă mai multe cărţi. Hei, domnule! Pe vremea mea nu se învăţau decât lucruri plăcute: să joci „faraonul", „biribiul" sau „pase-dix". Să tragi voios sabia cu toată interdicţia, să ruinezi o ducesă şi să te ruinezi pentru o baletistă... Vezi, domnule, la astea se rezumă trecutul meu. Taverneyul întreg a trecut prin uşile Operei... Este şi singurul lucru de care îmi parte rău pentrucă un om ruinat nu mai este om... Uitaţi-vă, par un om bătrân, nu este aşa? Asta pentrucă sunt ruinat şi trăiesc într'o vizuină, pentrucă peruca mi-e roasă şi haina demodată. Să vedeţi însă pe Mareşal, amicul meu, care are haine noui şi peruci frezate, care trăeşte la Paris şi are un venit de două sute de mii de livre. Ei bine! El este încă tânăr, verde, sprinten aventuros. Şi totuşi este cu zece ani mai vârstnic decât mine, scumpul meu domn... Cu zece ani!...

— Vorbiţi de domnul de Richelieu?

— Negreşit.

— De Ducele?

— Bineînţeles! Nu vorbesc de cardinal. Nu mă înalţ până acolo. Şi apoi Cardinalul, care nu a făcut ceiace face nepotul său nici nu a trăit atât de mult.

— Sunt surprins, domnule baron, că având astfel de amici ați părăsit totuși curtea.

— Surprinderea dvs. este îndreptățită. Aflați însă că este o retragere vremelnică. După câtva timp voi reintra din nou, spuse bătrânul aruncând o privire plină de înțelesuri asupra fiicei sale. Această privire nu scăpă ochiului atent al lui Balsamo.

— Dar, cel puțin, domnul Mareșal va avea grije ca fiul dvs. să fie înaintat, spuse Balsamo.

— Oh! Domnule! Fiul meu? Are groază de dânsul.

— De fiul amicului său?

— Da. Și are perfectă dreptate.

— Cum? Și dvs. spuneți aceasta?

— Da. domnule! Eu o spun. Fiul meu este un filosof și are tot dreptul ca Mareșalul să-l urască.

— Iar în ceiace îl privește, Philipp are pentru Mareșal aceleași sentimente, spuse cu răceală Andreea Strânge masa, Legay.

Fata. smulsă din atentia cu care privea spre fereastră alergă să îndeplinetscă ordinul.

— Ah! suspină baronul. Altă dată rămâneam la cină până spre orele două din noapte. Atunci însă aveam ce mânca, iar când terminam cu mâncarea începeam băutura... Acum însă... Să bei vin prost fără să mănânci. Legay, aduceți o butelie de Maraschino. Bine înțeles dacă mai este vreuna..

- Du-te, întări Andreea porunca baronului, care se întinse pe fotoliul său suspinând grotesc.

— Mi-ați vorbit despre Mareșalul de Richelieu, reluă Balsamo firul rupt al conversației.

— Da, este adevărat, v'am vorbit despre el, recunoscu bătrânul.

— Atunci, dacă Mareșalul îl urăște pe fiul dvs. Și are — poate — motive să-l urască, pentruce nu vă acordă dvs. amiciția sa deplină? Doar singur ați mărturisit să nu sunteți filosof.

— Filosof? Nu. Mulțumesc lui Dumnezeu!

— Cred că nici titlurile nu vă lipsesc. Dvs. ați servit doar pe rege?

— Cincispreze ani, domnule. Am fost chiar adjutantul Mareșalului. Am făcut împreună campania Mahonului și prietenia noastră datează dela faimosul asediul al Philipsburgului, adică dela 1742—1743.

— Ați fost la asediul Philipsburgului? Perfect! Și eu am fost.

Baronul se îndreptă în fotoliu și privi mirat pe Balsamo.

— Ertați-mă, dar ce vârstă aveți, scumpul meu oaspe?

— Eu n'am vârstă, domnule baron, spuse Balsamo, întinzând paharul pentru ca să i-se toarne de către Andreea maraskinul.

Baronul interpretă răspunsul lui Balsamo ca

un mod abil de a nu-şi mărturisi vârsta. De-aceia insistă:

— Domnule, iertaţi-mă! Dvs. nu puteţi avea vârsta unui soldat dela Philipsburg. Sunt douăzeci şi opt de ani dela acel asediu şi dvs. nu pare să aveţi mai mult de treizeci de ani, cel mult...

— Ei, domnule, cine nu are treizeci de ani? răspunse zâmbind Balsamo.

— Eu! Pentru Dumnezeu!, căci sunt tocmai treizeci de ani de când nu-i mai am...

Andreea urmărea conversaţia privind cu luare aminte pe ciudatul oaspe.

— In sfârşit, domnule, este probabil, că dvs. confundaţi Philipsburgul cu alt oraş. După cum v'am spus, eu nu vă dau mai mult de treizeci de ani. Nu este aşa Andreea?

— Intr'adevăr, confirmă aceasta încercând să înfrunte privirea tăioasă a lui Balsamo.

— Totuşi, domnule baron, spuse acesta liniştit, ştiu bine ceiace vă spun. V'am vorbit de asediul Philipsburgului unde domnul duce de Richelieu a ucis în duel pe vărul său, principele de Lixen. Faptul s'a consumat pe când se înapoia din tranşee, pe drumul cel mare, în stânga... Tocmai treceam pe acolo când principele îşi dădea sfârşitul în braţele prinţului de Deux Ponts, iar D. d. Richelieu îşi ştergea liniştit sabia de sânge...

— Domnule, strigă baronul, pe onoarea mea, mă scoateţi din minţi!... Faptele s'au petrecut

întocmai. Dvs. le-aţi auzit desigur povestite de altcineva

— Un moment, spuse Balsamo, fixându-l insistent.

— Ce este?

— Dvs. purtaţi pe vremea aceia uniforma de căpitan?

— Exact.

— Făceaţi parte din regimentul de cavalerie uşoară al reginei, care a fost nimicit la Fontenoy?

— Nu cumva aţi fost şi la Fontenoy?, întrebă în glumă baronul.

— Nu. La Fontenoy am fost ucis...

Baronul holbă ochii, Andreea tresări, Nicola îşi făcu semnul crucii.

— Deci, ca să reviu la ceiace vă spuneam, continuă Balsamo, dvs., purtaţi uniforma cavaleriei uşoare.

Îmi amintesc acum perfect.

Ţineaţi nu numai calul dvs., ci şi pe al Mareşalului. M'am apropiat de dvs., şi v'am cerut unele lămuriri pe care aţi binevoit să mi-le daţi.

— Eu?

— Da. Chiar dvs. Purtaţi pe atunci titlul de cavaler şi toată lumea nu vă spunea decât „micul cavaler".

— De necrezut! exclamă Taverney.

— Vă cer scuze că nu v'am recunoscut îndată, continuă liniştit Balsamo. In trei zeci de

ani omul se schimbă atât de mult! Deci, să bem în sănătatea mareşalului de Richelieu, scumpul meu baron Şi ridicându-şi paharul îl sorbi până la ultima picătură.

Baronul încă nu-şi revenise din uimire.

— Dvs., m'aţi văzut în vremea aceia? întrebă el. Peste putinţă!

Prin urmare aveţi cincizeci de ani?

— Am vârsta corespunzătoare datei când v'am văzut...

De data aceasta bătrânul se lăsa pe spate în fotoliul său cu o mişcare atât de uscă, de enervare încât Nicola nu se putu opri să râdă. Singură Andreea îl privea pe Balsamo cu o fixitate stranie în priviri.

— Dvs., domnişoară, i-se adresă Balsamo, credeţi că sunt un mincinos dacă susţin că am luat parte la asediul Philipsburgului?

— Nu domnule, eu vă cred, — abia putu să articuleze Andrea.

— Atunci eu sunt un caraghios, bombăni baronul. In cazul acesta, iertaţi-mă, nu cumva domnul este o stafie?

— Cine ştie! răspunse grav Balsamo.

— Domnule, să vorbim serios, reîncepe baronul. Intr'adevăr nu aveţi mai mult de treizeci de ani?

— Ei bine să vorbim serios. M'aţi crede dacă vă voi da încă o dovadă că am fost de faţă la scena duelului?

— Nu vă garantez. Sunt foarte greu de convins. Vă previu de aceasta.

— Atunci nu înțeleg pentruce insistați în întrebări.

— Ei bine! Vă voi asculta. Sunteți mulțumit?

— Da. Și vă repet, domnule baron, nu numai că v'am văzut dar v'am și cunoscut la asediul Philipsburgului.

— Bine, dar atunci trebuie să fi fost un copil?

— Nu tocmai.

— Aveați patru sau cel mult cinci ani...

— Nu. Aveam patruzeci și unu de ani!

— Asta este prea mult, strigă baronul isbucnind în hohote de râs.

— V'am spus că nu mă veți crede, spuse Balsamo.

— Nici nu este de crezut, domnule. Dați-mi cel puțin o probă serioasă.

— Totuși lucrurile sunt cât se poate de clare. Este adevărat că pe vremea aceia aveam patruzeci și unu de ani, dar n'am spus că eram acelaș om care sunt astăzi...

— Cele ce îmi spuneți dvs., au oare un substrat păgânesc? Nu a fost oare un filosof grec care nu mânca bob pentrucă pretindea că și bobul are suflet? Stați! Cum se chema oare?..

— Pythagora, spuse Andreea.

— Exact! Pythagora! Mi-au povestit odată iezuiții, drăcia asta. Ba, părintele Porée m'a rugat să compun în jurul acestei chestiuni niște versuri latine în concurență cu micul Aronet.

Mi-aduc aminte chiar că el găsea versurile mele mai bune decât ale lor. Pythagora! Asta e.

— Ei bine! Cine vă asigură că n'am fost şi Pythagora? întrebă liniştit Balsamo.

— N'am nimic împotriva faptului ca dvs., să fi fost şi Pythagora, dar în cele din urmă Pythagora n'a fost de loc la asediul Philipsburgului. Cel puţin eu nu l'am văzut!...

— Fără îndoială. Dar aţi văzut acolo pe vicontele Jean de Barreaux care făcea parte din muschetarii negrii...

— Da. Pe acesta l'am văzut... Dar nu era un filozof, deşi nici el nu mânca bob decât atunci când nu avea încotro.

— Perfect! Vă amintiţi că a doua zi după duelul d-lui de Richelieu, des Barreux era în tranşee cu dvs.?

— Da.

Vă mai amintiţi că muschetarii cei negri şi cavaleria uşoară se schimbau întotdeauna împreună la fiecare şapte zile?

— Şi asta este exact. Apoi?

— Ei bine! In seara aceia gloanţele cădeau ca grindina. Des Barreaux era trist. S'a apropiat de dvs., şi v'a cerut o priză de tutun pe care i-aţi oferit-o dintr'o cutie de aur...

— Pe capacul căreia era pictat portretul unei femei?

— Exact. Parcă o şi văd blondă nu este aşa?

— Intocmai, mărturisi speriat, baronul. Pe urmă?

— Pe urmă, continuă Balsamo, pe când prizează tutunul, o ghiulea îl nimeri în gâtlej — ca ocărnioară pe d. de Berwick — și îi retează capul...

— Adevărat! Săracul des Barreaux!

— Ei bine, domnule baron! Vedeți că v'am văzut și v'am cunoscut la Philipsburg! Eu eram vicontele Jean de Barreaux!...

Fața baronului se crispă într'un acces de groază.

— Dar asta este curată vrăjitorie, strigă baronul. Dacă ați fi trăit acum o sută de ani puteați să fiți ars pe rug, scumpul meu oaspe. Ei, Dumnezeule! Mi-se pare că pe aci începe să miroasă a om spânzurat, ars, înviat...

— Domnule baron, spuse Balsamo. Un adevărat vrăjitor nu este niciodată spânzurat și nici ars. Țineți bine minte lucrul acesta. Numai proștii fac cunoștință cu locul arderii sau al spânzurătorii. Bine voiți a ne opri aci pentru astă seară căci iată d-ra de Tavernay a adormit. Se pare că discuțiile metafizice și științele oculte nu o interesează decât foarte puțin.

Intr'adevăr, Andreea, cuprinsă de o putere misterioasă, irezistibilă, își balansa ușor fruntea ca o floare cu corola îngreunată de rouă. Când Balsamo rosti ultimele cuvinte ea făcu un efort, se trezi din toropeală și ieși din sufragerie susținută de braț de Nicole. Peste puțin Balsamo o auzi atacând cu vigoare clapele unui clavecin.

Insfârșit! exclamă el ridicându-se. Acum pot să spun și eu ca Arhimede: Eureka!

— Cine este acest Arhimede? întrebă baronul.

— Un foarte cumsecade învățat pe care l-am cunoscut acum două mii cinci sute de ani. — răspunse Balsamo.

CAP. X

EUREKA

De data aceasta, fie că gașconiada i-se păru baronului prea tare, fie că nu o putuse înțelege sau dimpotrivă o înțelesese prea bine, fapt este că de îndată ce auzi cântecul clavecinului din odaia Andreei, se sculă de pe scaun și foarte hotărît să scape de un astfel de oaspe curios, se oferi să-i pună la dispoziție lui Balsamo o călăuză care să-l conducă până în orașul cel mai apropiat.

— Sunt gata să vă pun la dispoziție un cal, prost, — e drept — care poate va crăpa, dar tot veți ajunge cu el la destinație. Veți fi siguri în felul acesta că vă veți odihni. Asta nu înseamnă bineînțeles că la Taverney lipsește o cameră și un pat, dar eu am un anumit mod de a arăta cuiva ospitalitatea. Bine sau de loc, — iată deviza mea...

— Cu alte cuvinte, dvs., mă goniți? întrebă

— In cazul acesta aveţi un mijloc cât se poate de simplu.

— Care?

— Intrucât sunteţi în raporturi atât de bune cu dracul, rugaţi-l să mă ajute să găsesc piatra filosofală.

— Dacă ţineţi atât de mult la asta...

— La piatra filosofală? Dacă ţin la ea? Auziţi întrebare!...

— Atunci e într'adevăr foarte simplu. Nu trebuie să vă adresaţi lui dracu ci altei persoane.

— Cine este persoana aceasta?

— Eu, precum spunea Corneille în nu ştiu care comedie pe care mi-o recita acum o sută de ani pe când treceam peste Podul nou, la Paris...

— La Brie! La Brie! Ticălos bătrân, strigă baronul, hotărît să curme o astfel de conversaţie absurdă, vezi de caută o lumânare şi luminează drumul.

Servitorul alergă să găsească lumânarea, tot atât de întâmplătoare ca şi piatra filosofală, strigând în acelaş timp Nicolei să dea drumul la ferestre şi să aerisească odaia.

După ce ură oaspelui noapte bună, baronul se retrase bombănind.

Balsamo se uită la ceasornic căci îşi aduse aminte că promisese lui Althotas să-l deştepte din somn după două ore. Trecuse două ore şi jumătate deci treizeci de minute pierdute.

După ce se interesa dacă trăsura este în acelaș loc și întreabă pe La Brie ce devenise Gilbert, Balsamo ieși ca să deștepte pe Athotas, după ce mai întâi studie cu atenție topografia drumului care ducea la camera roșie.

D. de Taverney nu exagerase de loc când înfățișase modestia acestei camere. Un pat de stejar acoperit cu un polog de damasc vechi, verde-gălbui; o masă de stejar cu picioarele sucite și un cămin de piatră de pe vremea lui Ludovic XIII, lipsit de grătare, lipsit de unelte, lipsit de lemne, dar plin cu gazete vechi erau singurele mobile din odaia în care Balsamo urma să-și petreacă noaptea.

Pe când La Brie încerca să pună puțină ordine în camera aerisită de Nicola, Balsamo se înapoia dela trăsura unde îl trezise din somn, pe Althotas.

Ajungând în fața ușii Andreei, el se opri o clipă și ascultă cu atenție. Sunetele de clavecin se auzeau mereu ca și când fata ar fi căutat să se sustragă cu această preocupare dela cine știe ce altă misterioasă influență.

Balsamo schiță câteva gesturi cu mâinile, în fața ușii, și dintr'odată cântecul încetă. Andreea se ridică de pe scaun, mâinile îi căzură înțepenite dealungul trupului și se îndreptă încet spre ușe ca sub influența unei puteri irezistibile.

Balsamo surâse ca și când ar fi văzut totul prin scândurile masive ale ușii. Mulțumit de

reușita experienței se depărta de ușe și începu să urce încet scările care duceau spre camera sa. Pe măsură ce se îndepărta de ușe Andreea se apropia din nou, cu aceiași pași mărunți, mecanici, spre clavecin. Când ajunse pe ultima treaptă a scării Balsamo auzi din nou primele note ale clavecinului.

Intrând în camera roșie Balsamo îl concedie pe La Brie, dar cu toată deprinderea sa de vechi servitor acesta continuă să rămână locului.

— Ei bine, ce este! întrebă el.

La Brie băgă mâna în buzunarul hainei, pipăi ceva, dar nu spuse nimic.

— Ai să-mi spui ceva, prietene? repetă întrebarea Balsamo.

— Doresc să vă comunic că astă seară v'ați înșelat negreșit...

— In ce fel, prietene?

— Ați greșit probabil moneda pe care mi-ați dat-o... O monedă de douăzeci și patru de livre.

Balsamo se uită la bătrânul servitor cu mare admirație și căutându-se în buzunar îi întinse încă o piesă de aur.

Bucuria lui La Brie era fără margini. Erau douăzeci de ani, cel puțin, de când nu mai văzuse o monedă de aur.

El salută până la pământ și se retrase dandaratele, când Balsamo îl opri.

— Care sunt obiceiurile castelului pentru dimineață? întrebă el.

— D-l de Taverney se scoală târziu, domnule, iar d-ra Andreea foarte de dimineaţă.

— La ce oră?

— Pe la şase.

— Cine doarme în camera de deasupra?

— Eu domnule.

— Dar în cea de dedesubt?

— Nimeni. Este vestibulul.

— Bine, mulţumesc, amice. Acum lasă-mă.

— Noapte bună, domnule.

— Noapte bună. Şi îngrijeşte ca trăsura să fie în siguranţă.

— Fiţi fără nici o grije, domnule.

— Şi încă un lucru: dacă veţi auzi acolo sgomote sau veţi zări vre-o lumină să nu vă speriaţi. Trăsura este locuită de un servitor al meu, bătrân şi neputincios pe care îl duc cu mine. Comunicaţi aceasta şi d-lui Gilbert ca să nu fie surprins şi rugaţi-l ca mâine dimineaţă să nu plece până ce nu va vorbi cu mine. Vei ţine minte toate acestea?

— Desigur. Dar oare domnul ne va părăsi atât de repede?

— S'ar putea întâmpla, răspunse Balsamo. Mâine seară ar trebui să fiu la Bar le Duc.

La Brie dete resemnat din cap, mai aruncă o privire asupra patului şi se pregătea să dea foc hârtiilor din cămin ca să încălzească puţin atmosfera umedă a camerei, dar Balsamo îl opri.

— Nu, amice. Lasă acolo toate gazetele ace-

lea vechi. Dacă nu voi putea dormi îmi voi trece vremea răsfoindu-le.

La Brie se înclină și ieși. In urma lui, Balsamo ascultă atent sgomotul pașilor care se îndepărtau, apoi se apropie de fereastră. In fața acestei ferestre, în cealaltă parte a pavilionului o mică mansardă cu perdelele rău închise lăsa să se intrevadă o dâră de lumină. Era camera în care locuia Nicola Legay. In momentul în care Balsamo se apropie de fereastră fata apăruse la geamurile întredeschise, desfăcându-și încet rochia.

Balsamo o privi cu mare atenție și exclamă surprins: Ciudată, foarte ciudată asemănare... Apoi lumina se stinse. Singur clavecinul se auzea neobosit din camera Andreei. Câteva minute Balsamo ascultă cu atenție dacă nu se mai aud și alte sgomote, apoi deschise încet ușa, coboară scara și împinse ușa salonului care se deschise fără sgomot.

Andreea nu auzea nimic. Mâinile ei de o albeață mată, strălucitoare, alunecau pe fildeșul îngălbenit al clapelor, improvizând o melodie tristă, melancolică. Gândurile păreau că-i rătăcesc departe, pe întinsele alei ale Pensionului de călugărițe din Nancy, unde își petrecuse anii primei copilării. Din când în când privea în apele șterse ale unei mari oglinzi așezată în fața clavecinului și în care profilul ei apărea estompat de lumina pălpăitoare a singurei lumânări care se consuma încet într'un sfeșnic.

Deodată trupul i-se înfioră ca atins de o scânteee electrică. In faţa turbure a ogiinzii ea zări uşa salonului care se deschidea fără sgomot, iar în spatele acesteia apăru o umbră. La început se gândi că ar putea fi Taverney sau La Brie, ori poate Nicola, dar îşi dădu repede seama că umbra nu putea fi a niciuneia din aceste trei persoane. Doi, trei paşi, umbra intră în cercul de lumină al luminării şi Andreea recunoscu îngrozită pe ciudatul oaspe, îmbrăcat într'o haină de ca'ifea neagră care-i scoatea şi mai mult în relief faţa sa palidă.

Andreea voi să se ridice şi să ceară ajutor, dar Balsamo îşi întinse braţele şi ea rămase paralizată în faţa clavecinului.

— Domnule, exclamă ea, pentru numele lui Dumnezeu, ce doriţi?

Balsamo surâse, se înclina galant, dar nu răspunse.

Andreea încercă să se ridice dar nu isbuti. O putere nevăzută o ţintuia pe fotoliu, dar senzaţia aceasta ciudată nu-i displăcea cu toate că se simţea cu totul la discreţia acestui bărbat necunoscut.

Mai făcu o încercare să strige după ajutor gura i se deschise dar Balsamo ridică din nou mâinile şi ea se văzu în imposibilitate de a articula un singur cuvânt Pieptul i se ridica ritmic, mâinile îi amorţiră şi capul îi căzu uşor pe umăr.

Balsamo se apropie, aruncă o privire spre

fereastră unde i-se păru că vede depărtându-se repede chipul unui om, apoi începu să miște încet mâinile prin fața crispată a Andreei.

— Dormiți! porunci el cu o voce adâncă și gravă.

Andreea păru că opune o ultimă desnădăjduită și multă împotrivire.

— Dormiți! repetă el porunca. Dormiți! Vă ordon!...

Incapabilă de a se opune acestei puternice voințe. Andreea își rezemă cotul de clavecin, își puse capul pe mână și adormi. Atunci Balsamo părăsi camera, trase ușa și se furișă pe scări în camera sa. De îndată ce ușa salonului se închise silueta necunoscutului pe care Balsamo o zărise câteva minute înainte, reapăru la fereastră.

Era Gilbert.

CAP. XI

ATRACTIA

Gilbert, exclus din mijlocul familiei Taverney din cauza poziției sale sociale inferioare, supraveghease toată seara persoanele din castel In timpul cinei el văzuse pe Balsamo surâzând și gesticulând. Observase de asemenea atențiuna pe care i-o acordase Andreea, amabilitatea neînțeleasă a baronului și iuțeala respectuoasă pe care o punea La Brie în efectuarea serviciului.

Mai târziu, după ce toată lumea se sculă de la masă, Gilbert se ascunse într'un tufiş de liliac, pentruca nu cumva Nicola deschizând fereastra să-l zărească şi să-l stinghereasca în investigaţiile sale.

Nicola îşi făcuse într'adevăr obişnuita plimbare de seara, dar uită deschis unul din obloanele ferestrei dela salon.

Gilbert observase aceasta şi stătuse tot timpul ascuns în frunziş, hotărît să-şi reînceapă investigaţiile de îndată ce Nicola va fi plecată. Din acest ascunziş el observă toate mişcările femeii până când ea se retrase în odaia ei. Atunci ieşi încet din frunziş, se apropie de fereastra salonului şi îşi pironi privirea asupra Andreei care cânta la clavecin fără să ştie că este urmărită de cineva. Atunci îşi făcu apariţia în odaie şi Balsamo. Gilbert se încruntă şi urmări scena care se petrecuse între Andreea şi Balsamo face un compliment frumoasei d-re de Taverney pentru talentul cu care cântă şi aceasta răspunzându-i cu răceala obişnuită l-a concediat. Neauzind nimic. Gilbert nu înţelesese scena care se peetrecuse între Andreea şi Balsamo. Când acesta părăsi odaia, Gilbert rămase în contemplaţie. Câteva minute Andreea păru că doarme cu capul pe clavecin. Asta îi dădu un curaj nebănuit.

— Mâna! Mâna ei, murmură Gilbert cuprinzându-şi capul cu mâinile. Numai să-mi appo-

pii buzele de mâna ei și voi fi fericit. Aide Gilbert, aide, se încurajă el.

Cu aceste vorbe se strecură în anticameră și împinse ușor ușa salonului. Când ușa fu deschisă Gilbert se opri înmărmurit de cutezanța sa. I se păru o adevărată crimă ca el, fiul unui arendaș și al unei țărance să-și ridice ochii asupra mândrei si disprețuitoarei fiice a baronului. Amețeala care îl cuprinse până atunci se risipi ca un nor, picioarele începură să-i tremure și fu silit să se sprijine de pervazul ușii ca să nu se prăbușească.

Somnul Andreei era însă atât de profund încât prezența lui Gilbert în odaie nu o făcu nici măcar să tresară. Un nou val de curaj determină pe tânăr să facă încă un pas către clavecin. Podeaua trosni dar Andreea rămase nemișcată.

— Doarme, murmură Gilbert. Dumnezeule ce fericire! Doarme!... Și făcu încă doi-trei pași. Lumânarea ajunsă la sfârșit începu să sfârâie, aruncând o lumină pâlpâietoare. Încolo nici un sgomot, nimic. La Brie se culcase desigur și dormea, lumina din camera Nicolei era stinsă.

— Haide! se încurajă el din nou și făcu încă un pas.

Podeaua trozni încă odată, dar Andreea rămase nemișcată. Gilbert fu foarte mirat de acest somn adânc. Mai făcu încă doi pași și căzu în genunchi la picioarele fetei, îi luă poala ro-

chiei și o sărută. Atunci, îngrozit de cutezanță voi să fugă, dar o atracție ciudată îi ținea țintuit în genunchi. Privi în jur și observă că ochii Andreei erau deschiși. Totuși se convinse că Andreea nu vedea nimic în jur. Un moment crezu că e moartă, dar respirația normală a fetei îl liniști. Atunci, îmbătat de voluptate, își închipui că Andreea este trează și înțelegându-i nebuneasca lui iubire, consimțea în tăcere la gesturile lui cutezătoare. Prins de acest gând ridică mâna la buzele sale și depuse pe ea un sărut arzător.

Andreea se înfioră și schiță prin somn un gest de respingere.

— Dumnezeule !Sunt pierdut, murmură el și-și plecă fruntea spre parchetul odăii.

Andreea se ridică brusc, ochii ei nu priviră spre tânărul căzut în genunchi la picioarele sale, ci atrasă ca de o putere nevăzută începu să înainteze spre ușe.

Gilbert se ridică repede și o privi uluit.

Andreea trecu încet pe lângă el, deschise ușa, trecu în anticameră și ajunse la picioarele scării.

— Este atât de indignată, gândi Gilbert, încât nici nu se înjosește să-mi adreseze un singur cuvânt de mustrare. Desigur se duce la baron ca să-i povestească rușinoasa mea nebunie și urmarea va fi că mă va alunga ca pe un lacheu netrebnic.

Gândul acesta îl înspăimântă. Se ridică în picioare și alergă după Andreea.

— Iertați-mă domnișoară. Pentru numele lui Dumnezeu, iertați-mă !

Andreea nici nu-l băgă în seamă; trecu înainte dar nu intră în camera bătrânului.

Gilbert răsuflă.

Intre timp Andreea începu să urce încet scara.

— Dar, pentru Dumnezeu ! unde se duce ? murmură tânărul. Scara aceasta nu conduce decât la camera roșie în care este găzduit streinul și la mansarda în care locuiește La Brie. Dacă avea nevoie de servitor ar fi strigat, ar fi sunat... Dar dacă se duce la... Oh ! Este cu neputință !

Gândul că Andreea s'ar putea duce în camera lui Balsamo îl făcu să-și strângă pumnii până la durere și să urmărească încordat drumul Andreea mai făcu încă puțini pași și se opri în fata ușii streinului.

O sudoare rece apăru pe fruntea lui Gilbert. Se apucă de balustrada scării ca să nu cadă jos și privi ca un halucinat scena aceasta care i-se păru monstruoasă.

Ușa dela camera lui Balsamo era întredeschisă O dungă palidă de lumină străbătea în afară căzând pe fața Andreei, pe ochii ei mari deschiși.

Gilbert zări pe strein în mijlocul camerei, în picioare privind cu ochii fixi, cu fruntea încre-

ţită şi cu mâinile întinse într'un gest dominator.

Apoi uşa se închise.

Gilbert simţi că puterile îl părăsesc cu încetul. Se sprijini de rampă, îşi duse mâna la tâmplele înfierbântate şi se prăbuşi la pământ cu privirea aţintită la uşa dincolo de care se încheiase tot trecutul, prezentul şi viitorul lui.

Cap. XII

PROFETA

Balsamo ieşi înaintea Andreei a cărei prezenţă părea a fi aşteptată.

— V'am comandat să dormiţi, spuse el. Aţi executat desigur ordinul ?

Andreea scoase un suspin, dar nu răspunse nimic.

Atunci Balsamo, se apropie de ea şi o privi încă mai pătrunzător.

— Doresc ca d-vs. să vorbiţi, spuse el.

Fata tresări.

— Aţi auzit ceiace v'am spus ?

Andreea dădu din cap în semn afirmativ.

— Atunci pentru ce nu vorbiţi ?

Andreea îşi duse mâinile la gât ca şi cum ar fi vrut să arate că este în imposibilitate de a vorbi.

— Bine. Aşezaţi-vă atunci pe fotoliu.

Fata se aşeză pe fotoliu, cu un gest nein-

sufleţif, mecanic, iar Balsamo luă loc pe un alt fotoliu la câţiva paşi depărtare.

— Acum vă ordon să vedeţi.

Ochii Andreei se deschiseră largi ca şi când ar fi vrut să cuprindă toată lumina din cameră.

— Vă ordon să vedeţi nu cu ochii, ci cu sufletul, spuse Balsamo apropiind de pieptul fetei o baghetă de oţel.

Andreea tresări, ochii i-se închiseră.

— Acum începeţi să vedeţi, nu e aşa ?

Ea dete afirmativ din cap.

— Şi veţi vorbi, nu este aşa ?

— Da, răspunse Andreea, ducându-şi mâna la cap ca şi când ar fi fost cuprinsă de o mare durere.

— Ce aveţi ?

— Sufăr.

— De ce anume ?

— Pentrucă mă sileşti să văd şi să vorbesc.

Balsamo trecu de două, trei ori mâinile în jurul frunţi Andreei apoi o întrebă :

— Mai suferiţi şi acum ?

— Puţin, foarte puţin.

— Bine. Acum uitaţi-vă în jur. Unde vă găsiţi ?

— In camera roşie.

— Cu cine ?

— Cu d-vs., răspunse ea tresărind.

— Ce aveţi ?

— Mi-e frică... Mi-e frică...

— Pentru ce? Nu suntem oare apropiați prin simpatie?

— Ba da.

— Nu știți că v'am chemat aci cu intențiuni absolut cinstite?

— Da, o știu...

— Și că vă respect ca pe o soră?

— Știu și asta...

— Constat că nu-mi spuneți tot adevărul. Care sunt motivele?

— Știu că nu-mi doriți mie rău, dar poate că îl doriți altuia.

— Se poate, murmură Balsamo, dar de lucrul acesta nu trebuie să vă preocupați.

Andreea se liniști.

— Spuneți-mi, doarme toată lumea în castel și în jurul lui?

— Nu știu.

— Atunci uitați-vă.

— In care parte să mă uit?

— Mai întâi spre odaia [illegible] vs. Ce face?

— Este culcat

— Doarme?

— Nu. Citește.

— Ce anume?

— Una din acele cărți neplăcute pe care voiește cu tot dinadinsul să le citesc și eu.

— Si pe care d-vs nu le citiți?

— Nu.

— Prea bine. Uitați-vă acum în camera Nicolei.

— Camera nu e luminată.

— Aveți nevoie de lumină ca să vedeți!

— Dacă ordonați d-vs, nu.

— Vă ordon. Uitați-vă.

— Acum văd...

— Ce anume ?

— Nicola e pe jumătate desbrăcată, închide ușa camerei, coboară scara.

— Unde se duce ?

— S'a oprit la ușa dinspre curte, s'a ascuns după ea, pândește ceva...

— Știți ce pândește ?

— Nu.

— Atunci e bine. Afară numai dacă...

— Nu, interveni ea energic.

— Ah ! exclamă Balsamo, d-vs răspundeți gândirii mele !

— O văd, spuse ea.

— Prin urmare d-vs nu iubiți pe nimeni ?

— Nu.

— Dar dacă d-vs nu iubiți ați putea fi iubită de cineva ?

— Nu știu, răspunse trist Andreea.

— Cum, nu știți ? Cercetați. Atunci când vă întreb trebuie să am un răspuns precis.

Vocea lui Balsamo deveni aspră. Ochii i-se contractară și atinse pentru a doua oară pieptul fetei cu mica baghetă de oțel.

Andreea tresări.

— Acum văd, dar menajați-mă, căci altfel mă veți ucide.

— Ce vedeți ?

— Un tânăr care dela întoarcerea mea dela mânăstire mă spionează, mă privește cu interes, însă întotdeauna pe furiș.

— Cine este acest tânăr ?

— Nu-i văd obrazul, ci numai haina care pare să fie a unui muncitor.

— Unde se găsește el ?

— La capătul scării; suferă, plânge.

— Pentru ce nu-i vedeți obrazul ?

— Pentrucă îl ține ascuns în mâini. Andreea păru că face un efort supraomenesc și izbucni :

— Gilbert ! Este Gilbert ! Ce bine spuneam eu că este peste putință !

— Ce anume este peste putință ?

— Nu va cuteza niciodată să-mi mărturisească iubirea, spuse ea cu dispreț.

— Și ce face Gilbert la capătul scării ?

— Așteptați ! Își ridică mâinile de la ochi, se ține de rampă, urcă scările...

— Unde ?

— Aci. Dar nu va îndrăzni să intre.

— Pentruce ?

— Pentrucă îi este frică... Acum își apropie urechea de ușă, ascultă...

— Asta vă jenează ?

— Da, pentrucă poate auzi ceiace spun eu.

— Și ar putea să vă creieze neplăceri cu iubirea lui ?

— Da. Intr'un moment de supărare sau de gelozie. Atunci ar fi capabil de orice.

— Atunci să ne liberăm de el, spuse Balsamo îndreptându-se spre uşe.

Dar, pentru Gilbert, ora bravurilor încă nu bătuse, căci la sgomotul paşilor lui Balsamo, încălecă repede rampa şi alunecă în jos.

Andreea dete un mic strigăt.

— Incetaţi de a vă mai uita în partea aceia. Aceste amoruri vulgare sunt lucruri de foarte mică importanţă. Vorbiţi-mi mai bine de baronul de Taverney.

— Sunt gata să îndeplinesc tot ceiace doriţi d-vs, spuse Andreea.

— Baronul este sărac ?

— Foarte sărac.

— Atât de sărac încât nu vă poate oferi nici o distracţie ?

— Intr'adevăr...

— Atunci vă displace viaţa pe care o duceţi în acest castel ?

— Ingrozitor.

— Aveţi vre'o ambiţie ?

— Niciuna.

— Iubiţi pe tatăl d-vs ?

— Da, răspunse Andreea după o uşoară ezitare.

— Cu toate acestea am avut impresia că există un mic nor în jurul acestei dragoste filiale.

— Il urăsc pentrucă a cheltuit nebuneşte

toată averea mamei mele, astfel că sărmanul Maison Rouge lâncezește în garnizoană și nu mai poate purta cu demnitate numele familiei noastre.

— Cine este acest Maison Rouge ?

— Fratele meu Philipp.

— Și pentruce se numește „Maison Rouge" ?

— Pentrucă acesta era numele unui castel al nostru și pentrucă cei dintâi născuți purtau acest nume până la moartea tatălui lor. Abia după aceia se numeau Taverney.

— Il iubiți mult pe fratele d-vs ?

— Oh da. Mult. Foarte mult !

— Mai mult decât orice altceva ?

— Mai mult.

— Și pentruce îl iubiți cu atâta pasiune, iar pe tatăl d-vs cu atâta modestie ?

— Pentrucă el are o inimă nobilă și își va da viața pentru mine.

— Pe când tatăl d-vs ?...

Andreea tăcu.

— Nu răspundeți ?

— Nu doresc să răspund.

Balsamo acceptă răspunsul.

— Și unde este în acest moment cavalerul Maison Rouge ?

— Mă întrebați unde este Philipp ?

— Da.

— In garnizoana dela Strassbourg.

— Il vedeți în momentul acesta ?

— Nu l văd.

— Cunoaşteţi acest oraş ?

— Nu.

— Îl cunosc eu. Îl vom căuta împreună.

— Prea bine.

— Este la teatru ?

— Nu.

— Este la cafeneaua din cetate, împreună cu ceilalţi ofiţeri ?

— Nu.

— Se găseşte în camera sa ? Doresc să vedeţi această cameră.

— Nu văd nimic. Mi se pare că nu se mai găseşte în Strassbourg.

— Cunoaşteţi drumul ?

— Nu.

— Nu face nimic. Îl cunosc eu; să mergem după dânsul. Este la Saverne ?

— Nu.

— La Sarrebruk ?

— Nu.

— La Nancy ?

— Aşteptaţi ! Aşteptaţi !

Andrea făcea eforturi vizibile ca pentru a descifra un tablou cufundat în ceaţă.

— Văd ! Văd, exclamă ea cu mare bucurie. Scumpul meu Philipp ce fericire !

— Pe cine vezi ?

— Pe Philipp, continuă Andreea cu faţa luminată de bucurie.

— Unde se găseşte ?

— Trece călare printr'un oraş pe care-l cunosc foarte bine.

— Ce oraş este ?

— Nancy ! Nancy ! Acolo unde mi-am făcut educaţia.

— Sunteţi sigură că este el ?

— Absolut sigură. Torţele de care este înconjurat îi luminează faţa.

— Torţe ? întrebă surprins Balsamo. Pentruce oare trebuiesc aceste torţe ?

— El este călare şi urmăreşte o trăsură aurită.

— Şi cine se găseşte în trăsură ?

— O tânără. Ah ! cât este de majestoasă ! Cât este de frumoasă ! Şi lucru ciudat : mi se pare că am mai văzut-o. Sunt sigură. Seamănă grozav cu Nicola...

— Cum ? Nicola seamănă cu această tânără, atât de mândră, de frumoasă, de majestuoasă ?

— Da. Seamănă precum iasomia şi crinul.

— Atunci să vedem ce se petrece la Nancy în momentul acesta.

— Tânăra se pleacă peste portiţa trăsurii şi face semn lui Philipp să se apropie; el se supune, se descoperă cu respect.

— Puteţi auzi ceiace îi spune ?

— Voi asculta, spuse Andreea, făcând un gest ca şi cum ar fi voit ca nici un sgomot să nu-i turbure atenţia.

— Aud, aud, murmură ea.

— Ce spune ?

— Ii ordonă să grăbească mersul cailor. Cere ca escorta să fie gata a doua zi la ora şase dimineaţa pentru că voeşte să se oprească în cursul zilei.

— Unde ?

— Aceasta întreabă şi fratele meu... Ah Dumnezeule! Vrea să se oprească la Taverney. Vrea să-l vadă pe tatăl meu ! De necrezut ! prinţesă atât de mare să se oprească într'o casă atât de săracă! Ce ne vom face fără argintărie. fără pânzeturi?

— Nu vă îngrijiţi. Vor fi de toate...

— Vă mulţumesc, domnule, vă mulţumesc, spuse Andreea încercând să se ridice de pe fotoliu şi apoi recăzând epuizată.

Balsamo se apropie de dânsa, şi schimbând passele magnetice o făcut să cadă într'un repaus adânc, reconfortant.

— Odihniţi-vă, spuse Balsamo, voi mai avea nevoie de luciditatea voastră. Câteva minute căzut şi el epuizat pe fotoliu. Apoi se ridică scoase din portofel o hârtie strânsă în patru din care apăru o buclă de păr negru, sticlos pe care o puse în mâna Andreei.

— Vă ordon să vedeţi.

— Iarăşi ? gemu fata. Ah, nu ! Lăsaţi-mă în pace. Sufăr prea mult.

— Vă ordon să vedeţi, repetă Balsamo

— Văd Văd iar...

— Ce vedeţi ?

— O femeie.

— Descrieţi-mi această femee ca să-mi dau seama dacă vedeţi bine.

— Brună, înaltă, cu ochi albaştri, părul negru, braţe nervoase.

— Ce face ea ?

— Aleargă în galop pe un cal acoperit de spumă.

— Incotro se duce?

— Intr'acolo, spuse Andreea, arătând spre Apus.

— Pe drum ?

— Da.

— Pe drumul Chalonului ?

— Bine, încuviinţă Balsamo. Merge deci pe acelaş drum pe care doresc să merg şi eu. Se duce la Paris, unde mă duc şi eu... Asta este bine; o voi găsi la Paris. Acum odihniţi-vă, spuse el, luând din mâna Andreei bucla de păr.

Braţele fete căzură în jos, obosite.

— Acum vă puteţi întoarce în camera dvs.

Adreea făcu un pas şovăitor către uşe dar picioarele refuzară să o poarte.

— Recăpătaţi-vă puterile şi continuaţi drumul, porunci Balsamo. Ea se supuse şi adormită coborî încet scara.

XIII

NICOLA LEGAY

Tot timpul cât ţinu experienţa lui Balsamo, Gilbert trecu prin chinuri îngrozitoare. Lipit pe peretele scării aştepta torturat să vadă desnodământul misterioasei vizite şi în tot acest timp trecu prin momente de mare disperare, care se accentuau pe măsură ce îşi dădea seama de sentimentul slăbiciunii şi inferiorităţii lui. Deşi credea puţin în vrăjitorie ştia că Balsamo nu putea fi decât un om, însă acest om era tare pe când el era slab. De zeci de ori se hotărâse să urce scara pentru a cere socoteală şi a înfrunta pe necunoscut şi tot de atâtea ori se răsgândi, picioarele i-se înmuiau şi sfârşea prin a cădea în genunchi plângând.

Atunci îi veni ideia să caute o scară pe care La Brie, totodată bucătar fecior în casă şi grădinar, o întrebuinţa pentru ca să întindă iasomiile şi curpenii pe pereţi, şi cu ajutorul acestei scări, proptită de galeria scării să poată auzi toată conversaţia din odaia streinului. Coborî repede în curte şi alergă spre locul unde ştia că se găseşte scara când i se păru aude trosnind ceva în interiorul castelului. Se înapoie şi zări în cadrul uşii lui Balsamo o umbră aeriană care se strecura uşor afară.

Gilbert crezu că are o vedenie, îşi aminti a-

tunci de cele ce îi spusese femeia care fugise din gabrioletă şi se temu că nu cumva streinul să fie un vrăjitor care a invocat cine ştie ce fantomă. Lucrul nu i-se mai părea imposibil de vreme ce acesta reuşise să-şi impună voinţa asupra Andreei care era pentru el simbolul cel mai desăvârşit al curăţeniei.

Totuşi făcu apel la toate argumentele cunoscute şi capitolul „Stafia" din „Dicţionarul enciclopedic" îi dete oarecare curaj.

Dacă văzuse cu adevărat pe cineva acesta trebuie să fi fost negreşit o fiinţă vie şi foarte interesată de vreme ce pândise astfel mişcările din cameră. Frica îi indica pe d. de Taverney; conştiinţa îi şoptea alt nume...

Se uită la etajul pavilionului. Nici o suflare, nici un sgomot, nici o dâră de lumină în toată casa, afară de odaia streinului.

Privi multă vreme, asculta cu atenţie şi neobservând nimic fu convins că avusese o vedenie. Atunci luă scara, o propti de balustradă dar când să pună piciorul pe prima treaptă, uşa camerei lui Balsamo se deschise şi în cadrul ei apăru Andreea. Uşa se închise imediat în timp ce fata cobora scările pe întuneric parcă susţinută şi călăuzită de un braţ nevăzut.

Ajungând în dreptul lui frumoasa d-ra de Taverney trecu tot atât de absentă ca şi la început, atingându-l uşor cu marginea rochiei, traversă anticamera şi intră în salon. Gilbert

își făcu repede un plan. D. de Taverney, dormea, fără îndoială. La Brie deasemenea, Nicola era în celălalt pavilion, ușa camerei lui Balsamo era inchisă; nimic nu-l putea împiedeca să vadă cel puțin sfârșitul acestui ciudat episod. Incet, cu mii de precauții se lua pe urmele Andreei și prin ușa întredeschisă văzu cum aceasta se așeză pe taburetul din fața clavecinului. Gilbert își înfipse adânc unghiile în pumni; era tocmai în locul unde cu jumătate oră mai înainte îngenunchiase și sărutase brațul femeii iubite fără să întâmpine nici o împotrivire. Negreșit, gândi el, îndulgența acestei fete față de gestul său îndrăzneț vine dintr'o corupție din cele mai profunde, asemănătoare acelor descrise în cărțile din biblioteca baronului sau se datorește uneia din acele trădări de simțuri analizate pe larg în unele tratate psihologice.

— Ei bine, gândi el, dacă este așa voi profita și eu de această corupție sau mă voi folosi de această confuzie a simțurilor. Dacă îngerul își aruncă haina puritătii sale în vânt atunci de ce să nu profit și eu de o fâșie din castitatea sa? Odată hotărârea luată, Gilbert se repezi spre salon dar în clipa aceia o mână apăru din umbră și îl strânse energic de braț.

— Ah ! Te-am prins nesocotitule ! rosti o voce în urechea lui. Mai încearcă să tăgăduești că nu o iubești...

Cu toate că strânsoarea nu era prea tare, Gilbert rămase țintuit locului. Își dete seamă că este brațul Nicolei Legay și întrebă încet:

— Spune-mi, acum ce mai dorești?

— Ah! După cum se vede vrei să vorbesc tare de tot?, întrebă Nicole.

— Nu, dimpotrivă. Doresc să taci răspunse Gibert printre dinți, trăgând-o pe Nicola în anticameră.

— Fie, te voi urma, spuse ea și porni spre parter.

— Dar, interveni din nou Gilbert, domnișoara va intra în camera sa, te va chema să o ajuți să se culce și d-ta nu vei fi acolo...

— Dacă d-ta crezi că aceasta mă preocupă în momentul de față, te înșeli foarte mult. Nu-mi pasă dacă mă va chema sau nu. Trebuie să-ți vorbesc; acesta e principalul.

— Dar, Nicola, ai putea lăsa pe mâine cele ce vrei să-mi spui. Știi bine că domnișoara este foarte severă.

—Știu. Știu foarte bine, căci tocmai eu sunt aceia care o sfătuiesc să fie severă cu toată lumea și mai ales cu mine...

— Nicola, să lăsăm pe mâine, îți promit.

— Tu și promisiune? ! Promisiunile sunt frumoase, domnule, dar numai atunci când poți conta pe ele. Nu mi-ai promis tu că mă aștepți azi la ora șase pe drumul ce duce spre Maisons

Rouge ? Unde erai la ora aceasta? În partea opusă, pentrucă l-ai condus pe călător ! Promisiunile tale le cunosc tot atât de bine ca și pe ale duhovnicilor din mănăstirea Annonciadelor, care se jurau să păstreze secretul confesiunilor dar se duceau și raportau superioarei toate păcatele noastre.

— Nicola, gândește-te că dacă te va zări cineva vei fi concediată....

— Și pe d-ta nu te va concedia nimeni? Pe d-ta amorezul domnișoarei, nu ? Poate că d. baron se va jena de asta !...

— Față de mine nu există nici un motiv de concediere, încercă să se apere Gilbert.

— Adevărat?! Atunci d. baron te-a autorizat să faci curte fiicei sale! Nu-i știam atât de filosof !

Gilbert ar fi putut să dovedească oricând, că dacă el era vinovat de o purtare nepermisă, nu era cel puțin complicele Andreei. El ar fi putut să povestească ceiace văzuse și oricât de necrezute ar fi fost lucrurile, până la urmă Nicola s'ar fi mulțumit cu explicația. Dar gânduri mai profunde îl împiedeca să facă mărturisirea.

Secretul Andreei i-se păru din acelea care îmbogățesc pe om fie că acest om dorește comorile dragostei, fie că dorește alte comori, mult mai materiale, mai pozitive.

— Să vedem pentruce dorești d-ta o explicație chiar în seara aceasta, spuse el.

— Vei afla foarte curând. Dar pentru aceasta vino în camera mea.

— In camera d-tale? Peste putință!

— De ce?

— Pentrucă suntem expuși să fim prinși.

— Fugi încolo! Cine să ne surprindă? Domnișoara? Intr'adevăr ea trebuie să fie foarte geloasă pe un domn frumos ca tine!... Dar, din nenorocire pentru dânsa, oamenii care știu acest secret nu sunt deloc de temut... In orice caz dă-mi voie să zâmbesc: Domnișoara Andreea geloasă pe Nicola! N'aș fi crezut niciodată să am asemenea onoare!...

Un râs silit acoperi ultimele cuvinte. Gilbert se înspăimântă

— Nu de domnișoara îmi este frică Nicola, ci de d-ta...

— Adevărat? E drept, mi-ai spus întotdeauna că acolo unde nu este scandal nu poate fi nimic rău. Acum înțeleg pentruce filosofii sunt uneori și iezuiți. Confesorul Anonciadelor mi-a spus asta înaintea d-tale. De aceia vă dădeați întâlnirile în timpul nopții. Haide, încetează cu prostiile. Vino în camera mea! Iți ordon!

— Nicola, spuse Gilbert, scrâșnind din dinți.

— Ce mai este, domnule?

— Bagă de seamă!

— Ce? Te anunț că nu mie frică de d-ta. E drept că m'ai bătut odată, dar asta pentrucă pe atunci mă iubeai și erai gelos. Era abia în a opta zi din luna noastră de miere și m'am lăsat să fiu bătută. Astăzi însă lucrurile s'au schimbat.

— Și ce vei face? întrebă Gilbert strângând-o pe față de mână.

— Voi striga atât de tare încât domnișoara se va întreba cu ce drept dai Nicolei ceiace în acest moment datorezi numai ei. Așa dar te sfătuesc să mă lași în pace și să mă urmezi în camera mea.

Gilbert dădu drumul mânei Nicolei și luând scara o rezemă de pavilion în fața ferestrei ei.

— Iată ce se chiamă destinul, exclamă el resemnat. Scara asta trebuie să-mi servească pentru a mă sui la fereastra domnișoarei și acum o întrebuințez ca să cobor în mansarda Nicolei Legay. Nu se poate spune că nu e un mare progres pentru mine...

Nicola se simțea tare și se grăbi să triumfe fără să-și dea seama că avea să plătească scump această primă victorie, prea de timpuriu proclamată. Dimpotrivă Gilbert, sezisase momentul și se pregătea pentru o luptă grea, necruțătoare. Precaut, el se asigură mai întâi dacă d-ra de Taverney era tot în salon, apoi să calculeze dacă-odată ajuns în camera Nicolei—

poate să-şi dea drumul pe marginea scării şi să coboare fără să riște de a-şi sparge capul.

Ca simplitate camera Nicolei nu se deosebea de celelalte părți ale locuinței. Era podul unei case, ai cărui pereți erau tapetați cu hârtie vânătă.

Un pat de fer şi un dulap aşezat lângă fereastră mobilau camera. Se aşezară amândoi pe marginea patului. Nicola se mai liniştise. Gilbert din contră nu putuse să-şi recapete încă sângele rece şi simțea supărarea accentuându-se pe măsura ce observa ca fata se potoleşte.

— Aşa dar, domnule, începu Nicola, iubeşti pe d-ra iar pe mine mă înşeli?

— Cine ți-a spus că iubesc pe d-ra?

— Cum, cine mi-a spus? Nu ai întâlniri cu dânsa?

— Nu este adevărat.

— Dar în pavilion cu cine ai avut treabă? Cu vrăjitorul?

— Poate. De unde şti că nu am şi eu ambițiile mele?

— Să nu transformăm o discuție de fapte într'o discuție de vorbe. D-ta nu mă mai iubeşti nu e aşa?

— Dimpotrivă, te iubesc mult.

— Atunci de ce fugi de mine?

— Pentrucă oridecâte ori ne întâlnim eşti pornită pe ceartă.

— Tocmai pentru asta îți caut ceartă, pentrucă nu ne mai întâlnim...

— Știi bine Nicolae, că sunt un om aproape sălbatec, care a căutat întotdeauna singurătatea.

— Ah! Da! Și căutai singurătatea în vârfu' scării? Mai ierți asta nu o știam încă...

Prima parte a disputei părea pierdută pentru Gilbert. Nicola continuă nemiloasă:

— Haide Gilbert! nu înțeleg pentru ce nu vrei să fi sincer. Mărturisește mai bine că nu mă mai iubești sau că ne iubești pe amândouă.

— Și dacă aș spune că este așa ce părere ai avea?

— Ce părere aș putea avea față de o astfel de monstruozitate?

— N'ai dreptate. Nu o monstruozitate, ci o simplă eroare.

— A inimii d-sale?

— Nu, a societății noastre. Știi doar că sunt țări unde bărbatul are drept să fie căsătorit cu șapte-opt femei.

— Acei bărbați nu sunt creștini, răspunse disprețuitoare Nicola.

— Se poate, dar sunt filosofi, replică trufa Gilbert.

— Minunat, domnule filosof! In cazul acesta te-ai simți desigur foarte bine dacă a-și ur-

principiile d-vs. și mi-aș lua și eu un al doilea amant?

— Nu doresc să fiu nedrept sau tiran față de d-ta. Sfânta libertate constă mai cu seamă în a respecta libera alegere... Schimbă-ți dragostea Nicola și nu voi căuta să mă împotrivesc.

— Ah! isbucni Nicola. Prin urmare mărturisești că nu mai mă iubești?

Gilbert își dădu seama că discuția era arma s. principală. Nu pentrucă spiritul său era prea logic, ci pentrucă era paradoxal. Apoi, oricât de puține lucruri știa el, în orice caz știa mai multe decât Nicola care nu citise decât ceiace i-se păruse amuzant, nu și trebuincios. Deci începu să discute iar, dobândindu-și sângele rece, pe când Nicola îl pierdea vizibil cu fiecare întrebare și fiecare răspuns.

— Domnule filosof, aveți ținere de minte? întrebă Nicola cu un surâs ironic.

— Uneori, da...

— Atunci probabil că vă amintiți ceiace mi-ați spus acum cinci luni când am venit cu domnișoara dela Mânăstirea Annociadelor?

— Nu, dar poți să-mi amintești.

— Mi-ați spus: „Sunt foarte sărac".

Asta era în ziua când citeam împreună „*Tau-*cai", sub una din bolțiile surpate ale castelului

— Mai departe...

— D-ta tremurai foarte tare în ziua aceia...

— Se poate. Sunt o construcție foarte difi-

cilă, un om foarte sfios şi fac toate eforturile ca să-mi îndrept acest defect.

— Asta se chiamă că atunci când îţi vei corija toate multele d-tale defecte vei fi un om perfect, sublim ironic Nicola.

— Voi fi, cel puţin, un om tare, căci înţelepciunea face puterea.

— Spune-mi, te rog, unde ai citit asta?

— Ce-ţi pasă! Adu-ţi aminte de cele ce ţi-am spus când ne găseam sub bolta castelului.

— Spunea-i: „Sunt sărac, nimeni nu mă iubeşte, nimeni nu ştie că am ceva aci" şi vă bateaţi cu pumul în piept.

— Te înşeli Nicola. Dacă trebuia să mă lovesc undeva spunându-ţi aceste vorbe, trebuia să mă lovesc în cap.

Inima nu este decât o pompă destinată să asigure circulaţia sângelui. Citeşte *„Dicţionarul filosofic"*, capitolul *„Inimă"*.

Gilbert se înălţă cu semeţie. Umilit în faţa lui Balsamo, el se simţi uriaş în faţa Nicolei.

— Ai dreptate Gilbert! Trebuia să-ţi fi lovit capul. Dar ţi-ai lovit inima şi ai spus: „Sunt tratat aci ca un câine de curte; chiar Mahon este mai fericit decât sunt eu". Iar eu ţi-am răspuns că e nedrept să nu fii iubit şi că de ai fi fost fratele meu te-aşi fi iubit foarte mult.

Mi-se pare că inima, nu capul m'a determinat să-ţi spun cuvintele acestea. Dar, însfârşit,

se poate să mă înșel; eu n'am citit „*Dicționarul filosofic*".

— Greșești, Nicola!

— Nu greșesc. Continui. Atunci m'ai luat în brațe și mi-ai spus: D-ta ești orfană Nicola și u deasemenea. Mizeria și ticăloșia în care ne batem ne fac mai mult decât frați.

Să ne iubim dar ca frații. Și nu uita că dacă un fi frați cu adevărat societatea ne-ar interzice să ne iubim după cum doresc eu să mă iubești... Apoi m'ai sărutat.

— Se poate.

— Te mai gândești la clipele acelea?

— Negreșit.

— Atunci astăzi ?...

— Astăzi am cinci luni mai mult.

Am învățat lucruri pe cari nu le cunoșteam pe atunci, gândesc altfel...

— Așa dar ești un fals, un mincinos, un ipocrit? strigă enervată Nicola.

— Nu mai mult decât orice călător întrebat în fundul văii despre peisagiu și căruia i-se pune aceiași întrebare după ce a urcat creasta.

Astăzi privirea mea îmbrățișează un orizont mai vast... Asta este totul.

— Deci nu vrei să mai mă iei de soție?

— Nu ți-am spus niciodată că te voi lua de soție, răspunse cu dispreț Gilbert.

— Foarte bine! Foarte bine, domnule! Și tu-

tuşi să şti că Nicola Legay preţueşte mai mult decât Sebastian Gilbert.

— Toţi oamenii se preţuesc mai mult pe ei înşăşi, spuse plictist Gilbert. Numai natura sau educaţia a stabilit între dânşii diferenţe de care uneori nici ei nu-şi dau seama.

— Aşa că d-ta având aceste diferenţe mai desvoltate te îndepărtezi de mine.

— Firesţe. D-ta însă nu le gândeşti toate acestea, ci abia le înţelegi.

— Intr'adevăr, încep să înţeleg.

— Ce anume?

— Că eşti un om necinstit.

— Se poate. Sunt foarte mulţi oameni care se nasc cu instincte rele însă voinţa de a le îndrepta birue de cele mai multe ori D. Rousseau s'a născut cu foarte multe instincte rele şi cu toate acestea s'a îndreptat. Voi face şi eu ca d. Rousseau.

Nicola păru ajunsă la exasperare. Ridică braţele spre cer şi izbucni:

— Dumnezeule! Cum am putut oare să iubesc un astfel de om?

— Greşeşti Nicola. Nu m'ai iubit; m'ai plăcut, — asta este totul. D-ta abia ieşişeşi din pensionul mânăstiresc din Nancy unde n'ai cunoscut decât nişte seminarişti care te făceau să râzi, sau nişte militari de cari ţi-era frică.

Când ne-am cunoscut, eram amândoi tineri inocenţi, dornici să cunoaştem viaţa. In sângele

nostru vorbea natura și ne refugiasem cu neliniștirile noastre în citirea unor cărți care ne făceau și mai neliniștiți.

Tocmai când citeam una din aceste cărți ne-am dat amândoi seama că am găsit numele unui secret necunoscut până atunci:

Fericirea. O lună sau două am fost fericiți pentrucă eu nu ți-am cerut și tu nu mi-ai refuzat nimic. Pentruce atunci să fim nenorociți pentru toată viața cerându-ne și refuzând lucruri pe care nu le mai putem da?

— Ai început iar cu filosofia?

— Așa cred.

Cereți chioșcarului Dvs.

CUVINTE INCRUCIȘATE

Director: **Cristian Chirlac**

cea mai occidentală publicație în acest gen.

— Dar eu care voiam să rămân o fată onestă, cum rămân?

— Iartă-mă! E o întrebare pe care o pui prea târziu...

Nicola păli, apoi tot sângele păru că-i năvălește în obraz.

— Nu te vei însura niciodată?

— Nu. Doresc să fiu și voi fi un învățat și un

filosof. Iar știința ordonă izolarea spiritului și filosofia pe a corpului.

— Domnule Gilbert, spuse Nicola, cu alte cuvinte ești un mizerabil.

— Stau și gândesc pentruce ne pierdem timpul, d-ta adresându-mi injurii și eu ascultându-le. Să rezumăm. Este drept că d-ta m'ai iubit pentrucă ți-am plăcut?

— Da.

— Ei bine! Nu vând pentruce vrei să devin un nenorocit numai pentru bunul motiv că d-ta ai făcut un lucru care ți-a plăcut!?

— Ești un nerod! Mă crezi atât de proastă ca să-mi închipui că nu ai teamă de mine?

— Eu să am teamă de d-ta? Pentru ce? Ce ai putea să-mi faci? Sau poate că gelozia ți-a rătăcit mințile?

— Eu și geloasă? Te înșeli foarte mult, domnule. Pentru cine să fiu oare geloasă? Există vre'o fată mai frumoasă ca mine? Dacă aș avea mâinile albe ca ale domnișoarei — și le voi avea când nu voi mai munci — n'aș prețui oare ca și ea? Dar părul meu? Privește-mi părul! Poate să mă acopere din creștet și până în tălpi ca o mantie... Sunt înaltă, bine făcută; dinți îmi sunt albi ca mărgăritarele... Când vreau să surâd cuiva și-l privesc drept în față nu este nimeni care să nu se roșească, să nu se înfioare și să nu se plece în fața mea. D-ta — este drept — ai fost primul meu amant, dar nu

și primul bărbat cu care am fost cochetă. Vezi Gilbert tu râzi, spuse amenințător fata.

Nu mă sili să fiu rea cu tine.

Dacă-mi voi ieși vreodată din fire ai să-ți reproșezi nu numai nenorocirile ce se vor ivi pentru tine, ci și cele ce se vor ivi pentru alții...

—Minunat, Nicola, minunat! Cel puțin acum sunt lămurit de un lucru...

— De care?

— De acela că dacă în momentul de față aș consimți să te iau de soție ai refuza...

— Mi se pare că ai dreptate, Gilbert, recunoscu fata scrâșnind din dinți. Acum văd și eu că a început să mi-se lărgească orizontul; încep să cred și eu că destinul meu e altul și că a fi doar soția unui simplu filosof sau învățat ar însemna foarte puțin. Deci am încheiat toată conversația.

Te rog coboară scara și vezi să nu-ți rupi gâtul, deși încep să cred că asta ar fi cea mai mare fericire pentru mulți și chiar pentru d-ta...

Finalul acesta neașteptat îl dezorientă pe Gilbert. Câteva minute s'ătu nemiscat: în supărarea și gelosia ei Nicola era încântătoare. Totuși își aminti că pentru planurile lui de viitor Nicola era o povară și se strecură încet spre scară.

Când fata își întoarse privirea camera era goală

— A plecat, murmură ea. A plecat! Dar nu este nimic. Mâine voi afla dacă și ea îl iubește.

CAP. XIV

STĂPÂNA ȘI CAMERISTA

Nicola nu era deloc liniștită cum părea să-i arate lui Gilbert.

Din toată statornicia și tot libertinajul pe care credea că le-a afișat față de amantul său nu exista în fond decât o mică doză de fanfaronadă femeiască, suficientă ca să o facă oarecum primejdioasă și să pară coruptă. Imaginația ei inegală era diformată de anumite lecturi proaste care aplicate unei firi pătimașe — făceau să anuleze pornirile adevărate ale unui suflet deloc insensibil, astfel că dacă uneori amorul propriu reușea câte odată să-i stăvilească lacrimile în ochi, aceste lacrimi respinse cu violență îi cădeau pe inimă, grele ca de plumb.

CUVINTELE INCRUCIȘATE
cultivă memoria și ascut inteligența

Un singur gest îi desvăluise întregul ei caracter. Era surâsul plin de dispreț cu care pri-

mise cele dintâi insulte ale lui Gilbert; surâs care trăda toate rănile inimii sale. Fiind o fată fără principii și fără virtuți se dăduse lui Gilbert din toată inima și deaceia indiferența și obrăznicia acestuia o determină să se dispreţuiască până și în fața propriei ei ființe. Lovitura primită era grea și dureroasă, dar nu se lăsa răpusă și jură să întoarcă lui Gilbert dacă nu tot răul făcut, cel puțin o bună parte din el. Gândul acesta o mulțumi într'atât încât putu să adoarmă liniștită, reflectând că d-șoara de Tavernay nu era în fond decât un bun petec pentru sacul pe care ea îl numea Gilbert. O astfel de fată din aristocrație, înrăită în prejudecăți, îngâmfată, orgolioasă, rece în aparență dar totuși simțitoare sub pielea sa de un alb ca de marmoră, i se păru în cele din urmă o statuie ridicolă și meschină de vreme ce ea primise iubirea unni Pygmalion de sat ca Gilbert. Toate acestea le gândea cu conștiință certă a unei inferiorități numai spirituale față de Gilbert. Pentru rest avea siguranța unei totale și definitive superiorități.

Supremația de spirit pe care amantul său o dobândise în cinci sau șase ani de lecturi era dealtfel singura scuză pe care o găsea pentrucă ea, — camerista unui baron ruinat, — se dăduse unui simplu țăran... Totuși se frământă mult gândind la dedesubturile ciudate ale acestei pasiuni și a mijloacelor prin care să poată

ajunge la răsbunarea promisă. A mărturisi d-lui de Taverney ceiace crezuse că vede ar fi fost o prostie. Bătrânul baron ar face mai întâi haz de toată întâmplarea, apoi i-ar trage câteva palme şi l'ar goni, dela castel, iar Gilbert din cauza caracterului său imposibil nu s'ar fi sfii să recurgă la răsbunarea cea mai meschină. Dimpotrivă a-l face să sufere pe Gilbert prin Andreea; să-i vadă pe amândoi pălind sau roşind sub privirile ei dispreţuitoare i-se păru cea mai bună soluţie şi rămase la ea.

Se trezi în zori, îşi făcu toaleta cu multă grije şi coborî în camera Andreei pe care era autorizată să o trezească în fiecare dimineaţă la orele şapte.

Abia făcu-se câţiva paşi spre pat şi se opri speriată.

Andreea palidă şi cu fruntea acoperită de sudoare, era întinsă pe pat prada unui somn greu sau a unor coşmaruri dureroase. Era pe jumătate îmbrăcată, respira greu şi din când în când scotea câte un geamăt nearticulat.

Fata deschise oblonul şi lumina care inundă camera făcu să tremure pleoapele violete ale frumoasei d-şoare de Taverney. Peste puţin deschise ochii, încercă să se scoale dar simţi o durere atât de vie, încât se prăbuşi din nou pe perne.

— Ce aveţi domnişoară? Vă este rău? întrebă îngrijată Nicola.

— Nu ştiu ce am Nicola, răspunse Andreea. uitându-se speriată în jur. Mă simt frântă de oboseală. Pieptul parcă îmi este sdrobit.

— Ăsta trebuie să fie un început de guturai pe care domnişoara trebuie să-l fi căpătat azi noapte ..

— zi noapte? întrebă Andreea surprinsă.

Apoi, văzând dezordinea toaletei:

— Dar eu nu m'am desbrăcat? Cum s'a întâmplat asta?

— Numai domnişoara poate să-şi amintească, — răspunse candid Nicola.

— Nu-mi aduc aminte nimic, spuse Andreea strângându-şi fruntea în mâini. Ce mi s'a întâmplat oare?

Apoi, făcând un efort:

— Ah, da! Imi amintesc. Am fost atât de obosită, atât de epuizată... Negreşit uraganul a fost cauza. Dar... Dar pe urmă...

— Pe urmă? Ce-a fost pe urmă? întrebă Nicola. Domnişoara are aerul că-şi aduce aminte...

— Pe urmă, continuă Andreea, am adormit pe taburetul clavecinului. Din momentul acesta nu-mi mai amintesc nimic. Trebuie că am urcat la mine pe jumătate adormită şi m'am aruncat în pat fără să mă desbrac.

— Trebuia să mă chemați domnișoară. Nu sunt eu oare femeea dvs. de casă ?

— Nu m'am gândit la asta, sau n'am avut puterea să mă gândesc, mărturisi candid Andreea.

— Ipocrită ! gândi Nicolo. Apoi adaugă :

— Domnișoara a stat foarte mult la clavir, căci înainte de a intra în dormitor auzind sgomot am coborît și eu.

Nicolo se opri nădăjduind că va surprinde vreun semn de trădare pe obrazul Andreei. Se înșelă însă Andreea rămase calmă, nemișcată.

CUVINTELE INCRUCIȘATE

distrează și instruiesc

— M'am coborît.. repetă Nicola.

— Ei bine... și...

— ...Și domnișoara nu era la clavir.

Andreea ridică capul surprinsă.

— Iată un lucru foarte curios, spuse ea.

— Vă asigur că este adevărul adevărat.

— Totuși eu nu m'am depărtat de loc de taburel.

— Domnișoara mă va ierta, dar nu era acolo...

— Unde am fost atunci ?

— Domnișoara trebuie să știe mai bine, spuse Nicolo ridicând din umeri.

Andreea o privi nedumerită și intrigată.

— Mi se pare că tu te înșeli Nicola, spuse ea cu blândețe. Nu mi-am părăsit deloc taburetul Imi amintesc chiar că îmi era foarte frig și aveam o greutate ciudată în mers.

— Cu toate acestea, rânji Nicola, domnișoara merega foarte bine....

— Atunci m'ai văzut ?

— Negreșit!

— Cu toate acestea, adineauri spuneai, că nu eram în salon. Unde m'ai văzut atunci ?

— In vestibul, lângă scară.

— Pe mine ?

— Chiar pe dvs. Cunosc doar atât de bine pe domnișoara...

— Totuși sunt sigură că nu m'am mișcat din salon, reluă Andreea străduindu-se să-și amintească întâmplările.

— Și eu sunt tot atât de sigură că am văzut pe d-ra în vestibul, insistă Nicola. Am gândit chiar că domnișoara se întoarce din grădină, dela plimbare. Știți, se făcuse frumos aseară, după uragan. Aerul era proaspăt, mirosul florilor îmbătător...

— Ce tot vorbești Nicola. Știi bine cât sunt de fricoasă și n'aș îndrăzni să mă plimb noaptea prin grădină.

— Puteaţi fi însoţită şi în cazul acesta nu vă mai era frică...

— Şi cine ar fi vrut să mă însoţească, spuse Andreea care nu înţelegea sensul întrebărilor cameristei.

Nicola tăcu. Atâta sânge rece din partea Andreei o făcu să se teamă. Schimbă repede firul conversaţiei şi relua întrebările asupra proastei stări mărturisite de Andrea.

— Domnişoară, aţi spus adineauri că nu vă simţiţi bine.

— Intr'adevăr, mă simt slabă, obosită şi nu ştiu de ce. Aseară n'am făcut nimic altceva decât ceeace fac de obicei.

— Totuşi, domnişoară, oamenii au câte odată supărări care au acelaş efect ca şi oboseala...

Andreea o privi nedumerită.

— Ascultă Nicola, nu cumva ai şi tu supărări ?

— Firește ,domnişoară, am şi eu uneori...

— Povesteşte-mi atunci, o invită Andreea.

— Intr'adevăr, voiam chiar să o rog pe domnioara să mă asculte.

— Atunci spune Nicola, te ascult. Şi abia acum observ că ai un aer cât se poate de speriat,.

— Da, domnişoară, după cum şi d-s. aveţi aerul de a fi obosită. Se pare că suferim *amândouă*...

Cuvântul *amândouă* displăcu Andreei și o făcu să încrunte sprâncenele. Nicola se sili să arate că nu a băgat în seamă gestul și începu confesiunea.

— Doresc să mă mărit, domnișoară.

— Bravo Nicola! Încă nici nu ai șaptesprezece ani și te gândești la măritiș...

— Totuși domnioara nu are decât șaisprezece ani.

— Ei și?

— Și cu toate acestea domnișoara nu s'a gândit niciodată la măritiș?

— Ce te face să crezi asta? întrebă ea cu severitate.

— Intr'adevăr nu există nimic care să mă facă să cred că domnișoara se gândește astfel, dar — vedeți — eu sunt țărancă și merg după natură.

— Iată încă o vorbă curioasă.

— Totuși cred că este natural să iubești, pe cineva...

— Prea bine. Și?

— Eu iubesc pe cineva.

— Și acest cineva te iubește și el?

— Cred că da, domnișoară.

— Perfect! După cum văd, domnișoara știe cum să-și întrebuințeze timpul liber la Taverney, sublinie ironic Andreea.

— Da, domnișoară, trebue să mă gândesc și la viitor. Dumneavoastră veți găsi o rudă

bogată care se va îngriji de totul. eu însă nu am pe nimeni.

— Ai dreptate, recunoscu Andreea. Dar pe cine vrei să iei de bărbat ?

— Pe cineva cunoscut bine de d-ra.

— De mine ?

— Da.

— Cine este ? Nu mă face să aştept prea mult.

— Mă tem că alegerea mea să nu displacă domnişoarei.

— Atunci tu însuţi îl socoteşti nepotrivit pentru tine ?

— Nu spun asta, domnişoară.

— Atunci spune fără frică. Este doar datoria stăpânilor să se intereseze de oamenii lor de încredere. Şi eu sunt cât se poate de mulţumită de tine.

— Domnişoara este prea bună...

— Haide Nicola, termină cu frazele. Spune mai repede cine este.

— Bine domnişoară, vă voi spune. Este Gilbert...

Andreea nici nu se clinti.

— Gilbert ? Micul Gilbert ? Fiul doicii mele?

— Chiar el, domnişoară.

— Şi pe acest băiat doreşti să-l iei de bărbat ?

— Da domnişoară, pe el

— Şi el te iubeşte ?

— Mi-a spus-o de câteva ori până acum.

— Ei bine, ia-l spuse liniştită Andreea. Eu nu văd nici un obstacol în calea fericirii voastre. Tu nu ai rude; el este orfan; sunteţi amândoi stăpâni pe soarta voastră.

— Negreşit, îngână Nicola, înmărmurită de acest răspuns neaşteptat. Aşa dar dvs. nu aveţi nimic împotrivă ?

— Nimic, bine înţeles. Numai că sunteţi amândoi prea tineri...

— Vom trăi mult timp împreună, domnişoară.

— Nu sunteţi bogaţi nici unul nici altul...

— Vom lucra.

— Ce poate lucra el, care nu e bun de nimic ?

Nicola simţi că înebuneşte de atâta prefăcătorie.

— Domnişoara este rea faţă de sărmanul Gilbert...

— Deloc, dar îl ştiu leneş fără pereche !

— Dar, domnişoară, el citeşte mereu şi nu doreşte altceva decât să se instruiască.

— Este plin de rea voinţă, continuă Andreea.

— Nu însă faţă de dvs.

— Cum vine asta ?

— Domnişoara ştie mai bine ca mine, doar l-a comandat vânat pentru masă.

— Eu ?

— ...și câteodată trebue să facă peste zece leghe ca să găsească acest vânat, — continuă Nicola.

— Te asigur că n'am avut habar de toate acestea, spuse Andreea sâcâită de conversație. Și apoi Gilbert nu-și face decât datoria sa de servitor.

— Dar bine domnișoară, Gilbert nu este servitor. Nimeni nu-l plătește...

— Da, dar este fiul unuia din vechii noștri arendași. E hrănit, adăpostit și în schimbul acestora nu face nimic. Unde vrei să ajungă și pentru ce aperi cu atâta căldură pe acest băiat care în fond nici nu e acuzat de nimeni ?

— Oh ! Dar știu prea bine că domnișoara nu îl acuză, dimpotrivă..

— Iată alte vorbe pe care nu le înțeleg.

— De vreme ce domnișoara nu voește să le înțeleagă. Nu mai am ce spune, răspunse înțepat Nicola.

— Destul Nicola ! Incetează ! strigă exasperată Andreea. Și explică imediat ce ai vrut să spui.

— Domnișoara știe mai bine ceeace doresc să-i spun...

— Nu știu nimic și nu înțeleg nimic pentru că n'am timp să descifrez enigmele d-tale. Mi-ai cerut consimțământul să te măriți, nu e așa ?

— Da, și rog pe domnișoara să nu mă pizmuiască pentru dragostea lui Gilbert.

— Ce mă privește pe mine toate lucrurile astea ? Incetează, ți-am spus.

Nicola se înroși de mânie. Ea continuă cu semeție :

— Poate că domnișoara a spus același lucru și lui Gilbert ?

— Nu cumva îți închipui că eu vorbesc cu Gilbert al d-tale ? se răsti Andreea. Lasă-mă în pace domnișoară ! Ești nebună !

Nicola nu dezarmă :

— Dacă d-ra nu i-a vorbit sau nu îi mai vorbește, apoi gândesc că lucrul acesta nu este de mult timp.

Andreea nu mai putu să suporte conversația. Se ridică, aruncă o privire disprețuitoare cameristei și-i spuse cu voce șuerătoare :

— Dumnea'a de o oră nu faci altceva decât să dai ocol unei obrăznicii. Iți poruncesc să încetezi.

— Domnișoară... îngână Nicola mișcată și speriată.

— Incetează ! Ai spus că eu am vorbit cu Gilbert.

— Da, domnișoară, am spus...

Andreea o privi încă odată, mânioasă, apoi izbucni în hohote de râs.

— Dumnezeu să mă ierte ! exclamă ea Nenorocita asta este geloasă. Dar bine, sărmană

Nicola, eu nici nu m'am uitat la Gilbertul tău. Nici nu știu ce culoare au ochii lui...

Cu toată iertarea care se oglindea în vorbele Andreei Nicola continuă să se simtă ofensată.

— Cred și eu, spuse ea, de vreme ce nu-l priviți decât seara.

— Ce-ai spus? întrebă Andreea care înțelese abia acum vorbele cameristei, dar încă nu-i venea să le creadă.

— Am spus că domnișoara vorbind cu Gilbert numai noaptea, este normal să nu-i cunoastră detaliile feței..

Andreea păli.

— Explică-te imediat, spuse ea. Și bagă de seamă cu cine vorbești...

— Domnișoara nu trebue să fie supărată. Am văzut-o astă noapte...

Nicola nu putut să-și termine fraza Dela parter vocea bătrânului se auzea chemând-o stăruitor.

— Coboară și comunică-i că nu mă simt bine. Sunt obosită, suferindă. Și nu pot vedea pe nimeni. Apoi înapoiază-te ca să lămurim această curioasă discuție. Nicola nu avu timp să îndeplinească dorința d-rei Taverney, căci vocea baronului se auzi iar :

— Andreea! Domnul de Balsamo, dirоste cu orice preț să-ți transmită bunele sale urări.

— Haide, du-te odată! repetă Andreea.

Dar, abia părăsise Nicola camera şi se simţi dintr'odată atrasă spre fereastră ca de un braţ nevăzut căruia îi fu peste putinţă să nu i se supună. Se aplecă peste pervazul ferestrei şi îl zări pe Balsamo, care o salută respectuos privind-o cu o fixitate stranie care a făcut-o să ameţească.

— Bună ziua, domnule, spuse ea Cuvintele fură pronunţate chiar în momentul în care Nicola sfârşise să prevină pe baron că fiica sa nu poate să vadă pe nimeni în dimineaţa aceia...

CAP. XV

IN ZORI DE ZI

Balsamo se sculase dis de dimineaţă şi după ce se încredinţă că toată lumea din castel doarme, dădu o raită în jurul trăsurii, urmărit în taină de Gilbert. Curiozitatea tânărului nu fu însă satisfăcută, căci Balsamo închise repede uşa compartimentului în care se găsea Althotas, mai înante ca urmăritorul său să intre pe alee.

Intreptându-se spre dumbrava de lângă castel, Balsamo fu surprins în primul rând de schimbarea pe care o adusese ziua posomorâtului peisagiu din ajun. Micul castel alb şi roşu era înconjurat de o pădure de abanoşi şi sico-

mori pitici ai căror ciorchini cădeau pe acoperișul lui și încingea pavilioanele ca o coroană aurită. In fața castelului un bazin mărginit de un brâu lat de iarbă, era strejuit de două alei de arțari și de tei care duceau până în pădurice. Balsamo apucă pe aleia din stânga și merse dealungul tufișurilor de trandafiri și iasomie până ajunse în partea cea mai înaltă a domeniului. Ochii săi îmbrățișară atunci ruinele unui castel zidit în cremene. Din tavan văruit pe jumătate se înălța încă falnic în mijlocul unei uriașe ghirlande de iederă și de carpeni.

Astfel situat, castelul Taverney, mărginit de șapte sau opt pogoane nu era lipsit nici de demnitate, nici de grație. Casa semăna cu acele îndepărtate promotorii unde poposesc corăbiile; grupuri de stânci împodobite cu mușchi și flori marme minunate în sălbătecia lor, dar care prin goliciunea lor exterioară înfricoșează și gonesc călătorul rătăcit pe valurile înspumate ale mării.

Inapoindu-se spre castel Balsamo zări pe baron în grădină, ocupat cu plivirea trandafirilor.

— Domnule, spuse el, îngăduiți-mi de a vă prezenta scuzele și totodată omagiile mele. Ar fi trebuit să aștept scularea d-vs. și apoi să cobor. Dar, de la fereastra mea, vederea Taverneyului m'a ispitit prea mult, astfel că am por-

nit singur să admir frumosul dvs. domeniu și impozantele sale ruine.

— Aveți dreptate, domnule. Numai ruinele sunt frumoase aci...

— Exagerați iarăși în rău, domnule baron. Sunt frumoase într'adevăr și ruinele. Ele aparțin fără îndoială unui castel mai vechi.

— Da, era al meu, sau mai bine zis al strămoșilor mei. Se numea Maison Rouge, după numele pe care familia mea îl purta odată cu acela de Taverney. Dealtfel baronia este chiar aceia a lui Maison Rouge. Dar, să nu mai vorbim de ceiace nu mai este...

Balsamo se închină în semn de aprobare.

— Voiam a vă cere din partea mea — continuă baronul — scuze pentru prea modesta ospitalitate pe care v'am acordat-o și de care, dealtfel, v'am prevenit...

Totuși ați fost nespus de amabil, m'am simțit minunat și nu știu cum să vă exprim mulțumirile mele.

— Pentruce? Un simplu coteț, scumpul meu oaspe, un cuib pe care au început să-l îndrăgească șoarecii; de când vulpile, șopârlele și șerpii i-au gonit din celălalt castel...

Apropos, domnule! D-vs. care sunteți un fel de vrăjitor, trebuia ca printr'o lovitură de baghetă să ridicați vechiul castel Maison Rouge și să nu uitați mai cu seamă cele două mii de pogoane de teren și de pădure care formau do-

menlul lui. Mă prind însă că în loc să vă gândiţi la acestea, aţi avut politeţea să dormiţi într'un pat netrebnic.

— Oh, domnule!

— Nu vă mai scuzaţi inutil, domnule. Este un pat netrebnic, pe care-l cunosc prea bine.

— Totuşi, vă jur domnule baron, patul a fost excelent. In tot cazul sunt copleşit de amabilitatea dvs. şi aş dori din toată inima să vă dovedesc aceasta făcându-vă un serviciu oarecare.

Bătrânul, care zâmbea necontenit, nu întârzie să-i dea replica:

— Prea bine, spuse el, arătând pe La Brie, care-i aducea un pahar cu apă, ocaziunea se prezintă, domnule baron: faceţi pentru mine ceiace a făcut mântuitorul pentru nunta din Cana; prefaceţi această apă în vin. Insă cel puţin în vin de Bourgogne, în Chambertin, de exemplu, şi îmi veţi face astfel cel mai mare serviciu posibil...

Balsamo surâse. Baronul consideră acest surâs drept o recunoaştere a imposibilităţii de îndeplinire a cererii sale.

— Excelentă băutură, spuse liniştit Balsamo. Apa este cel mai nobil element, baronne, deoarece spiritul Domnului a plutit pe ape cu mult înainte de a fi creată lumea. Nimic nu rezistă în faţa acţiunii sale, ea poate răpune pia-

era cea mai tare şi într'o zi se va dovedi că poate descompune şi diamantul...

— Atunci este minunat şi poate că într'o bună zi mă va descompune şi pe mine. In acest caz are un avantaj în plus faţă de vinul pe care vi l-am servit: este excelentă. Să ciocnim dar împreună. A mai rămas dintrânsa, nu e ca maraschinoul de aseară..

— Excelentă idee! Dacă mai adăugaţi lângă paharul d-vs. unul şi pentru mine poate a-şi găsi în această politeţă mijlocul de a vă arăta recunoştinţa mea...

— Nimic mai uşor. Dar, vă rog, cum vine aceasta? Explicaţi-mi.

— Indată, domnule baron. Ordonaţi vă rog acestui brav servitor să-mi aducă un pahar cu apă limpede.

La Brie plecă să execute în grabă ordinul.

— Cum adică? întrebă curios baronul. Paharul cu apă pe care îl beau în fiecare dimineaţă conţine proprietăţi secrete pe care nu le cunosc? Şi când vă gândiţi că mă ocup de zece ani cu alchimia!

— Nu ştiu cu ce v'aţi ocupat d-vs. ştiu însă rezultatele la care am ajuns eu.

Spunând acestea lua paharul de apă adus de La Brie, îl ridică la înălţimea privirii şi-i observă scânteierile dimantine.

— Pariez că vedeţi ceva frumos, intervenі baronul.

— Intr'adevăr domnule, cel puţin astăzi văd lucruri foarte frumoase.

— Atunci, vă rog, împărtăşiţi-mi-le ! Este vorba de vre'o moştenire ? Un nou Maison Rouge ? Am devenit nerăbdător, domnule.

— Domnule baron, văd o invitaţie pe care v'o transmit. Fiţi gata în orice moment, ca o sentinelă...

— Pentruce? Voi fi oare atacat de cineva?

— Nu. Dar veţi primi chiar în dimineaţa aceasta o vizită.

— In cazul acesta poate că dvs. aţi dat cuiva o întâlnire aci la mine... Şi vă previu: nu este deloc agreabil, domnule. Poate că în dimineaţa asta nu se vor găsi prepeliţe...

— Ceeace v'am comunicat este extrem de important pentru dvs., domnule baron. Veţi primi o vizită la Taverney...

— Prin ce fel de întâmplare, şi ce fel de vizită ? Lămuriţi-mă, scumpul meu oaspe. Pentru mine orice fel de vizită este oarecum neplăcută şi dvs. v'aţi convins singur de aceasta. Deci, încă odată, vă rog lămuriţi-mă, dacă vă este posibil.

— Nu numai că îmi este posibil, dar mă simt chiar obligat.

— Atunci, spuneţi-mi repede...

— Văd o persoană de foarte înaltă condiţie..

— Şi persoana aceasta vine fără să fie invitată de cineva ?

— S'a invtat singură, domnul meu, şi vine condusă de fiul dvs.

— De Philipp ?

— Chiar de dânsul.

Baronul fu apucat de un râs cât se poate de acru.

— Ah ! Aşa ! Condusă chiar de fiul meu — Dvs. cunoaşteţi aşadar pe fiul meu ?

— Nu-l cunosc deloc!

— Şi unde este fiul meu în momentul acesta?

— La jumătate sau poate la un sfert de leghe depărtare de aci...

— De aci ?

— Da domnule.

Baronul izbucni în râs.

— Scumpul meu domn. aflau ca nul meu se găseşte în garnizoana dela Strassbourg de care nu o poate părăsi decât expunându-se de a fi considerat dezertor, ceeace nu cred că va face. Nu văd deci pe cine mi-ar putea aduce aci .

— Totuşi, vă repet, în clipa aceasta fiul dvs. conduce pe cineva spre Taverner...

— Curios ! Şi acest cineva este bărbat sau femee ?

— Este o femee. baroane. Şi încă o femee de un rang foarte înalt.

— Vorbiţi serios?

— Foarte serios. Şi aţi face bine să îndepărtaţi cât mai repede din castel pe servitoarea dvs.

— Pentruce?

— Pentrucă Nicola Legay are în trăsăturile feţei sale oarecare asemănare cu femeia care vă va vizita.

— Nu înţeleg! Dvs. spuneţi că este o femee de un rang, foarte înalt, apoi că seamănă cu Nicola. Vedeţi, prin urmare, că vă contraziceţi singur.

— Nu văd de ce. Odinioară cumpărasem o sclavă care semăna atât de mult cu Cleopatra, încât era vorba să o duc la Roma ca să facă parte din triumful lui Octavius...

— Iarăşi v'a apucat, domnule? exclamă mânios baronul.

— Nu m'a apucat nimic. Dvs. faceţi ce veţi crede de cuviinţă.

— Insist totuşi pentru o lămurire. De ce ar putea să supere pe acea persoană asemănarea cu Nicola?

— Domnule baron, închipuiţi-vă că dvs. aţi fi regele Franţei — lucru pentru care însă nu v'aşi felicita, sau Delfinul pentru care lucru mai mult nu v'aşi felicita — şi aţi întâlni intrând într'o casă, un servitor care ar semăna cu dvs. Aţi fi mulţumit?

— Ei drace! Din cele ce-mi spuneți dvs. rezultă că...

— ...cea mai înaltă și mai puternică doamnă a Franței venind în casa dvs. ar fi cât se poate de nemulțumită văzându-și imaginea vie într'o fustă scurtă și cu băsmăluță de pânză în cap...

— Ei bine, spuse baronul râzând, în cazul acesta ne vom gândi la toate în momentul oportun. Ceeace mă bucură este însă vizita fiului meu care ne aduce pe neașteptate bucuria de a-l vedea.

— Constat că prezicerea mea nu vă face plăcere, domnule baron. Cu atât mai bine. Dar, în locul dvs..

— In locul meu?...

— ...aș da câteva ordine, aș lua câteva dispoziții.

— Cu adevărat?

— Da.

— Bine. Mă voi gândi la toate acestea.

— Acum ar fi timpul...

— Deci este un lucru foarte serios? Și urgent, nu?

— Cum nu se poate mai serios și mai grabnic. Dacă dvs. doriți să primiți cum trebue un astfel de personagiu nu trebue să mai pierdeți nici un minut.

Baronul dete neîncrezător din cap.

— Dvs. aveţi încă îndoială asupra spuselor mele ?

— Pe legea mea, scumpul meu oaspe, vă asigur că aveţi în faţa dvs. pe cel mai îndărătnic necredincios...

— Atunci, pentrucă ţineţi cu tot dinadinsul să vă convingeţi, priviţi puţin, spuse Balsamo, arătând spre capătul aleei, pe care apăruse, galopând, un cavaler.

— Dumnezeule ! strigă baronul. Iată cu adevărat...

— Tânărul nostru stăpân ! exclamă La Brie, plin de bucurie.

— Fratele meu ! Fratele meu ! strigă şi Andreea dela fereastră.

— Oare cavalerul acesta este fiul dvs. ? întrebă neglijent Balsamo.

— Da, domnule, el este, răspunse încremenit baronul.

— Atunci acesta este numai începutul...

— Negreşit ! Negreşit ! Şi recunosc că dvs. sunteţi un vrăjitor, domnule.

Balsamo se înclină, surâzând triumfător.

In timpul acesta călăreţul se apropie în trap mărunt. Calul său era plin de spume şi de noroi. Balsamo îl privi cu atenţie. Tânărul călăreţ era un ofiţer de talie mijlocie, aprins la faţă de repeziciunea cu care făcuse drumul Descălică repede şi îmbrăţise pe baron. care nu-şi mai revenea din uimire.

— Da tată, nu trebue să fii surprins. Sunt eu, Philipp, fiul tău.

— Negreşit. Văd bine aceasta! Dar cărei întâmplări se datoreşte prezenţa ta aci?

— Unei întâmplări care ne onorează nespus casa, scumpul meu părinte.

Bătrânul rămase încă mai surprins.

— O strălucită vizită se anunţă la Taverney, continuă Philipp. Peste o oră Maria Antoanetta-Josefina, Arhiducesă de Austria şi Delfina Franţei va fi aci.

Baronul lăsă să-i cadă braţele în jos cu tot atâta umilinţă precât sarcasm şi ironie arătase. Se întoarse către Balsamo şi-i spune abia şoptit:

— Iertaţi-mă, domnule!

— Nu aveţi pentru ce, domnule baron răspunse acesta. Vă las împreună cu fiul dvs.; este mult timp de când nu v'aţi văzut şi probabil aveţi multe să vă spuneţi.

Apoi făcând un semn Nicolei şi lui La Brie, dispăru împreună cu ei pe una din alei.

CAP. XVI

PHILIPP DE TAVERNEY

Philipp de Taverney, cavaler de Maison Rouge, nu semăna de loc cu sora sa, deşi era un bărbat chipeş şi frumos. Ochii săi vii,

purtând în el o sclipire mândră și distantă, un profil fără cusur, mâinile fine, picioarele bine cambrate și o talie suplă, făceau din el un cavaler fără cusur. Totuși, ca toate spiritele distinse, dar strâmtorate de împrejurări neprielnice în viață, Phillip părea un tânăr trist, blazat. Poate acestei triști i se datora și blândețea lui excesivă, căci altfel ar fi fost fără îndoială nu numai impetuos dar trufaș și foarte puțin comunicativ. Nevoia de a trăi laolaltă cu alți camarazi mai săraci, egalii săi de fapt, înmuiase în el o construcție sufletească pe care natura o creiase aspră, dominatoare și susceptibilă.

Philipp abia îmbrățișase pe tatăl său și Andreea, smulsă din uimirea primei revederi, se repezi plină de bucurie în brațele tânărului.

Phillip o luă de mână pe Andreea și împreună cu tatăl său se retrase în salon unde rămaseră singuri.

— Sunteți surprinși, fără îndoială, începu el după ce se așezară tustrei. Totuși este adevărul adevărat. Peste câteva minute Delfina va călca pragul sărmanei noastre case.

— Oh! Dar aceasta nu se poate! Trebuie împiedicată cu orice preț, izbucni baronul Dacă Delfina vine aci ca să aibe o idee despre noblețea Frantei o plâng din inimă, iar noi vom fi desonorați pentru totdeauna. Dar

spune-mi te rog, prin ce întâmplare a fost leasă casa noastră pentru o astfel de cinste?

— Este o adevărată poveste, tată.

— O poveste! repetă Andreea. Atunci spu-o-o repede.

— Da, o poveste care va face pe Dumnezeu să binecuvânteze pe cei ce vor fi uitat că el este mântuitorul și părintele nostru.

Baronul își țuguie buzele ca un om care se îndoiește că arbitrul suveran al oamenilor și al lucrurilor a bine voit să-și coboare privirile către dânsul, amestecându-se în treburi care nu-l priveau.

Andreea, dimpotrivă, văzând că Philipp era vesel, nu se îndoi deloc și-i strânse mâna ca să-i mulțumească pentru noutatea ce o aducea și pentru fericirea ce părea că o presimte.

— Fratele meu! Bunul meu frate! murmură ea.

— Fratele meu! Bunul meu frate! repetă nemulțumit baronul. Ai aerul că te bucuri de cele ce ne-au căzut pe cap!..

— Vezi bine că mă bucur, tată. Uite-te la Philipp cât este de fericit.

— Philipp este un entuziast. Dar eu, care din nenorocire sau din fericire, cântăresc bine lucrurile nu văd în toate acestea nimic care ne-ar putea stârni bucuria.

— Vei judeca lucrurile cu totul altfel,

tată, când îți voi povesti ceeace mi s'a întâmplat, spuse Philipp.

— Atunci povestește, bombăni baronul.

— Iată voi povesti. Eram în garnizoana din Strassbourg, punct prin care, poate ați aflat a intrat Delfina în Franța. Așteptam sosirea ei încă de dimineața. Ploua cu găleata, hainele mi se udase, eram înmuiați până la piele și nu știam nici ora la care trebuia să-și facă apariția cortegiul. Atunci Majorul meu mă trimise în recunoaștere. După aproape o leghe de drum am întâlnit cei dintâi cavaleri ai escortei cu care am schimbat câteva cuvinte. Alteța Sa Regală observându-mă își scoase capul pe ușa trăsurii și întrebă cine eram. Mi s'a părut că am fost strigat de cineva din escortă dar grăbit să-mi anunț superiorul eu mă și îndepărtasem în galop.

— Cum este Delfina?, întrebă curioasă Andreea.

— Tânără ca tine și frumoasă ca un înger Baronul tresări.

— Spune-mi Phillipp. Nu cumva Deflina seamănă cu o persoană pe care o cunoști și tu?

— Nici o persoană nu poate semăna cu Delfina, răspunse entuziasmat tânărul.

— Adu-ți bine aminte, insistă baronul.

Philipp se gândi.

— Nu, spuse el. nu seamănă cu nimeni.

— Cu Nicola... de exemplu..

— Intr'adevăr! Curios lucru! exclamă surprins Philipp. Nicola seamănă oarecum cu ilustra călătoare. Dar este tot atât de departe această asemănare precum este și mărirea ei. Dar de unde știi d-ta asta, tată? întrebă surprins tânărul.

— Dela un vrăjitor.

— Un vrăjitor?

— Da. Un vrăjitor care mi-a prezis dealtfel și venirea ea.

— Streinul? întrebă Andreea cu timiditate.

— Cum? Streinul acela care era lângă d-ta când am sosit și care s'a retras discret când m'am apropiat? întrebă curios și Philipp.

— Da. Dar termină povestirea Philipp.

— Poate ar fi mai bine să facem oarecari pregătiri? interveni Andreea.

— Cu cât ne vom grăbi în pregătiri, cu atât vom fi mai ridicoli, spuse baronul.

— Atunci reîncep, tată. M'am înapoiat la Strassbourg ca să îndeplinesc misiunea primită. Când ajunsei în fața d-lui de Stainville, guvernatorul, cortegiul apăruse la orizont și noi alergasem spre poarta dela Kehl. Eu eram lângă guvernator.

— D. de Stanvile? spuse baronul. Stai puțin. Am cunoscut și eu un domn de Stanville...

— Este cumnatul ministrului : al d-lui de Choiseul.

— Da, da. Exact! Urmează dar...

— Delfina, care după cum v'am spus e foarte tânără, îi place probabil în jur feţe tinere, pentruca ascultând dstrată omagiile domnului guvernator fixă ochii asupra mea, drept care eu m am retras plin de respect.

— Nu este aşa domnule, întrebă ea, că ofiţerul acesta a fost trimis înaintea mea ?

— Da, doamnă, răspunse d. de Stainville.

— Aproprie-te, domnule, ordonă ea.

M'am executat.

— Cum te numeşti? m'a întrebat cu o voce într'adevăr fermecătoare.

— Cavalerul Taverney-Maison Rouge.

— Insemnaţi acest nume, scumpa mea, spuse Delfina adresându-se unei doamne în vârstă, care am aflat că se numea contesa de Langerhausen, guvernanta ei.

Apoi întorcându-se spre mine :

— Iată în ce stare v'a adus acest timp păcătos, continuă Delfina. Cu drept cuvânt îmi reproşez foarte mult când mă gândesc că aţi îndurat atâtea pentru mine.

— Cât de bună e doamna Delfină şi ce încântătoare cuvinte a spus, strigă Andreea împreunându-şi mâinile.

— Am ţinut minte fiecare cuvânt, fiecare intonaţie, totul, continuă iluminat Phillipp.

— Foarte bine! Foarte bine! murmură baronul cu un surâs sceptic ,care trăda urâta părere pe care o avea pentru femei, chiar şi atunci când era vorba de o regină. Urmează te rog cu povestirea.

— Şi ce i-ai răspuns dragă Philipp? insistă Andreea.

— Nu am răspuns nimic. M'am închinat numai până la pământ...

— Cum? Nu ai răspuns nimic? izbucni furios baronul.

— Imi pierise glasul, tată. Şimţeam că toată viaţa mi se îngrămădise în inimă şi-i simţeam bătăile din ce în ce mai repezi.

— La dracu! Dacă la vârsta d-tale, când am fost prezentat principesei Leczinska, n'aşi fi răspuns nimic, ce m'aşi fi făcut?

— Dumneata, tată, ai îndestul spirit, răspunse Philipp înclinându-se.

Andreea îi strânse, complice, mâna.

Am profitat de plecarea Alteţei Sale ca să merg acasă şi să mă schimb, căci uniforma era udă şi plină de noroi. Intre timp. Delfina ajunsese la primăria oraşului şi primea omagiile locuitorilor. Apoi se aşeză la masă. Unul din amicii mei, maiorul Regimentului mi-a comunicat mai târziu că Alteţa Sa Regală s'a uitat de mai multe ori în jur, la ofiţerii care asistau la prânzul ei şi apoi a întrebat:

— Nu văd pe tânărul ofiţer care a fost tri-

mis înaintea mea astăzi de dimineaţă. Nu i-a comunicat nimeni că doresc să-i mulţumesc?

Doamnă, răspunse Majorul. D-l locotenent de Taverney a trebuit să se ducă să-şi schimbe hainele pentru a se putea prezenta mai cuviincios înaintea Alteţei Voastre Regale.

Peste puţin am sosit şi eu, iar Delfina m'a zărit îndată.

— Domnule, spuse ea, aţi fi nemulţumit dacă m'aţi urma la Paris?

— Alteţă, ar fi pentru mine o supremă fericire, dar sunt în serviciu în garnizoana din Strassbourg...

— Da. Şi de cine depinzi d-ta?

— De guvernatorul militar.

— Bine... Voi aranja eu cu dânsul.

Apoi mi-a făcut un semn cu mâna.

Şi m'am retras

Seara se adresă guvernatorului militar.

— Domnule, spuse ea, doresc să-mi satisfaci un capriciu...

— La ordinele d-vs.. doamnă.

— Nu. Am greşit, rectifică Delfina. Nu este un capriciu, este o datorie fată de mine însu-mi...

— Spuneţi, doamnă. Nu va fi pentru mine decât un ordin.

— Iată despre ce este vorba. Mi-am propus să ataşez în serviciul meu pe întâiul francez pe care îl voi întâlni pe pământul Franţei,

oricine ar fi el, şi de a-l face fericit pe el şi pe familia sa... Căci, domnul meu, este un privilegiu al prinţilor de a face şi fericirea unora.

— Intr'adevăr, doamnă. Prinţii sunt reprezentanţii lui Dumnezeu pe pământ. Cine este persoana care a avut onoarea de a fi întâlnită întâi de către Alteţe voastre?

— D. de Taverney-Maison Rouge, tânărul locotenent care v'a anunţat sosirea mea.

— Vom fi geloşi cu toţi, doamnă, pentru d. de Taverney, spuse guvernatorul, însă nu îi vom înlătura norocul. Dânsul este reţinut de angajamentul său; îl vom desfiinţa. Va pleca deci în acelaşi timp cu Alteţa Voastră Regală.

In aceiaş seară, când trăsura Alteţei Sale părăsea Strassbourgul am primit ordinul de a încăleca şi de a urma cortegiul. Din acel moment n'am mai părăsit uşa trăsuri sale.

— Este curios, dar nu imposibil, spuse baronul.

— Dar, scumpul meu frate, interveni Andreea, nu văd cum a putut doamna Delfină să se hotărască pentru vizita dela Taverney.

— Vă voi povesti îndată. Hotărârea a fost luată aseară. Pe la ora unsprezece am ajuns la Nancy şi treceam prin oraş cu torţele aprinse Deodată Delfina mă chemă.

— Domnule de Taverney spuse ea, grăbiţi escorta. Voesc să plec dis de dimineaţă.

— Alteţa Voastră doreşte poate să facă o etapă mai lungă, — am întrebat.

— Nu. Dar doresc să mă opresc în drum.

O presimţire ciudată puse stăpânire pe mine.

— Dumneavoastră nu bănuiţi unde doresc să opresc? întrebă ea surâzând.

— Nu, doamnă.

— Doresc să mă opresc la Taverney.

— Aveţi milă, doamnă! Pentruce aceasta?

— Ca să văd pe părintele şi sora d-vs.

— Bine, dar Alteţa Voastră ştie...

M'am informat şi am aflat că locuinţa se află la douăsute de paşi de drumul pe care îl urmam. D-vs. veţi da ordin ca să oprească la Taverney.

Ameţisem. O sudoare rece îmi acoperea tâmplele. Tremurând m'am adresat din nou Alteţei Sale:

— Doamnă, casa tatălui meu nu e demnă de a primi o prinţesă atât de înaltă cum sunteţi d-vs.

— Pentruce oare?

— Suntem săraci, doamnă.

— Cu atât mai bine, răspunse. Primirea va fi cordială şi simplă. Oricât de sărac ar fi Tavernevul cred că se va găsi acolo o ceaşcă de lapte pentru o femee care doreşte să uite un moment că este Arhiducesă de Austria şi Delfină a Franţei.

— Oh! Doamnă, răspunsei, înclinându-mă și asta fu totul. Respectul mă oprea să mai adaug ceva. Nădăjduiam că Alteța Sa va uita de acest proiect, dar la Pont-à-Monsson, pe când se schimbau caii am fost întrebat dacă ne apropiem de Taverney și a trebuit să răspund că suntem la depărtare de cel mult trei leghe...

— Nepriceputu-le, strigă baronul.

— N'am avut ce face. Dealtfel Delfina se pare că a înțeles încurcătura în care mă găseam și-mi spuse: „Nu-te teme, șederea mea la Taverney nu va fi lungă. Dar pentrucă d-vs. aveți aerul de a mă avertiza că popasul meu la Taverney nu-mi va face plăcere, țin să vă spun că îmi voi răscumpăra prin aceasta neplăcerea pe care ați avut-o la Strassbourg, din cauza timpului, atunci când ați venit în întâmpinarea mea". Spune și d-ta tată dacă puteam rezista în fața acestor cuvinte?

— Este drept, recunoscu baronul. Insă Delfina nu va fi mulțumită de fotoliile mele care îi vor sdrobi oasele, sau de podoabele casei mele care îi vor întrista privirile.

Afurisite să fie capriciile femeilor!

Și totuși, dacă gândești mai mult, Franța va fi iarăși bine guvernată de o femee care are asemenea fantezii!

— Oh, tată! cum poți rosti astfel de cuvinte

la adresa unei prințese care ne face o atât de mare onoare?

— O onoare care dezonorează! strigă baronul. Cine se gândește în momentul acesta la Taverney? Nimeni. Numele familiei odihnește sub ruinele dela Maison Rouge și nădăjduiam că el nu va ieși la lumină decât într'un moment favorabil. Speranța mea a fost însă zadarnică pentrucă, iată, capriciul unui copil face ca el să reînvie întunecat spulberat, ticălos, mizerabil. Atât vor aștepta gazetele, mereu în goana lor după desvăluirea ridicolului. Vizita unei principese în cocioaba dela Taverney va fi un subiect teribil pentru a porni un scandal fără precedent...

Baronul pronunță aceste cuvinte cu o vizibilă turburare, apoi se liniști deodată și exclamă!

— Intr'adevăr, poate să fie o idee...

— Ce vrei să spui, tată? între Pilipp.

— Spun că fiecare își scrie singur istoria și după cum contele de Medina și-a dat foc palatului numai ca să îmbrățișeze o regină, pot să dau și eu foc unei case mizerabile numai ca să fiu scutit de a primi vizita unei Delfine.

Lăsați să sosească prințesa!

Cei doi tineri nu auziră decât ultimele cuvinte, totuși se priviră cu neliniște.

— Lăsați-o să sosească! repetă Taverney.

— Nu poate să întârzie, tata, spuse Phillip.

Eu am venit prin pădurea dela Pierrefite ca să câștig câteva minute înaintea cortegiului.

—Atunci nu mai este timp de pierdut, spuse baronul și alergând spre bucătărie luă depe vatră un tăciune aprins cu care se îndreptă spre hambarele pline cu pae. In clipa în care se pregatea să arunce focul în grămada de pae Balsamo apăru în spatele său și-l apucă de brat.

— Ce faceți, domnule? întrebă el, smulgându-i focul din mână. Arhiducesa nu este de loc un conetabil de Bourbon a cărei prezență ar murdări atât de mult o casă încât e preferabil să-i dai foc, să ardă, decât să lași să pună piciorul într'ânsa

Bătrânul se opri. palid, tremurând fără să mai surâdă după cum îi era obiceiul.

—Duceți-vă și vă schimbați, domnule spuse Balsamo. Mai aveți numai puține minute ca să înlocuiți acest halat cu o haină mai cuviincioasă când am cunoscut pe baronul de Taverney, la asediul Philipsburgului el purta marea Cruce a Sfântului Ludovic. Nu cunosc nici o haină care n'ar părea bogată și elegantă sub o asemenea decorație.

— Dar. domnule, îngână Taverney. cu toate acestea Delfina va vedea ceiace nu doream să vă arăt nici d-vs.; că sunt un nenorocit.

— Fiți liniștit, baroane Delfina va fi atât de ocupată încât nici nu va băga de seamă

dacă reşedinţa d vs este nouă sau veche, bogată sau săracă. Fiţi ospitalier domnule, este datoria d-vs. de gentelom. Ce vor face oare amicii Alteţei Sale Regale — şi are destui — dacă amicii săi închid casele ca să nu o primească sub acoperişul lor? Să nu anticipăm asupra supărărilor viitoare, domnule; fiecare lucru va avea rândul lui...

D. de Tavernay nu mai spuse nimic. Se supuse cu acea resemnare de care mai dăduse dovadă şi se duse să întâlnească pe cei doi copii ai săi care-l căutau în toate părţile.

Balsamo se retrase în linişte ca şi cum ar fi voit să sfârşească o lucrare mai demult începută.

CAP. XVII

MARIA-ANTOINETTA-JOSEFINA ARHIDUCESA DE AUSTRIA

Intr'adevăr nu era timp de pierdut. Abia se depărtase Balsamo şi un sgomot asurzitor de trăsuri cu cai şi de voci răsună pe drumul care ducea dela sosea la casa baronului de Taverney.

Indată se zăriră trei trăsuri din care una încărcată de poleieli şi săpături mitologice, oprindu-se aproape de poarta pe care Gilbert o ţinea deschisă tremurând de emoţie la vederea cortegiului.

Douăzeci de cavaleri, tineri și strălucitori se înșirară în fața primei trăsuri și peste puțin coborî o tânără doamnă, între cincisprezece și șaisprezece ani, susținută de braț de un bătrân îmbrăcat în negru, care purta peste haină marele cordon al ordinului.

Maria Antoineta, căci ea era, venea în Franța cu faima unei frumuseți rar întâlnite la principesele destinate tronului.

Ochii ei, fără să fie prea frumoși, aveau o mare putere de expresie, nasul bine făcut, buza superioară bine conturată, dar cea de jos — moștenire dela șaptesprezece împărați — ceva cam groasă, ieșită în afară și uneori lăsată în jos, nu se întegra în armonia feței decât atunci când voia să exprime indignarea sau supărarea. Fața era ovală, cu trăsături fine, pieptul, gâtul și umerii de o rară frumusețe, iar mâinile de o delicatețe și o distincție pe drept cuvânt regală.

In ziua aceia Maria Antoinetta, părea extrem de bine dispusă, fericită chiar. Fața îi era senină, liniștită, ochii radiau o bună voință deplină. Era îmbrăcată într'o rochie albă de mătase, iar pe brațe purta o mantilă groasă de dantelă.

Abia puse piciorul pe pământ și se întoarse ca să ajute coborârea din trăsură a unei doamne de onoare cu mișcările îngreunate de vârstă. Apoi, refuzând brațul pe care i-l ofe-

rea omul cu haină neagră și cordon albastru, înaintă pe potecă, respirând adânc și rotindu-și ochii în jur ca și când ar fi voit să profite până în cele mai mici detalii, de libertatea pe care și-o îngăduia.

— Ce frumoasă poziție, ce frumoși arbori, ce drăguță casă! exclamă ea. Trebuie să te simți cu adevărat fericit în aerul acesta curat și sub acești arbori care te ascund aproape cu totul!

In momentul acesta Phillipp de Taverney își făcu apariția însoțit de Andreea care, la braț cu baronul, purta o rochie albastră ca floarea de in. La rândul său baronul îmbrăcase și el o haină de catifea albastră, rămășită din vechea sa splendoare, peste care strălucea ordinul Sfântului Ludovic.

Delfina se opri. Curtea se grupă în jurul ei.

Phillipp de Taverney se aproprie, palid de emoție.

— Doamnă, spuse el, dacă Alteța Voastră Regală va permite, voi avea onoarea de a-i prezenta pe d. baron Taverney-Maison Rouge, tatăl meu, și pe d-ra Clara-Andreea de Taverney, sora mea.

Baronul se înclină ca un om care știe să salute pe regină. Andreea își desvălui toată grația timidității sale, toată politeța atât de lingușitoare pentru un respect sincer.

Maria Antoinetta privi pe cei doi tineri și a-

mintindu-şi celace îi spusese Phillip despre sărăcia părinţilor, înţelese pe dată amărăciunea pe care i-o prilejuia vizita sa.

— Doamnă, spuse baronul plin de demnitate. Alteţa Voastră Regală face mare onoare castelului de Taverney, însă o atât de umilă locuinţă nu este demnă să primească atâta noblеţe şi frumuseţe.

— Ştiu că mă găsesc în casa unui bătrân soldat al Franţei, răspunse Delfina şi maică-mea Impărăteasa Maria Tereza, care a purtat şi ea multe războaie, mi-a spus că în ţara d-vs. cei mari bogaţi în glorie sunt mai întotdeauna săraci în bani.

Şi cu o graţie desăvârşită întinse mâna Andreei, care i-o sărută îngenunchind.

Pasul cel greu părea să fie făcut, totuşi baronul se îngrozi privind numeroase curte a Delfinei şi gândindu-se că nu avea nici măcar scaunele necesare pe care toţi aceştia să se odihnească după obositorul voiaj. Delfina îl scoase însă repede din încurcătură.

— Domnilor, spuse ea întorcându-se către persoanele care-i compuneau excorta, nimeni din d-vs. nu trebuie să suportaţi osteneala fanteziilor mele, nici să vă bucuraţi de privilegiile unei Delfine. Aşa dar, vă rog să mă aşteptaţi aci, peste jumătate de oră mă înapoiez. Insoţiţi-mă, buna mea Langerhausen, se adresă ea în limba germană bătrânei doamne

căreia îi ajutase să coboare din trăsură. Urmați mă, domnule, spuse și seniorului îmbrăcat în negru.

Acesta era un bărbat de o eleganță remarcabilă, în etate de cel mult treizeci și doi de ani, frumos la chip și cu maniere distinse. El se înclină și făcu loc Delfinei care luă pe Andreea lângă dânsa făcând semn și lui Phillipp să treacă lângă sora sa.

— D-vs. sunteți deci un Taverney-Maison Rouge? întrebă bărbatul îmbrăcat în catifea neagră pe baron scuturându-și impertinent cu degetul magnificul său jabou de dantelă.

— Cum trebuie să vă răspund: domnule sau monseniore? întrebă baronul cu o impertinență cu nimic mai prejos de a gentilomului.

— Spuneți-mi simplu, *prințul meu sau Eminenta Voastră*, cum vă convine mai bine.

— Atunci, Eminenta Voastră, sunt un adevărat Taverney-Maison-Rouge, răspunse baronul fără a se lipsi de obicinuitul său ton ironic.

Eminența, care avea tactul marilor seniori, se încredință pe dată că nu avea deloc a face cu un bădăran și schimbă tonul convorbirii.

— Această casă este locuința d-vs. de vară? întrebă el.

— De vară și de iarnă, replică baronul dornic să sfârșească odată cu întrebările neplăcute.

Dealtfel casa se desemna acum precis ca o siluetă amenințătoare și ironică, dornică să-și arate fără milostivire sărăcia ei. Baronul tocmai întinse mâna spre pragul mizer al casei când deodată Delfina interveni:

— Iertați-mă domnule că nu voi intra în casa d-vs. Prefer umbra grădinii și-mi veți înțelege acest capriciu dacă vă voi spune că sunt sătulă de camere. De cincisprezece zile sunt primită tot în camere și în ce mă privește nu iubesc decât aerul, umbra și parfumul florilor.

Apoi, către Andreea:

— Vei fi atât de bună domnișoară, să-mi aduci sub acești arbori o ceașcă cu lapte?

— Alteță, răspunse baronul pălind, cum v'așI putea oferi oare numai o atât de umilă gustare?

— Laptele și oulele proaspete sunt mâncărurile mele favorite. Ele nu lipseau nici dela serbările dela Schönbrunn...

Delfina se îndreptă spre un tufiș de iasomie în fața căruia apăru deodată La Brie, într'o livrea minunată.

— Alteța Sa Regală e servită, spuse el înclinându-se ceremonios.

— Oh! dar aci se întâmplă și miracole! exclamă Delfina.

Baronul, neliniștit, uită eticheta și părăsind brusc compania gentilomului îmbrăcat în ne-

gru, alergă după Delfina care ajungând sub bolta de verdeaţă dete un strigăt de surpriză.

La rândul său baronul nu-şi putu reţine uimirea, întovărăşită de un adânc suspin de satisfacţie. Şi pe drept cuvânt.

Sub ramurile de viţă sălbatecă, de iasomie şi de curpeni înfloriţi, printre ale căror trunchiuri noduroase se împleteau mii de ferigi, era pregătită o masă ovală, strălucind de luxul pânzeturilor de Damasc şi a serviciului de argint aurit.

Zece servicii aşteptau zece conmesenі.

O gustare aleasă, însă de o compoziţie cu totul străină atrase cea dintâi atenţia Delfinei. Apoi fructe exotice zaharisite, dulceţuri din toate ţările, pesmeţi de Alep, portocale de Malta, lămâi şi chitre de o mărime necunoscută încă, toate aşezate în splendide cupe de cristal. In sfârşit vinuri din cele mai vestite scânteiau în toate nuanţele rubinului şi topazului în patru admirabile carafe de Persia.

Laptele pe care îl ceruse Delfina umplea un vas de argint aurit. Maria Antoinetta se uită împrejurul său şi nu văzu între oaspeţi decât nişte chipuri întunecate şi speriate.

— Aşa dar, dumneavoastră, domnule, m'aţi aşteptat? întrebă Delfina pe baronul de Taverney.

— Eu doamnă? îngână acesta.

— Negreşit. Astfel de pregătiri nu se putea

face în zece minute, de când mă aflu eu aci. Şi privind pe la bra, continuă: „Mai ales când cineva are numai un singur servitor".

— Doamnă, se scuză baronul. Este adevărat că aşteptam pe Alteţa Voastră Regală, sau mai bine spus eram prevenit de vizita Alteţei Voastre. Delfina se întoarse către Phillipp.

— Aşa dar, domnule, d-vs., aţi comunicat în scris intenţiile mele?

— Nu, doamnă.

— Foarte ciudat. Nimeni nu ştia că trebuie să mă opresc la d-vs. şi aproape nici chiar eu nu eram sigură. Abia astă noapte am comunicat această dorinţă fiului d-vs., care nu a depăşit cortegiul decât abia cu câteva minute înaintea mea.

— Adevărat doamnă, numai cu un sfert de oră..

— Atunci este vre'o zâna care v'a comunicat intenţiile mele: poate naşa domnişoarei adăugă Delfina surâzând şi privind pe Andreea.

— Doamnă, nu este nici o zână care m'a înştiinţat, ci este...

— Cine este? insistă Delfina văzând că baronul sovăeşte.

— Este un vrăjitor...

— Un vrăjitor? Cum asta?

— Nu ştiu doamnă, pentrucă eu nu mă pricep la magie. Dar lui îi sunt dator că primesc

aproape cum trebuie pe Alteța Voastră Regală.

— Atunci nu ne putem atinge de nimic spuse Delfina. Pentrucă această gustare este vrăjită. Eminența sa a fost prea grăbit, adăugă ea, alegându-și acea atrăgătoare prăjitură de Strassbourg din care noi negreșit nu vom mânca...

Și d-vs., scumpa mea amică, spuse guvernantei sale, feriți-vă de acel vin de Cypru și faceți precum fac eu...

Acestea fiind spuse Delfina își turnă apă dintr'o carafă rotundă de cristal într'un pahar de aur.

Apoi, observând că personagiul îmbrăcat în catifea neagră nu se grăbește să dea ascultare recomandărilor sale, reveni:

— Gustarea aceasta este potrivnică dogmelor și d. cardinal va păcătui...

— Doamnă, răspunse prelatul, noi prinții bisericei suntem cu totul departe de a crede în urile cerești îndreptate împotriva merindelor. Și mai ales suntem departe de a cere arderea unui vrăjitor care ne oferă astfel de lucruri bune...

— Nu glumiți, domnule, interveni și baronul. Jur în fața Eminenței Voastre că autorul acestei gustări este cu adevărat un vrăjitor care mi-a prezis abia acum o oră sosirea Alteței Sale și a fiului meu

— Chiar acum o oră? întrebă Delfina.

— Cel mult o oră..

— Şi în timpul acesta, atât de scurt, aţi avut posibilitatea să pregătiţi această masă, cu fructe din toate colţurile lumii, cu vinuri de Tokay, de Cypru şi de Malaga? In acest caz domnule, sunteţi mai vrăjitor decât vrăjitorul d-vs.

— Nu doamnă, şi gustarea este tot opera lui.

— Cum? Tot el?

— Da, doamnă. El a făcut să iasă ca din pământ această masă cu tot ce se vede pe ea.

— Pe onoarea d-vs? domnule. întrebă Delfina.

— Pe credinţa mea de gentilom!

— Atunci e cu totul altceva! exclamă şi cardinalul cu tonul cel mai serios, părăsindu-şi locul. Eu credeam că d-vs. glumiţi...

— Nu, eminenţa Voastră.

— Deci aveţi aci la d-vs. un vrăjitor?

— Un adevărat vrăjitor! Şi nu m'aşi mira deloc dacă aurul din care este făcut acest serviciu ar fi rezultatul cine ştie căror formule magice.

— Atunci vrăjitorul d-tale trebuie să cunoască şi taina pietrei filosofale! strigă cardinalul cu ochii strălucitori de dorinţă.

— Cum poate domnul Cardinal să creadă lu-

crul acesta? Isbucni Delfina. Tocmai d-sa care a căutat-o atâția ani în șir fără a o putea găsi!...

— Incredințez pe Alteța Voastră, răspunse cardinalul că nu găsesc nimic mai interesant decât lucrurile supra naturale, nimic mai curios decât lucrurile care par imposibile.

—Mi-se pare că am atins partea slabă a Eminenței Voastre, exclamă surâzând Delfina. Intotdeauna oamenii cei mari au misterele lor, mai ales când sunt și diplomați. Eu însă, vă avertizez domnule cardinal, sunt foarte tare în farmece și descifrez uneori lucruri dacă nu peste putință, dacă nu supra-naturale, cel puțin de necrezut...

Cuvintele enigmatice ale Delfinei aveau fără îndoială un sens care nu scăpase cardinalului. Fața lui se întunecă, iar ochii Delfinei, atât de blânzi, se aprinse vorbindu-i, desvăluind o puternică turburare lăuntrică.

Totuși furtuna se potoli repede și Delfina reluă firul conversației.

— Domnule baron, pentruca recepția să fie completă, arătați-ne și nouă pe vrăjitorul d-vs. Unde este? In ce cutie l'ați pus?

— Alteța, răspunse baronul. Mai curând cred că mă va pune el pe mine și pe casa mea în cutie...

— Dumneavoastră îmi ațâțați curiozitatea cu fiecare vorbă în plus. Voiesc să-l văd negreșit, domnule...

Tonul cu care Delfina pronunță aceste cuvinte nu mai admitea replică. Baronul înțelese acest lucru și făcu un semn lui La Brie. Acesta se înclină în fața stăpânului său.

— Previn-o pe d. Iosef Balsamo, că Alteța Sa Regală doamna Delfină dorește ca să-l vadă.

La Brie plecă.

— Josef Balsamo! murmură Delfina. Ce nume curios!

— Josef Balsamo! repetă și Cardinalul. Mi se pare că am mai auzit de acest nume.

Timp de cinci minute nimeni nu întrerupse tăcerea. Apoi se auzi un pas prin frunziș, ramurile se dete laoparte și Josef Balsamo apăru drept în fața Mariei Antoinetta.

CAP. XVIII

MAGIA

Balsamo se închină cu supunere în fața Delfinei și aștepta în tăcere.

— Apropiați-vă domnule, dacă d-vs. sunteți cel despre care ne-a vorbit d. de Taverney, spuse Maria Antoinetta. Suntem foarte curioși să vedem cum se face o vrăjitorie.

Balsamo făcu încă un pas și se închină pentru a doua oară.

— Dumneavoastră aveți profesiunea de a

prezice, domnule? întrebă Delfina cu o curiozitate mai mare decât ar fi voit să-i acorde.

— Nu am această meserie, doamnă, însă prezic.

— Noi am fost crescuți într'o credință străveche, precizează Delfina și singurele mistere în care credem sunt cele ale religiei catolice.

— Este adevărat doamnă, răspunse Balsamo. Dar d. Cardinal de Rohan, cu toate că este un prieten al bisericii, poate spune Alteței Voastre că nu numai acele mistere sunt vrednice de atenție.

Cardinalul tresări. Nu își spusese numele, nimeni nu i-l pronunțase și cu toate acestea străinul îl cunoștea

Maria Antoinetta nu remarcă nici cuvintele lui Balsamo, nici surprinderea cardinalului. Ea continuă:

— Cu toate acestea trebue să recunoașteți că misterele religiei catolice sunt singurele care nu pot fi contrazise de nimeni.

—Fără îndoială, doamnă. Credința are lângă dânsa și certitudinea.

— Dumneavoastră vorbiți într'un mod cât se poate de ciudat, domnule vrăjitor. Sunt bună franceză de inimă, dar încă nu și de spirit așa că neînțelegând bine finețele limbii, v'aș ruga să fiti mai mult lămurit și mai putin enigmatic..

— Eu dimpotrivă, răspunse Balsamo dând din cap cu un surâs melancolic, voi cere dela

Alteța Voastră permisiunea de a rămâne cât mai obscur... Aș avea prea mult de regretat desvăluind unei atât de mari principese un viitor care — poate — nu va fi după așteptările sale.

— Oh! dar asta este foarte grav, isbucni Delfina. Desigur că domnul vrăjitor dorește să-mi aprindă curiozitatea sperând că voi stărui să-mi spună viitorul!

— Din contră, să mă ferească Dumnezeu să fiu silit la aceasta, doamnă.

— Fără îndoială. O astfel de obligație v'ar încurca foarte mult, spuse Delfina răzând.

Dar râsul se stinse repede fără să fi găsit ecou pe buzele vreunui curtean. Părea că toată lumea se supune influenții singurului om care se găsea în centrul atenției generale.

— Și acum v'aș ruga să mărturisiți cinstit, reluă puțin enervată Delfina. Dvs. sunteți acela care ați prezis d-lui Taverney sosirea mea?

— Da, doamnă, eu sunt.

— Și prin ce mijloace?

— In modul cel mai simplu : privind într'un pahar cu apă.

— Este adevărat, baroane? întrebă Delfina pe d. Taverney.

— Perfect adevărat, Alteță !

Maria Antoinetta se încruntă, privi câteva

clipe în ochi pe ciudatul străin și i se adresă din nou.

— Dacă dvs. ați putut citi viitorul d-lui baron într'un pahar cu apă, oare nu l-ați putea citi și pentru mine într'o carafă?

— Prea bine, doamnă.

— Atunci pentruce ați refuzat adineauri?

— Pentrucă viitorul este îndoelnic, doamnă, și dacă ați vedea ceva nori...

Balsamo se opri.

— Ei bine? insistă Delfina.

— Ei bine! Voi avea părerea de rău, după cum am avut onoarea să mai spun, de a întrista pe Alteța Voastră Regală.

— Dvs. m'ați cunoscut mai înainte? Unde m'ați văzut prima oară?

— Am avut onoarea de a vedea pe Alteța Voastră Regală copilă, în țara sa natală, lângă Augusta Sa Mamă.

— Ați văzut pe mama mea?

— Am avut această onoare. Ea este o mare și puternică Regină.

— Impărătească, domnule!

— Doresc să spun regină de inimă și de spirit. Și cu toate acestea.

— Vă rețineți cuvintele domnule... Și tocmai în privința mamei mele, exclamă cu dispreț Delfina.

— Inimele cele mai mari își au și ele slă-

biciunile lor, doamnă, mai cu seamă când cred că se ating de norocul copiilor lor.

— Istoria, adaugă Maria Antoinetta, sper că nu va constata nici o singură slăbiciune în Maria Tereza.

— Da. Pentrucă istoria nu va cunoaşte ceeace nu se ştie decât de Impărăteasa Maria Tereza, de Alteţa Voastră Regală şi de mine...

— Cum, domnule? Avem *noi trei* un secret comun? întrebă surâzând cu dispreţ Delfina.

— Da doamnă.

— Care este acest secret, domnule?

— Dacă voi începe să vorbesc nu va fi numai unul.

— Nu-mi pasă! Spuneţi-l!

— Alteţa voastră doreşte cu tot dinadinsul?

— O ordon!

Balsamo se înclină.

— In palatul dela Shoenbrunn, spuse el, există un cabinet care se numeşte de Saxa, din cauza vaselor de porţelan pe care le conţine.

— Da, spuse Delfina. Şi pe urmă?

— Acest cabinet face parte din apartamentele particulare ale Majestăţii Sale Imperiale Maria Tereza.

— Da.

— In acest cabinet Impărăteasa îşi scrie de obicei corespondenţa sa intimă.

Da.

— Impărăteasa lucrează la un birou minu-

nat de Boule care a fost dăruit Impăratulu Francisc I de către Ludovic XV.

— Tot ceeace aţi spus, până acum este ade vărat, spuse Maria Antoineta dar sunt lucrur pe care le poate şti oricine.

— Alteţa voastră să binevoiască a avea răbdare. Intr'o zi, pe la orele şapte dimineaţa, împărăteasa ne fiind încă sculată, Alteţa Voas ră a intrat în acest cabinet printr'o uşe secretă..

— Şi după aceasta ?

— Alteţa Voastră s'a apropiat de biurou. Alteţa Voastră trebue să-şi aducă aminte, se împlinesc tocmai cinci ani de atunci..

— Continuaţi.

— Pe birou se găsea o scrisoare pe care Împărăteasa o scrisese în ajun.

— Ei bine ?

— Alteţa Voastră a citit această scrisoare. Delfina roşi.

— ...Şi după ce a cetit-o, Alteţa Voastră a fost probabil nemulţumită căci luând pana cu propria sa mână...

Delfina părea că ascultă cu nerăbdare.

Balsamo continuă :

— ...a şters trei cuvinte.

— Şi care erau aceste cuvinte ? întrebă Delfina.

— Cele dintâi cuvinte din fruntea scrisorii.

— Eu nu vă întreb de locul unde se găseau ci de semnificaţia lor.

— Semnificaţia era o mare mărturisire de afecţiune, pentru persoana căreia îi era adresată scrisoarea. De aci vine şi acea slăbiciune de care vorbeam şi de care putea fi acuzată Augusta Voastră Mamă.

— Şi dvs. ţineţi minte aceste cuvinte?

— Da.

— Mi le puteţi spune?

— Da.

— Spuneţi-le, atunci

— Tare ?

— Da.

— *Scumpa mea amică.*

Maria Antoinetta păli şi îşi muscă buzele.

— Alteţa Voastră doreşte să-i spun şi cui îi era adesată această scrisoare ? întrebă Balsamo.

— Nu, dar le puteţi scrie.

Balsamo scoase din buzunar o agendă cu fermoar de aur, scrise pe una din pagini câteva cuvinte, rupse foaia de hârtie şi o prezentă Delfinei.

Maria Antoinetta luă foaia de hârtie şi ceti :

„Scrisoarea era adresată metresei Regelui Ludovic XV, *doamnei Marchize de Pompadour*".

CITIŢI
AVENTURILE D-nei DUBARY
VOLUMUL II DIN EXCEPŢIONALUL ROMAN
„DOCTORUL BALSAMO"